MARIO LUZI

Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu

Çeviren: Işıl Saatçıoğlu

MARIO LUZI • SIMONE MARTINI'NİN DÜNYEVÎ VE SEMAVÎ YOLCULUĞU

YKY

YAPI KREDİ YAYINLARI

SIMONE MARTINI'NİN DÜNYEVÎ VE SEMAVÎ YOLCULUĞU

Mario Luzi, 20. yüzyıl İtalyan şiirinin Ungaretti, Montale ve Quasimodo'dan sonraki döneminde üne kavuşan en önemli temsilcisi. 1914'te Floransa'da doğdu, Floransa Üniversitesi'nde okudu. Çocukluğunda Siena'da geçirdiği birkaç yıl dışında da Floransa'dan hemen hemen hiç ayrılmadı. 1930'larda *Frontespizio* ve *Campo di Marte* gibi dergilerde adı görülen Luzi kapalı şiirin sözcülüğünü eden bu dergilerdeki öbür şairlerin tutumuna daha sonraki yıllarda karşı çıkmış ve "söz ağırlıklı şiir" yerine "insan ağırlıklı şiiri" benimsemiştir. Luzi üzerine *L'Unità e il Molteplice* adlı bir kitabı olan Işıl Saatçıoğlu ondan Türkçe'ye çevirdiği şiirleri tanıtırken "Luzi'de egemen anne duygusunun, sadakat ve doğa duygusunu"da birlikte getirdiğini söylüyordu. "Anneye sadık olan, doğduğu toprağa da sadık olacaktır, yani kendisine can veren her şeye, dolayısıyla yaşama. Doğa Luzi için, Pascoli'nin deyişiyle 'soruların sorulduğu, cevapların beklendiği dindar anne'dir. Ama toprak inatçı ve suskundur, hüzünlüdür. Bu hüzün Luzi şiirinde insana taşınmıştır ve insanın psikolojik dalgalanmalarının sözcüsüdür."
Başlıca Yapıtları, *La barca* (1935), *Avvento Notturno* (1940), *Un brindisi* (1946), *Quaderno gotico* (1947), *Primizie del deserto* (1952), *Onore del vero* (1957), *Nel magma* (1963), *Dal fondo delle campagne* (1965), *Su fondamenti invisibili* (1971), *Al fuoco della controversia* (1978), *Per il battesimo dei nostri frammenti* (1985), *Frasi e incisi di un canto salutare* (1990).

Işıl Saatçıoğlu, 1968'de T.E.D. Ankara Kolejinden mezun oldu. Ankara Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümünü 1973'te bitirdi. 1990-91 yılında Floransa'da doktora çalışması yaparken XX. yüzyıl İtalyan Edebiyatı ile ilgili çalışmalar yaptı. 1996'da Doçent oldu.
Başlıca Çevirileri: Italo Calvino, *Görünmez Kentler* (1990); Giuseppe Ungaretti, *Batık Liman* (1992); Dante Alighieri, *Yeni Hayat* (1993); Mario Luzi, *Sevdiğim Kadınsa Müzik* (1993); *İtalyan Hermetik Şiiri Antolojisi* (1995). Ayrıca Enis Batur'un *Kandil, Sarnıç, Plutarkos'un Hayatları* adlı şiir kitaplarını *Imago Mundi* adıyla İtalyancaya çevirdi. Işıl Saatçıoğlu'nun kitap çevirilerinin yanı sıra çeşitli dergiler için yaptığı çok sayıda şiir, deneme çevirileri ve söyleşileri ile, gerek Türkiye, gerekse İtalya'nın önde gelen dergileri için yaptığı, şiir dilini ve şiir metni çözümlemesini temel alan çalışma ve denemeleri de var.

MARIO LUZI

SIMONE MARTINI'NİN DÜNYEVÎ VE SEMAVÎ YOLCULUĞU

ÇEVİREN:
IŞIL SAATÇIOĞLU

Şiir - 76
ISBN 975-363-653-9

Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu / Mario Luzi
Özgün Adı: Viaggio terrestre e celeste di Simone Martini
Çeviren: Işıl Saatçıoğlu

1. baskı: 1000 adet, İstanbul, Nisan 1997

Yayına Hazırlayan: Birhan Keskin
Kapak Tasarım: Pınar Kazma Çınar
Ofset Hazırlık: Akgül Yıldız
Düzelti: Birhan Keskin-Işıl Saatçıoğlu
Yayın Koordinatörü: Aslıhan Dinç
Baskı: Altan Matbaacılık Ltd. Şti.

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 1997
© Garzanti Editore s.p.a., 1994
Türkçe çevirinin tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi, No: 285 Beyoğlu 80050 İstanbul
Telefon: (0-212) 293 08 24 Faks: (0-212) 293 07 23

İçindekiler

13 • Önsöz

ESTUDIANT
ESTUDIANT

36 • *Natura, lei*
37 • Tabiat ana
38 • *Giovanna*
39 • Giovanna
40 • *Lo umilia*
41 • Onu arıyor arzu
42 • *Nella mente umana?*
43 • İnsanın dimağında?
44 • *Dentro la lingua avita*
45 • Ecdadın dilinde
46 • *Chi è – improvvisamente non conosce*
47 • Kim? - birden tanımıyor
50 • *Quell'alone, quell'eccitato lembo*
51 • O hâle, o dipdiri
52 • *L'uomo — o l'ombra –*
53 • Akşam çökerken
54 • *Mondo in ansia di nascere... Ma stretta*
55 • Doğma telâşında dünya
58 • *La breccia che mi s'apre*
59 • Kimbilir
62 • *Simone*
63 • Simone
64 • *Per amore di chi*
65 • Kimin aşkı uğruna

VIGILIA DI SIMONE
SIMONE'NİN UYKUSUZ ARİFESİ

68 • *Calava a picco su di lui il verdetto*
69 • Hüküm
70 • *Fermo nell'anteluce*
71 • Gün öncesi kıpırtısız
72 • *In anno domini*
73 • In Anno Domini
76 • *Aderge al primo oriente*
77 • Doğuda ilk ışık doğruluyor
78 • *Guizzò una luce d'angelo*
79 • Kemerin altında
80 • *Via da Avignone*
81 • Avignon'dan hareket
86 • *Giovanna accovacciata*
87 • Mola veriliyor
88 • *Genova, meraviglie*
89 • Genova, harikalar
90 • *Ancora quella ambigua*
91 • Hâlâ o müphem
92 • *Petrarca*
93 • Petrarca
94 • *Dormitio virginis*
95 • Dormitio Virginis
98 • *Notturna la sua anima s'allarma*
99 • Endişeyle irkiliyor can gecenin dibinde
102 • *Al centro d'una ed universa mente*
103 • Tek ve bir aklın merkezinde
104 • *Quel viso, quella face*
105 • O yüz, o meşale

CAROVANA
KERVAN

108 • *Ci aspetta*
109 • Bizi bekler
110 • *Ci apre*
111 • Farklı bahar-pazar

114 • *Simone e Giovanna*
115 • Simone ve Giovanna
116 • *Si agita Giovanna*
117 • Kıpır kıpır Giovanna
120 • *C'è – lo sentono, lo sanno*
121 • Var. - meçhul bilim sayesinde
122 • *Stelle – periscono*
123 • Yıldızlar ölür
124 • *Stupore d'ultramattutina luce*
125 • Dolunsabah ışığında hayret
128 • *S'aggronda, ma non piovono*
129 • Kararıyor sema, ama yağmıyor
130 • *In giorni di nubi*
131 • Bulutlu ve buğulu
132 • *S'infrasca il fiume*
133 • Yapraklara süzülüyor nehir
136 • *Tappa e ricovero*
137 • Konak ve menzil
140 • *Abbesse*
141 • Başrahibe
144 • *L'alba rese volume*
145 • Şafak hacim
146 • *Dove avvallava, ora, il tetro camminamento?*
147 • Nereye iniyordu şimdi?
148 • *Acqua, notte di sotto i ponti*
149 • Köprüler altında gecedir su
150 • *Papillon-sombre*
151 • Papillon-sombre
152 • *È fermo il fiume. Sonnecchia*
153 • Nehir durgun. Uyukluyor
154 • *Ed ecco che Giovanna, non lei, l'altra*
155 • Ve işte Giovanna, o değil, diğeri
158 • *La luce che da lei declina*
159 • Kadından çekilen ışık
160 • *Non passi il tempo, non scivoli*
161 • Geçmesin zaman, kaymasın
162 • *S'intorbida la luminosa spera*
163 • Bulanıyor aydınlık sema
164 • *Si obnubila la mente dell'altra*
165 • Diğer kadının zihni sisli

168 • *L'ora lui si ammala*
169 • Ve şimdi, hastalanır Simone
170 • *Notte gli è intorno. E, sola*
171 • Yanı yöresi gece. Ve, yalnız
172 • *Nel bagaglio di Simone*
173 • Simone'nin bavulunda
174 • *Oloferne?*
175 • Holofernes?
178 • *Nera croce a cui era*
179 • Câninin
180 • *La donna del sicario*
181 • Câninin kadını
182 • *Via, chiudere nell'involucro quei fogli*
183 • Haydi, zarfa koyalım o kâğıtları
184 • *Lied-aubade*
185 • Lied-aubade
186 • *Primo cantore*
187 • İlk şarkı
190 • *Perché nascere ancora?*
191 • Doğmak ve doğmak durmadan, neden?
192 • *Alba, quanto fatichi a nascere!*
193 • Şafak, ne zor bir doğum bu
196 • *Quel vegliardo che quasi quasi danza*
197 • O ihtiyar dans ediyor sanırsınız

DOPO LA MALATTIA - *DELIRI, VANEGGIAMENTI, VISIONI*
HASTALIĞIN ARDINDAN - CİNNET, HEZEYAN, GÖRÜMLER

200 • *Sole, lei, si leva*
201 • Güneş, ve kadın doğruluyor
204 • *Si leva, quasi un alleluia, lei*
205 • Bir minnet nidası gibi kadın, kalkıyor
208 • *Dov'era* lui?
209 • *Simone* neredeydi?
210 • *Le scende per le braccia*
211 • Kollarından kayıyor kadının
212 • *Non ancora il radioso degli alberi*
213 • Ağaçlar parlamıyor henüz
214 • *Ti prego, non ritornino*
215 • Yalvarırım dönmesin

218 • *Di che questa penuria?*
219 • Neyin yokluğuydu?
220 • *Guardalo, si dona*
221 • Bak, sungu bu
222 • *In acqua e in aria*
223 • Suda ve havada
224 • *S'ammassa Roma, raggruma*
225 • Birikiyor Roma, esmer
226 • *Tra i monti tale e quale*
227 • Tepelerde tam böyle
228 • *Tentavano l'aria*
229 • Sınıyorlardı havayı
230 • *E gli aromi?*
231 • Ya râhiyalar
232 • *Non ha senso l'istante. Ne ha il tempo*
233 • Lâhzanın anlamı yok. Zaman farklı

SIMONE E IL SUO VIAGGIO
SIMONE VE YOLCULUĞU

236 • *Vibrò*
237 • Sıvı esîr
238 • *Forte. Forte la luce*
239 • Güçlü. Güçlü ışık
240 • *Le prode verdi, il flusso d'acqua e luce*
241 • Neftî kıyılar, su ve ışık akısı
242 • *Leone*
243 • Aslan güneşi
246 • *Durissimo silenzio*
247 • Sükût, kaskatı
248 • *Ira*
249 • Gazap
252 • *San Sebastiano*
253 • Aziz Sebastiano
256 • *Si approssima Firenze*
257 • Yaklaşıyor Floransa
260 • *Perché ti crucci?*
261 • Neden küskünsün?
262 • *L'incubo, il rivale*
263 • Kâbus, rakip

264 • *Nel ricordo o nel presente?*
265 • Anılar mı? Bu an mı yoksa?
266 • *Discese su Firenze una triste sera*
267 • Hüzünlü bir akşam indi Floransa'nın üzerine
268 • *Pietre, aria, il chiaro rudimento*
269 • Taş, hava, belirlenmiş esaslar
274 • *Ma ora s'ammanta*
275 • Ama şimdi, çividî
276 • *Non chiederle altro*
277 • Başka şey sorma Giovanna'ya
278 • *Esce dalle riserve*
279 • Çıkıyor kuytudan şer
280 • *Squillò, luce*
281 • Çınladı Temmuz
282 • *Pasceva noi, tutto di noi brucava*
283 • Çayır çimen bizdik, bizimle beslenirdi
284 • *L'universo, i morti. Ne immagina*
285 • Kâinat ve ölüler. Onları esîrde
286 • *Prima la grazia, poi la forza*
287 • Önce ihsan, sonra kuvvet
288 • *Di quel flusso di vita*
289 • Hayâl meyâl bir iz

LUI, LA SUA ARTE
SIMONE VE SANATI

292 • *Dove mi porti, mia arte?*
293 • Ey sanat, nereye taşırsın beni?
294 • *Terra ancora lontana, terra arida*
295 • Toprak uzak hâlâ, kurak toprak
296 • *Mi guarda Siena*
297 • Siena bakıyor bana
298 • *Infrapensieri la notte*
299 • Gece vakti düşünceler
302 • *Arte, cosa m'illumina il tuo sguardo?*
303 • Ey sanat, bakışın neyi aydınlatır bana?
304 • *Risveglio inquieto, angelica*
305 • Huzursuz uyanış, meleksi
306 • *Stasi - morta l'immagine*
307 • Sabit - ölü imge

308 • *Pittura, mi mancavi. Infine, eccolo*
309 • Ne özlemişim resmi. İşte geldi sonunda
310 • *Stelle alla prima apparizione*
311 • Yıldızlar, ilk belirdiğinde
312 • *E ora lo conduce la vacanza*
313 • Ve şimdi, âvarelik
314 • *Nuovi luminosi incanti*
315 • Yeni tılsım, aydınlık
316 • *Sibilla*
317 • Kâhin
320 • *Si ritira da me lei, mia città*
321 • Çekiliyor benden şehrim
322 • *Un attimo*
323 • Cihanda birliktelik
324 • *Rimani dove sei, ti prego*
325 • Olduğun yerde kal, lütfen
326 • *Era paradiso, già?*
327 • Şimdiden cennet miydi?
328 • *Scritto, sì, ma in quale*
329 • Evet, yazılı da
330 • *Punto estremo*
331 • Son nokta
332 • *In quale punto*
333 • Hangi noktaya
334 • *Ti perdo, ti rintraccio*
335 • Kaybederim seni ve bulurum izini
336 • *Estrema sua vecchiezza*
337 • Hayatın son demi mi

INTERMEZZO
ARA

340 • *Seme*
341 • Tohum

ESTUDIANT (II) - PEREGRINAZIONI, MEMORIE
ESTUDIANT (II) - SEFERÎLİK, HATIRALAR

350 • *Notte, notte dalmatica*
351 • Gece, Dalmaçya gecesi sanki

352 • *Non tutto, molto*
353 • Hepsi değilse de
354 • *Chiara*
355 • Aydınlık lâcivertle
358 • *È il lampo*
359 • Yıldırım bu
360 • *Riappare - e non è né passato*
361 • Yeniden belirir - üstelik ne geçmiş
364 • *S'aggronda l'appennino*
365 • Bütün boğazlarında
366 • *Non ha mente a niente*
367 • Aklını veremiyor hiçbir şeye
368 • *Pilato, secondo Simone*
369 • Simone'ye göre Pilatus
370 • *Scivola giù, sfrascando*
371 • Hırsız gibi kayar

ISPEZIONE CELESTE
SEMAVÎ TEFTİŞ

374 • *Dinanzi eccole a un tratto*
375 • Önünde, işte birden
380 • *Riemerge in lontane chiarità*
381 • Uzak duruluklarda dirilir
384 • *Pasqua, ora, nuovamente*
385 • Paskalya, şimdi ve yeniden
386 • *Brani di tempo e storia*
387 • Zamandan ve tarihten parçalar
390 • *Tutto è angustia intorno, tutto*
391 • Her şey endişe etrafında, iftira
394 • *Non girasoli, frumento*
395 • Günebakan değil, buğday
398 • *Dove ci sorprende il giorno?*
399 • Nerede yakalar bizi gün
400 • *S'accorge il tempo*
401 • Hızının farkındadır
402 • *S'accovaccia, s'allunga*
403 • Kıvrılır, uzanır
404 • *È, l'essere. È*
405 • Vardır varlık. Vardır

Önsöz

İz yoktur yılların içinde benden,
ayak izleri yalnız; nasıl anlatır
bir yolculuğu çölün kumları üzerinde.
Primizie del deserto, 1952

Tezgâh ve ömür

Şairin yolcu ile özdeşleştirildiğini hepimiz biliriz: çoğu zaman bir odada, bir yazı masasında, papirüsün ak, opak yüzünde çıkar yola, sancılı dönenir hem, ve döner sonra; tekrar ayrılmak üzere. Yazıya sürgündür; yaşar, sınar ve öğrenir. Hayatın akısında, o tuhaf, anlaşılmaz mayasında çoğu zaman pusulasız ilerlerken kelimeye tutunmayı, ona sığınmayı, Dil ile diller, Kelâm ile kelime, bütün ile parça arasında, med ve cezir, onun yüreğinde bir duruş, bir hiza aramayı dener kendisine. Avrupa Simgeciliğinden XX. yüzyılın sonuna gelip dayandığımız bu bir asırlık zaman diliminde, 'kelime'nin kirliliğinden arındırılıp kaynak anlamına kavuşturulması, ya da çağımızın dilleri ve gürültüsü içinde kirlenmeye terkedilmesi yolunda birçok güzergâhı denedi Batı şiiri. İtalya'da kalacak olursak, altı ana çizgide ilerledi şiir: Campana ile imgenin dönüştürme gücü, Ungaretti ile kelimenin arındırılması, Luzi ve Hermetikler kuşağı ile bir söylem kurulması, her iki kuşak arasında kendisine özel bir yer açan Montale ile "olanaksız bir söylem", ve

"şiir Parmalat'tır"[1] diyerek, şiirin reklâm dili dahil bütün dillerle içiçe yaşadığını, ve çağdaş şairin ellerini kirletmekten korkmaması gerektiğini savunan Zanzotto ile 'kelime'nin bir 'gösteren'ler denizinde yasaklı bir söylem[2] içine sindirilmesi gibi yolları sınadı şiir. 1950'ler kuşağı ise, örneğin Milo de Angelis, unufak bir dünya karşısında simetriden yoksun bir söylem kurarak sessizliği kelimenin yüreğinde duymaya, Valerio Magrelli, geçmişte simgeleme gücü yüceltilen nesne'yi, şiirin içinde bütünüyle güçsüz kılabilmeyi, Giuseppe Conte ise mitos'ta çıktığı yolculuğu sürdürmeyi deniyor.

Mario Luzi, 1989 yılında benimle yaptığı bir söyleşide "*İmanın nesnesi nedir?*" diye soruyordu kendi kendisine, ve şöyle yanıtlıyordu: "*Bilirsiniz Dante cennette iman sınavından geçerken, San Bernardo'ya bu sorunun cevabını verir. Şahsen ben, bu nesnenin gerçekte ne olduğunu bilmiyorum, ama kendi adıma şunu söyleyebilirim: İnsan gelecek zamanı, kendisinden farklı olanı ve çeşitliliği yaşamalı. Ben, görünürde bizi çevreleyen şeylerin sınırları içine kapatmadım kendimi.* Hic et nunc'*u seçmedim. Laik kişi böyle bir seçim yapabilir. Ben Tanrı'ya inanıyorum.*" Mario Luzi'nin pusulası hep bu iman oldu: yolculuk çoğullukta başladı hep, ve Tek ve Bir olana kavuşmaya çabaladı. Onun şiiri Kelâm ile kelime'nin yüzleştiği bölgede örüldü: Tarih'in içinde çoğala, dönüşe bozulan kelimenin yüreğinde Kelâm'ın tek'liğine, biricikliğine duyulan iman ile çıkılan seferin öyküsü oldu. Gene aynı söyleşide, şiirini kuran temel kaygıyı şöyle açıklıyordu Luzi: "*...modern dünyanın önerdiği bu çoğulluğu, bu varsayımlar ormanını bir bütüne, bir birliğe ulaştırabilme kaygısı bırakmıyor yakamı. Eziyetli bir tutku bu. Dante'nin bir doktrini vardı ona yardım eden, bir felsefesi, bir imanı vardı onu yatıştıran, güçlü kılan; dünyayı, modern insanın sahip olmadığı bambaşka silâhlarla göğüslüyordu, doğal olarak. Bunların eksikliği karşısında ya hayıflanmalı, ya da hayal etmeliyiz: benim durumum biraz böyle; birleştirici bir neden bulmanın azaplı arzusunu taşıyorum. Öyle bir neden olmalı ki bu, dünyayı yeniden eski uyumuna kavuşturabilmeli, onu, bizim algıladığımız gibi, şiddet ve çatışma içinde paramparça değil, bütünlüğünde gösterebilmeli.*"

Mario Luzi'nin 1935'de yayımlanan ilk şiir toplamı *La barca* (Tekne) bu bütünlüğe bir çağrıdır aslında; parça'dan bütüne varabilmenin sancısını taşır. Dante'nin, Guido ve Lapo'yu aynı tekneye, ortak bir esrimeye çağırdığı ünlü sonesini anımsatan, "Dostlarım, bir tekne bekliyor bizi" dizeleriyle çıktığı yolculuk, 1963'te yayımlanan *Nel magma*'ya (Magma'nın içinde) kadar, bir diyalog ara-

yışını, ve küçük öykülerde kavranan, serimlenen hayat ile, varlıklarıyla şairin ben'ini besleyen, ona, değişime yazgılı, karmaşık bir kimlik sunan figürlerle ilişki kurma tutkusunu öne çıkarır. Bu 28 yıllık dönemde Luzi şiiri, kitapların adlarından[3] da anlaşılacağı gibi, dışa açılma ve içe kapanma, umutla umutsuzluk arasında gidip gelir gelmesine, ama 'ben' ve dünya, iç ve dış, birlik olarak ben ile parçalanmışlık olarak dünya arasındaki uyumu arar hep. "*Kendi imgelerini yakmış, tüketmiş, savaşın eşiğinde duran, sıfır noktasında bir adamdım*" dediği dönemin ürünü olan *Avvento notturno*'da birlik arayışı doruğuna çıkar; nitekim şair İsa'nın zuhrunu gece beklemektedir. Anne figürü, kozmik açılımda önemli bir görev yüklenir. Gelecek bir bilinmezdir, gövdesiz, cisimsiz, uçucu, bir görünüp bir kaybolan figürlerle doludur kitap. Zamanın akışı, değişim ve başkalaşım, dişi figürlere bağlanır. Fonda gecenin koyul lâciverdi, ve İsa'nın görünüşüyle belirecek o köredici ışığın umudu vardır. Luzi şiirinin hücrelerine sinen bu ışık tutkusu, son kitaba, *Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu*'na kadar yoğunluğunu koruyacaktır. *Un brindisi* [4] savaş yıllarının kitabıdır: Tuhaftır, Quasimodo ve Montale gibi birçok şairin kabuğuna çekildiği bu dönemde Luzi, diyaloğa açılmıştır. O dönemi şöyle anlatır: "*Sonradan savaş, kendimi kapattığım bu çemberde büyük bir gedik açacak, ben de bu gedikten kafamı dışarı uzatıp, cevapsız sorularıma cevaplar arayacak, ağır ağır konuşmaya başlayacaktım. Belki de bu dönemde yoğun bir kişisel dil arayışı içinde oluşumun nedeni, bu konuşma ihtiyacıydı*" Nitekim Luzi bu dönemde imge üzerinde çalışır, imge söylemsel bir işlevi yüklenmiştir; bütün diğer söylemlerin yerine geçer. Metnin iç hareketi ise şeylerin sabitliği ve hareketliliği arasında kurulur: ben'in, şeylerin dinamiği içindeki akısını aktarır yazıya. Ritimden imge doğuran Eliot'un aksine, Luzi imgelerden doğurur ritmi. Diyalog ihtiyacı, "henüz tanımadığı" (dokunulmamış, tertemiz, ve dolayısıyla o "ilk değeri bozulmamış") kadın, dişi bir "sen" karşısında sürer. "*İnsanda, insanla ilgili her şeyde kalıcı, sağlam, gelip geçici olmayan ne varsa tümünün kadınsal bir niteliği olduğuna inandım hep*" diyen Luzi'nin ilk yazdığı dizeden, bugüne, *Simone'nin Yolculuğu*'ndaki en önemli dramatik kişilerden Giovanna'ya kadar, "insanla doğa, insanla tüm evren arasındaki ilişkinin can damarı" olarak kabul ettiği kadına, ve doğası "dişi" olan[5] şeylere yüklediği sorumluluğun kökleri Stilnovizm geleneğine dayanır, ancak Luzi'de dağınık, unufaktır bu figür, hep kaybolmaya yazgılıdır. Hermetiklerin anahtar sözcükleri "bekleyiş" ve "yokluk" hakimdir bu yılların şi-

irine. Ve Luzi, bütünlük arayışını şiirin dili üzerinde yoğunlaştırmaya başlar.

1952'de yayımlanan *Primizie del deserto*'da Luzi, *Çorak Ülke*'yi anımsatan bir üslup ve tınıyla çağdaş dünyanın ıssızlığını, içinde yaşadığı uygarlıktan duyduğu tedirginliği sorgular. Bu çölden, bu çorak topraklardan, turfanda (bu sözcükle kastedilen element'in kaynaktaki değeridir), erken ürün yeşertecektir Luzi. *Divenire*, yani değişerek olma, başka bir şey haline gelme, hep kaynağın temel değerine, yani hafıza'ya bağımlı olarak sorgulanır. Ancak, kaynağa uzanabilecek kadar güçlü değildir hafıza: *Primizie del deserto*'da, "onanmaz zamanına bak portakalın, / ve bademin kısacık süresine, unutmaya taşıdığım günlere, / savurduğum buğdaya, dönüşerek" diyen Luzi, Campana'nın "hatırlamayan hatıra" ile tanımladığı "unutuluş bölgesi"ni kastetmektedir aslında. Kaynak ile şimdi, asıl ile sûret arasında salınan sisli, puslu sarnıçtır bu. *Simone'nin Yolculuğu*'nda sözü edilen "beyhude hafıza"dır.

Onore del vero ilginç bir tezatla mühürlenir: Hakikatle yalan yüzyüze bakar burada: "huzursuzum, seni çağırıyorum ruhum, bildik ve bilmedik her yerden/ .../ rüzgârın bir yerinde, /ebedî kasırganın bir yerinde;/ zayıflık de, alçaklık de istersen/.../ yalan söylüyorum..." diyen 'ben' hakikate varma uğruna yalan söylemektedir. Luzi'nin 5 yılda yazdığı 26 liriği içeren bu tenha kitap, bir anlamda teslimiyetin işaretidir: şeyler ve biz değişiriz; değişmeliyiz de, ancak geldiğimiz kaynağı ve onun önemini unutmamalıyız: Kitap, yarım yamalak işaretler, silik izler taşır. "Aslında" anlamına da gelen kitabın adı ile büyük bir tezattır bu. Latince kökeni "*confiteur*"dan yola çıkarsak anlarız ki bu kitaptaki ben "inanarak söyler"; derine, çok derinlere gömülü günahını itiraf eder. Bu itiraf tınısı ve sırdaşlık tonu bir sonraki kitapta[6] da varlığını koruyacaktır, ancak Luzi, dinlemeye büyük fırsat tanır bu dönemde, hayatın içinde ve şeyler arasında saygıyla dolaşır, ve dinler. Hayat, yaralayan olgular bütünüdür: "hayat" ve "yara" sözcükbirimleri ve im alanları, yoğunlukları azalmadan sürer bir kitaptan diğerine. Yıllar sonra, *Simone'nin Yolculuğu*'nda, çok özlediği bütünlüğün, "yekpâre uzam" ve "yekpâre zaman"ın karşısında yanıtsız, ıssız bir soru, durur: "Yeniden kuruyor dünya kendisini, birleşiyor: /maksadı tamamlamak mı beni, yaralamak mı? – / Simone hâlâ esrik, kapılmış / çocuksu, çocuksu soruyor kendisine."

Luzi şiirinde *Nel magma* (1963) ikinci dönemi başlatan önemli

bir kavşaktır: çoğulluğun sorgulanması ağırlık kazanır: şair, magmanın ortasında, büyük bir heyecan/heyelan içinde tanıklığını üstlendiği bitimsiz bir başkalaşımın merkezine yuvalanır, iki kişinin sanki yapayalnız oldukları metafizik bir ton içinde her türlü olgu ve olayı, içerdikleri karşıtlık ve çelişkiyle, bir bütün olarak kavramayı dener. "Biçimden yoksundur dünya henüz", bir kıvamdır sadece; zaman ise bir akı. Bu magmaya, bu akıya biçim verecek, süre biçecek tek şey 'kelime' olabilir ancak. Bu noktadan ileriye, bugüne kadar Luzi hep dibe, derine, sokulur; görünmezi [7] arar. İki ateş arasında bocaladığı, 'ben'in bir bütünün küçücük parçası olarak öne çıktığı, dünyanın oluşumunu, kaynağını, varlığın önlenemez dönüşümünü, biçimsel düzlemde, cevapsız sorular, yatık, askıda kalan yarım dizeler, tamamlanmamış şiirlerle sorguladığı *Al fuoco della controversia*, 1978 (Karşıtlığın Ateşinde) adlı toplama kadar bilgi'nin yüreğinde dinmez bir hastalanmayı yaşar, zamanın ve tarihin biribirinden kopardığı, karşılıklı düşürdüğü her şeyi bütünlemeyi dener, kendi psikolojik öznelliğinden feragat ederek çoksesli bir bilincin sözcülüğünü üstlenir. Yolculuk sürmektedir: "yaşlı ve genç, / bir yazgıda buluşmuşuz" dizelerine benzer dizelerde Luzi'nin yanında hep bir yol arkadaşı, itiraflarını yönelttiği alter-ego'su vardır, onunla konuşur. Bu dönemin şiirine, sorgulayan bir düşünce başat olur: kaos, yaratma edimi için gerekli bir ilkedir; nitekim metinde hareket yüklü fiiller yoğunluk kazanırlar. İzlek giderek esenlik umuduna doğru kaymaktadır. Bir bütünün dağılmış parçaları olan bizleri vaftiz ritüelinin güzelim anlamında[8] esenliğe götürmeye soyunur. Dünya ile yeni, güçlü bir dayanışma içindedir, şiiri kuran sözcüğün birleştirici gücüne inanır. Doğa ve Tarih'in çağdaş insanın bilincine durmadan yönelttiği, çoğu zaman çözümsüz kalan kuşkuları sorularla taşır metne. *Battesimo*'nun merkezinde yer alan bölüme *Bruciata la materia del ricordo* (Anıların Özdeği Kül Olmuş) adını vermesinin nedeni, insanın önlenemez değişimi karşısında yenilgi duymak yerine yeni bir bütünlüğe, yeni bir yekpâreliğe açılmayı denemektir, diye düşünüyorum. Başka bir deyişle *hatıra*, ben'in hatırladığı, doğrudan, psikolojik ve belirli bir şey olmayabilir pekâlâ, daha geniş, daha yaygın, her şeyi kapsayan ve kavrayan bir şey de olabilir: "Ama gene de Şubat, ya da Mart sonu: / bahar yok henüz,/ ürperen, tılsımlı o bulut var,/ havada o beyaz yalaz, / o yelkensi tül, ipek ve sim, / her şey; anlamın, yılın bu kıvrımında / olsun istediği her şey; / ilk tekne, salkım söğütlerin ilk yeşili, / suda ilk rota / yarış teknesinin kırdığı

dümende. / Her şey var, her şey, / her şey, hayretlere düşürecek biçimde"

Yolculuk sürer sürmesine, ancak gençlik yıllarının "tekne"si, başka bir deyişle "anıların özdeği", yeni bir rotayı denemektedir burada: şair, hayatı, her şeyi bütünlüğünde saran, sarmalayan yeni bir sevgi kantos'unu, varoluşun içindeki bir uyum, bir *allure* olarak kavramayı öğrenmiştir artık. Bu yekpâre şarkıda Luzi'nin *kelime*'si, dinlemeye, yani sessizliğe büyük özen göstererek dünya ile bir âhenk kurmaya çalışır. Luzi'nin parça'dan bütün'e yolculuğu, *reductio ad unum*'a, yani Tek ve Bir olana varma çabası, bir sonraki kitapta giderek sessiz kalma/söz alma ikileminde yoğunlaşacaktır. Tek olanın yanında mı, çoğul olanın yanında mı yer alacaktır Luzi?

Frasi e incisi di un canto salutare, 1990 (Esenlik Şarkısının Cümleleri ve Notaları) bu ikilemi hem körükleyip, hem dindiren, Dionigi Areopagita'dan bir alıntı ile açılır: "Biricik sevgiden nice sevgiler çıkardık biz". Bir tek addan, o ilk adı kemiren ve çürüten, şairin kendisini giderek daha yakın hissettiği o ilk sessizliği zedeleyen, onu bir kaosa dönüştüren adlar türemiştir. Ağrıyı körükler, çünkü bozulmayı imler; dindirir, çünkü Luzi'nin dediği gibi, "zaman zaman ayaklanan bu birkaç kelime, bu sevgi şarkısı, görünürde bölünmüş olan her şeyi biribirine kavuşturur yeniden" Nitekim kitap doğru bir dili yakalama, ve o büyük sessizliği, metin içinde "dürtü"ye dönüşen "cümleler" ve "notalar" ile usulca katetme uğraşısı üzerinde odaklanır.

Luzi'nin tiyatroya ilgisi[9], söz ve susku, çokseslilik ve çeşitlilik, diyalog ve karşıtlık üzerine düşündüğü yıllara rastlar. Luzi'nin, Dante geleneğine bağladığı bu "şiir içi oyun yazarlığı", ayrı amaçları, ayrı coğrafyası olan bir tiyatro değildir Luzi için: onun dramadan talebi, farklılığa bir şans tanımak, sesini başka seslere ödünç vermek, lirik şairin genelde feda etmek zorunda kaldığı kişilere, şeylere, durumlara söz hakkı tanımaktır. 1984 yılında Santa Croce'de yaptığı *Il silenzio e la voce* adlı konuşmada şöyle diyordu: "Tiyatro zihnin mekânıdır. Kelime *söylenir* orada, doğacak yeni bir kelimeye, ya da, gene ona geri dönen sessizliğe sungudur – ama sessizliğin kendisi de kelimedir, özellikle tiyatroda. Ete kemiğe bürünme önemlidir orada; kişiler, maskeler, kişilikler. Ama onların hepsi birçok sesi taşır gırtlaklarında (tek bir sesten kopan, çoğalan seslerdir bunlar), ve bilginin kapısını tıklatan o biricik sese kavuşmak üzere birleşmeye uğraşırlar"

Yolculuk sürer; ve Mario Luzi seksen yaşında, drama ve liriği bünyesinde eritmiş bir kitapla, *Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu* ile varır bize. Bir moladır. Sürecek, ve yolculuğu sürdürecektir Mario, bundan hiç kuşkum yok.

Esrar ve Mühür

Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu karşısında Mario Luzi okuru önce birkaç izdüşümü üzerinde düşünmeli, diyorum: ressam ile şair, madde ve biçim, dünya ve sema, ve her şeyi tek bir seste deriştiren yolculuk.

Luzi'nin sanat eleştirisi konusunda *kalemşör*'lüğe soyunmadığını biliyoruz. Yılların içinde, sergi kataloglarına dostları için yazdığı önsözler, sergi açılışlarında yaptığı duyarlı, isabetli, sayıları oldukça kabarık konuşmalar birikmiştir yalnızca. Hemen hepsinde Luzi'nin vurguladığı ana unsur renk ve imge ilişkisinin yaratı sürecindeki temel işlevidir: renklerin adlarını telâffuz etmeksizin, kâğıdı rengârenk kılabilen Leopardi'ye göndermeleri vardır. Rengi, sürekli ayrılıp birleşen çizgilerle yarattığı, hep semaya doğru biriken figür öbeklerinin, gözü bir çekip bir iterek yaşattığı gerilimi dile getirdiği o huzursuz, narin ve seçkin duyarlılığına malzeme edinmiş Pontormo'ya; ustası Gustave Moreau'nın "renkler düşünülmeli, düşlenmeli, imgelenmelidir" sözlerinden de yüreklenerek, rengin tek başına imgeyi yaratabileceğine inanan Matisse'e göndermeleri vardır. Wagner'in "bütün sanatlar bir bütünlüğe doğru akar" (bu alıntıyı bir konuşmasında kendisi kullanmıştı) sözlerinden hareketle Luzi'nin varmak istediği, yaratı sürecinin, nesnel gerçeklikten yola çıkan şiirsel duyarlılığın ve kromatik yoğunluğun biribirini bütünleme süreci olduğudur. Bu buluşma bilinçaltında gerçekleşir. İşte bu tekvin noktasında durur, Mario Luzi. Toscana'lı ünlü ressam ve yontucu, yakın dostu Venturino Venturi için yazdığı[10] güzelim lirikte: "Orada olmak, esrarların ilk / ve en çıplağı – soruyorum / hummalı , neden, / niçin, soruyorum. O, kayıyor / profiline doğru, / ete kemiğe büründüğü yontunun, altında kayboluyor / dalga dalga karanlığın" dizeleriyle Mario Luzi, Venturino'nun figürünün, esrarın ve muammanın kişileştikleri o yaratım ânına bir vasıta olduğunu, o ânın ise "dalga dalga bir karanlık", bütün mantıksal açıklamalardan taşan bir "bilinmez" olarak esrarını koruduğunu anlatıyor. Ve biz, "dalga" im ala-

nının kurulmasıyla tekrar başlara, "tekne" yıllarında, hayatın enginliğine açılmaya hazırlanan o genç adama, kendi oluşumlarından hayrete düşen yaratım süreçlerinin meydana gelişlerindeki o "karanlığa" geri dönüyoruz. Şöyle sürüyor şiir: "Farkettiğim / düşünceler, havada / titreşen, dipdiri, / dokunulmamış taşla / biçimli taşın arasında. Ey atölye." İşte bu iki nokta arasında, biçimini arayan madde ile, biçimine, yeniden değişmeye yazgılı biçimine kavuşan madde arasında olup biter her şey: sürpriz, hayret, ilk çıplaklığın, Fransisken anlamda doğabilmenin, sanatsal yaratımın derin ediminde, dünyanın yeniden ve yeniden doğuşuna duyulan büyük arzudur. Esrarın ve muammanın nesneye ve biçime dönüştükleri anda bile, özdeğin kaynağındaki ilk biçimsiz'liğin izini taşıması, Luzi'deki derin din duygusunu besleyen en önemli unsur olarak yerini korumuş, koruyacaktır.

Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu ile Luzi büyük bir senteze soyunur: fanî ile ebedî olanın ete kemiğe bürünerek kelimeye dönüştüğü ânı kayda düşebilmeyi, insanın zaman ve anlam içindeki dönüşümünün, başkalaşımının esrarını, "o mahrem akı"yı, "insan ve kutsal'ın plazmasını" şiire aktarabileceği bir alfabeyi dener. Dramaya yaslanan yapısıyla kitap, Dante geleneğinin özünü oluşturan çeşitliliğe, diyalog ve karşıtlığa olanak tanır. "... *kişiler, maskeler, kişilikler. Ama onların hepsi birçok sesi taşır gırtlaklarında (tek bir sesten kopan, çoğalan seslerdir bunlar), ve bilginin kapısını tıklatan o biricik sese kavuşmak üzere birleşmeye uğraşırlar*" diyordu Luzi. *Simone'nin Yolculuğu*, bölümlemeleri açısından tıpkı bir drama'nın dağılımını anıştırır: Örneğin « Estudiant» kısa bir süre, yalnızca başta ve sonda, önce girişi sağlamak, ardından da teyid etmek üzere, öykünün içinde ve dışında oluşunun nedenlerini açıklamak için oradadır; bu yolla, hayatın belli belirsizlik, ele avuca gelmezlik sorunsalını, Goethe'nin *goliardia* izleğini hatırlatırcasına, gözler önüne sermektedir. « Kervan » adlı bölümde Simone'nin hastalığı, bir karanlık ve bunguunun dibine çeker onu (*Saint Jacques hospitalier)*; ardından *Lied-Aubade*, ve onu izleyen diğer şiirlerle iyileşme başlar, ağır ağır kuşların şarkılarına, ışığa varılır. Bu iyileşmede Giovanna'nın alçakgönüllü ve tahammüllü, gizemli kadın doğasının büyük etkisi vardır. Simone, evrensel bir *pietas* soluğunun kolektif "tohumu"nun, insan yazgısının sesidir, bu kitapta. Bu uzun gövdeli şiirde, insanın ve kutsalın içiçeliği, hayatın anlamı ve insanın yazgısı üzerinde düşünür. Kitap, seslerinin her birinde, ayrı bir nabız gibi atar, ancak Simone'nin öyküsü biyolojik açıdan

canlı bir organizmadır, ve her bir sesle, ayrı bir uyum kurar. Luzi, var gücüyle mistik bir teslimiyetin yalınlığına ve dinginliğine varmaya çalışmaktadır bu kitapta. "Doğaüstü bir huzur" noktasıdır aradığı, varlığın dansına uysal ve ağırbaşlı ayak uydurmak, boyunduruğa boyun eğmektir: ancak her defasında, dönüşümün, fizik ve metafizik bütün aşamalarını ağrıyla kateder yeniden. Bu ağrının tonları, ritimdeki çeşitlemeleri getirir beraberinde: kasılma ve çözülme, tıkanma ve akışkanlık arası sürer metin. Mısralar, edebî her türlü kristalleşmenin ötesinde, "bitimsiz kucağın" derinliğinden gelecek olayların gerçekleşeceği ânı kavramak istercesine unufak olmuştur. Luzi'nin kelimesi, hepimizin içinde, başkaları adına söz alan ruhun çoğul sesine kendi yüreğinde yer açabilmek için korlaşır, dağılır, kendisini sorgular, hatta zaman zaman silinir de. Yalnızca şairin yüreğinden, yalnızca onun sesinden yükselmez dünyanın sözü; "asırların oyduğu /olaylardan biçim almış" bir sözdür, her bir seste, kendi kendisiyle konuşan dünyanın sesi vardır; Tanrı orada arar kendisini, orada bulur. Hayat, kutsalı ve insanıyla hayat, kozmosun yüreğinde konuşur. Ölümle ve yıkımla, ağrıyla ve kuşkuyla içiçe de olsa şiir, yaşadığımız sürece hayatı, bengi bir bilginin yalın, tartışılmaz ilkesi gibi kabul etmemizi önerir. Kendisiyle birlikte bu heyecanı paylaşmamızı, yaradılışımızın özündeki bu kırılganlığı sevmemizi talep etmektedir Luzi bizden. Luzi'nin dizeleri, oximoron ve neolojizm'lerle alabildiğine kapanıp açılan bir dilin içinde bir dem dağılıp bir dem derişerek varlığı ararlar. Her şey, özgür ve gemlenemez görünen, kasılmış bir enerjinin titreşimi ile katedilir; her yaratığa can veren, onu sürükleyen, ve lebalep dolduran bir akıdır bu. Her hayatın yüreğinde yaşanan dramdır. Luzi, nefes nefese Tanrı'yı arar bu kitapta, ve onu, yaratma denen edimin gündelik seyrinde bulur. Kendisi ve bütün benzerleri için Luzi'nin dilediği, arzulanan, ancak bir türlü ulaşılamayan o "som uyumun" vaftizidir. Ve Simone'nin öyküsü, bütün ihtilâfların ötesinde, tek bir nabızda atan, "biricik seste" bütünleşen, çoğul esenliğin beklentisi ile sona yaklaşır: "Işığın zuhrunu / bekliyoruz hepimiz, / bizi özgür, biribirine bağlayan."

Mario Luzi, *Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu* ile, hayat denen çoğulluk ve karmaşıklıktan ilk gençlik yıllarını geçirdiği Siena'ya dönüyor. Siena, Simone'nin de doğup büyüdüğü, ve Luzi'nin hayalinde Avignon'dan geri dönmek üzre yollara koyulduğu şehirdir. "Kaybederim seni, ve bulurum izini" diyor Luzi Siena için, "bir daha, bir daha kaybederim, durduğum yer, / vara-

madığım. / Uçup gider / uzaklığının maviliğinde Siena, adına çekilir, / kapanır onu yaratan fikre, yakar / kendisini, kendisinin tözünde, / ve ben, yanarım onun gibi, onunla birlikte, / kaybolurum / onun ve benim tarihimde...Ah, yüce/ ve biricik safiyet. Ah, mutluluk..." Evet, Siena'ya varış, "safiyet" ve "mutluluğa" varıştır Luzi için; ilk gençliğin temizliğine, heyecanına, bozgunu tatmamış umutlara, güvenin kıvamına, "beyhude hafıza"ya varıştır. Unutuluş bölgesidir burası. Her şeyin yılların içinde gelip gelip biriktiği, hatları belirsiz, adsız sansız varolduğu yarı gölgelik bir mekân. Ancak işlevi önemlidir bu mekânın: acı ve ağrının dindiği, karşıtlıkların yatıştığı, oraya giren her imgenin, "eskil" bir kıvamda arınarak, temiz ve saf bünyesiyle yeniden, yeni bir imgede can bulduğu bir mekân olmasıdır. Seksen yaşındaki şairin dönüş yolculuğunun rotasını böyle bir mekâna doğru kırmasının anlamı, dünyaya, insana, hayata ve yazgıya o arılıktan, o safiyetten bakma, bakabilme tutkusundan başka bir şey olamaz, diye düşünüyorum. Simone'nin, henüz yer ile göğü biribirinden ayırmayan bakışı, –Rönesans insanı bunu öğrenecektir– aynı saf, çocuksu hayreti, aynı esrikliği taşımaz mı? Ressam ile şairin bu yolculuğa birlikte çıkmış olmalarının nedeni, coğrafi bir mekânı kendilerine yaşlılıkta demirlenecek liman olarak seçmelerinin ötesinde, "dünyevî ile semavî" olanı yazıya ve resme aktarışlarındaki benzerliktir, diye düşünüyorum. Simone'nin dilini anlatmaya davrandığı noktada, kendisinden, kendi şiirinin yaratım sürecinden söz eder gibidir Luzi: "Evet, yazılı da / o alfabe / hayâl meyâl / hangi yazıdaydı? / ışıkla / imgeyle yazıyordu / Simone bir kısmını, / altınla, lâcivert / ve kırmızıyla / tevazuunu, şaşaasını, / bu doğru da, çözmüyordu / şifresini anlamın, bozmadan, dokunmadan / katediyordu esrarı" Luzi'nin kitabını Simone'nin resmi ile yanyana okuyun: papirüste ve duvarda, tahtada patlayan o parlak, o köredici ışık alacaktır gözünüzü; Luzi'nin, "ben değil o, o değil ben / ama biz, bizim karşılıklı, dilegelmez kamaşmamız" dizelerinde sözünü ettiği kamaşmadır bu. Luzi'de kromatik sıfatlardan, Simone'de altının ve simin, ebruli taşların ve mücevherin ve o şeffaf boyanın yoğunluğundan doğar ışık. Luzi Simone'nin renklerini, lapis'i, erguvanı, lâciverdi, altını ve yaldızı, maviyi ve kırmızıyı, Meryem'in o esrarlı saydamlığını inanılmaz bir ustalıkla sindirir şiirine. Luzi'nin Giovanna'yı anlattığı birkaç dize var bu kitapta; ve Simone'nin, Siena'da, Palazzo Pubblico'da, koskoca bir duvarı kaplayan, restorasyonu, kitabın yayımlandığı günlerde tamamlanmış ünlü fresko-

su Maestà. Kitabın ilk tanıtımı bu salonda yapılmıştı, tam bu freskonun altında. Aktör Sandro Lombardi'nin o iliklerinize işleyen sesi ve diksiyonuyla okuduğu parçalarla üstelik. Bugün gibi hatırlarım: "Ama kadın, çiçek açmış yüzüyle / zarif sap üzerinde / hakimdir her şeye, biraz / oval, / granit erguvan / her şey ona içre, / başdönmesi ve huzurdan / taht kurmuş kendisine" dizeleri okunup bittiğinde fonda duran Meryem'in, Nergis'in suya vuran aksi gibi Luzi'nin kitabında yansıdığını görmüş, ürpermiştim.

Luzi ile Simone'yi bunca biribirine yaklaştıran, maddeye biçim verirken kullandıkları ortak üslup, üçüncü boyutu ararken yaslandıkları yoğun ışık ve rengi kullanış biçimleriyle, imge ve uzam, tekil ve çoğul arasında kurdukları bağıntının ortaklığındadır, diye düşünüyorum. Başka bir deyişle, hacimleri ve hatlarının kesinliği ile uzamın ve zamanın esrarını yaralayan *biçim*'e, o esrarı barındıran, dahası besleyen, uzamda ve zamanda, onları tedirgin etmeden var olabilen *öz*'ü yeğlemiş olmalarıdır. Simone Duccio'nun ilerisinde durur durmasına, ama Floransa'lı ustaların, *biçim*'i öne çıkaran üsluplarının bir adım gerisindedir Kervan Floransa surlarının önüne gelip de durduğunda tedirgindir Simone: "Beğenir, hem beğenmez / gövdelerin kuvvetini, güçlü tutkusunu biçimlerin" Onun resmi o ince, o soylu ve zarif hafifliğe, o "tüy gibi yüceliğe", Yüce Anlam'ı gizleyen o "derin mühür"e sadık kalacak, "duru ve semavî imge ustaları"ndan biri olmayı sürdürecektir. Mario Luzi de "duru ve semavî" imgelerle kurar şiirini, Anlam'ın mührünü kırmaz asla. Kaynak'ın muammasını, esrarını çözmeden kateder, yer ile göğü ayırmadan. Onun figürleri, hep bilemedikleri o kaynağın ağrısını ve cazibesini taşırlar; zarif ve soylu, tüy gibi hafiftirler. Tekvin kıvamını koruyan bir doğanın yüreğinde uçuşurlar. Tarihin içinde sürekli dönüşür ve başkalaşır, ama kaynağın mührüne sadık kalırlar.

Siena Belediyesi'nin 1992 yılında Onursal hemşehrilik ödülü ile onurlandırdığı Mario Luzi, olaya ilişkin çeşitli konuşma ve söyleşilerde, "...yabancı kalarak yaşanması olanaksız bir şehir" diye tanımladığı bu mekânda, 13 yaşında Siena resmi ile ilk karşı karşıya geldiği andan, "bir çeşit büyülenme haliydi" diye söz eder, ve kendisine: *"Siena resmi gerçek'e ulaşmada, sizin için öz'sel bir aracılığı üstleniyor, öyle mi?"* diye soran Roberto Barzanti'yi yanıtlarken iki yıl sonra çıkacak kitabının kozasını da aralar: *"Floransa'yı ziyaret edip, şehrin yeni sanatını, özellikle de Giotto'yu tanıdıktan sonra Siena'ya dönen Simone Martini'nin bir çeşit monoloğunu yazmayı düşlü-*

yorum. Zihnim bununla meşgul, ama öyle uzun zamandır kurcalıyor ki beni, sonunda sönecek, biliyorum. Simone Siena'ya doğru at koşturur, ve yolculuk boyunca didikler kendisini. Henüz yazamadığım bu irdelememonologda niyetim, yalnızca bir çağı değil, ruhun yamaçlarını katetmek. Orada yazılı gördüğüm, benim sorunum oluyor biraz da. Başka bir deyişle, aldığı sayıyı, mührü ve yağı yitirmeden değişen dünyaya nasıl girebileceğimizdir"

Sayı, mühür ve yağ s/imgeleri Luzi şiirinin merkezindeki yerini koruyor: insanın barındırdığı tekillik ve açılabileceği çoğulluk olarak sayı; hayatın içinde, ve hayatla içiçe süren esrar; ve doğumda ve ölümde, dünyaya gelirken ve dünyadan ayrılırken insanı temizleyen, arındıran yağ. Bu üç s/imge, bir başka simgeye, Luzi'nin "büyük simyacı", "bozulmayan tek değer" olarak kutsadığı kadın s/imgesine taşıyor bizi. *Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu*'nun liriklerinden birinde, "...bir tek sadakatin / farklı iki tarzı" olarak değerlendirdiği hayatı ve ölümü, içinde beslediği canlıya aynı anda verebilen tek varlık olarak kadını seçiyor Luzi, ve şöyle sürdürüyor sözünü:

ve kadın, bunun imgesiydi:
su ve akik, yağ ve kan. Amin.

Simone'nin Yolculuğu, Giovanna'nın kitabıdır aslında. Evrenin ve zamanın, dilin ve biçim'in doğuşunu anlatır. Tekvinin biçimsel utkusu kitabın uzamında yankılanan ezgidir. İnsandan sabırlı bir alçakgönüllülük, çocuksu bir hayret ve esrime ve bungu ve ışıl ışıl bir bakış talep eder.

Giovanna, "karanlığın haznesi", "tükenmez semavî havza", kitabın mührüdür. Esrarı o koruyacaktır.

Işıl Saatçıoğlu
Floransa, Ocak 1997

Notlar:

1 *Parmalat* İtalya'da bir süt markasıdır.

2 Andrea Zanzotto Lacan 'a yaslanır: mesajların çoğulluğunda gösterenlerin birbirini çağırdığını ve gösterilenin silindiğini savunur. Gösterenlerin yarattığı surplus arttıkça gösterilen de çokanlamlılığa açılır. Sonuçta, söylem, bir anlamda engellenir (interdetto); bu durumda başka bildirilerle birlikte ulaşır bize(intradetto).

3 *Avvento notturno*, 1940 (Gece Zuhur), *Un brindisi*, 1946 (Kutlama), *Quaderno gotico*, 1947 (Gotik Defter), *Primizie del deserto*, 1952 (Çölden Erken Ürünler), *Onore del vero*, 1957 (Hakikatın Onuru)

4 kökü Almanca'dan –"bring dir's". İtalyanca anlamı "ben sana getiriyorum"

5 Luzi, kitabın çevirisi sırasında İtalyanca'da dişi bir kelime olan "natura" kelimesinin Türkçe'ye de dişi bir sözcük olarak aktarılmasını istedi benden. Türkçe'de cins ayırımı olmadığını anlattım kendisine, ve kelimeyi, dişi özelliğini korumak amacıyla "tabiat ana" olarak aktardım Türkçe'ye.

6 *Dal fondo delle campagne*, 1965 (Kırların Derinliğinden)

7 *Su fondamenti invisibili*,1971 (Görünmez Temeller Üzerinde)

8 *Per il battesimo dei nostri frammenti*,1985 (Parçalarımızın Vaftizi)

9 Luzi'nin tiyatro eserleri: *Il libro di Ipazia* (1978); *Rosales* (1983), *Hystrio* (1987); *Corale della città di Palermo per S. Rosalia* (1989)

10 *Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu* 'nun Fransızca çevirisine, çevirmen Bernard Simeone'nin yazdığı önsözün adı,"L'œuvre et l'Atelier", Luzi'nin, *Atelier di Venturino* adlı bu şiirine gönderme yapmaktadır.

Siena, Palazzo Pubblico'da Meryem ve çocuk İsa.

Ascolta tu pure: è il Verbo
stesso che ti grida di tornare...

Agostino, *Confessioni* IV, 11,16

Sen de dinle: dönmen için seslenen Kelâm'ın kendisidir...

Agostino, *İtiraflar* IV, 11-16

alla città di Siena
alla mia adolescenza
alla memoria dei miei compagni

Siena şehrine
ilk gençliğime
dostlarımın anısına

Simone Martini, secondo le storie divulgate, morì ad Avignone nel 1344. Forse reco offesa alla verità storica, forse no immaginando questo estremo viaggio intrapreso al richiamo di Siena e del suo mondo. Con la moglie Giovanna, con il fratello Donato, pittore, e la moglie di lui bella e strana, di nome anch'essa Giovanna e le loro figlie e qualche domestico si mette in cammino per l'Italia. La carovana ha da seguire un percorso lungo e faticoso. La accompagna uno studente (è da supporre di teologia) che rientra al termine dei suoi studi a Siena: testimone, interprete e cronista oltre che parte integrante dell'avventura. Lo scriba è un po' ciascuno di loro e nessuno in particolare.

I titoli fungono in questo caso da semplici didascalie.

Rivayete göre Simone Martini 1344'de, Avignon'da öldü. Siena ve dünyasının çağrısı üzerine çıktığı bu son yolculuğu düşünürsek belki küskündür tarihi hakikata, belki değil. Karısı Giovanna, ressam kardeşi Donato ve güzel ve tuhaf karısı, o da Giovanna, ve kızları ve birkaç hizmetkârla İtalya'ya doğru yollara düşer. Kervanın güzergâhı uzun ve zahmetlidir. Eğitimini bitirmiş, Siena'ya dönmekte olan bir öğrenci (dinbilim öğrencisi olmalı) eşlik eder kervana: serüvenin bütünleyici parçası olmanın ötesinde tanık, yorumcu ve tarih yazıcısıdır. Yazan biraz onların her biri ve özel olarak hiçbirisidir.

Bu durumda başlıklar, açıklama görevini yüklenmişlerdir sadece.

ESTUDIANT

ESTUDIANT*

* Metinde Fransızca (ç.n.).

Natura, lei
sempre detta, nominata
dalle origini...
Com'era,
come stava nella mente
degli uomini e nel senso –
in quel carcere, in quel vento,
molto viva, molto cauta.
Niente le dava, niente le toglieva il tempo.
Tempo era lei stessa, lo era eternamente.
Storia umana che le nascevi in grembo
e in lei ti consumavi
senza lasciare impronta...
Senza?
eppure – ma questo lo ignoravano,
non erano ancora né sapienti
né consci – entro di lei operava
l'universale esperienza.
E ora, tardi, se ne avvedevano in pianti.

Tabiat ana,
kaynağından bu yana
hep bu adla çağrıldı.
Nasıldı,
nasıl dururdu dimağında
beşerin ve duyuda –
o zindanda, o rüzgârda,
ne canlı ve ihtiyatlı.
Ne vereni vardı zamanı, ne alanı.
Zamandı tabiat, ebediyyen zaman.
Ey beşerî tarih, onun koynunda doğar
ve tükenirdin
iz bırakmadan...
Bırakmadan?
gelgelelim – bilmiyorlardı,
ne bilgindi henüz
insan, ne bilinçli – evrensel deneyimdi
işleyen tabiatta.

Ve şimdi, geç, gözleri yaşlı, anlıyorlardı.

GIOVANNA

Il rigoglio dell'essere.
O la pena
delle generazioni.
Forse altro
ancora me la spingeva verso
o contro.
In quella fervida
alchimia di tutta la materia,
di tutto lo spirito,
in quela nuova numinosa genesi.
Chi era? da dove era la musica,
dall'etere o dagli inferi?
Fu in ansia
il cuore, pretese,
insana, di deciderlo la mente,
ancora ottusa, ancora troppo umana.
Disputa, divisione –
sarai sempre
e sarai sempre sovrana?

GIOVANNA

Varlığın gürlüğü, gücü.
Azabı
ya da nesillerin.
Belki
başka şeydi,
benden yana, bana karşı sürüyordu
azabı.
Tüm maddenin,
tüm ruhun
simyasında, yakıcı,
o tanrısal tekvinde, yepyeni.
Kimdi? Nereden geliyordu ezgi?
Esîrden mi? Ölüler âleminden?
Endişeliydi
yürek, delişmen
zihin, bön, henüz çok insanca,
anlamaya davrandı.
İhtilâf, bölünme –
sen mi olacaksın
hep olacak mısın ece?

Lo umilia
essere – lo sente –
cercato
dal desiderio umano.
Lo affligge
su di sé
quel fiato
o quella cupidigia
d'una mente
segugia che lo indaga
e non lo riconosce
in sé vivo da sempre –
così spesso lo penso
paziente e insofferente
chi? l'unico pensabile
a me dato,
a me baluginato
che non nomino – non oso,
come nominarlo? –
é solo
e sempre il mio
io che si prolunga
con il suo patema,
temo – come nominarlo? Nomen...

Onu arıyor arzu
hissediyor,
utanıyor, eziliyor.
Sırtında,
sorularıyla
tazı zihin,
nefesi,
doymak bilmezliği,
gamlanıyor
ve tanımıyor
içindeki ezelî canlıyı –

ne sık düşünürüm onu
sabırlı, tahammülsüz.
Kimi? bana vergi,
düşünecek biricik şeyi ,
belirir gözümde, uçuk,
ad vermem – çekinirim,
ne ad versem? –
yalnız
ve her dem benim
ben'imdir ki, bir heyelan
sürer gider,
korkuyorum – ne ad versem? Nomen...

Nella mente umana?
o nell'universo?
o in un più alto
non distinto *ibi?*
È, lui,
là,
o è il suo mancamento?
È e non è,
entra
ed esce dal desiderio
e dalla sua memoria,
entra
ed esce dal nome
e forse dall'essenza.
Così li travagliava
nei secoli
e ancora li tormenta,
separati
essi da lui, a lui legati
da un filo oscuro
eppure rilucente
d'assenza e d'imminenza.
Perché non vi guardate tutti in viso
e non riconoscete in voi la vita
dove tutti siamo?
Fatelo – supplica, mi sembra. Fatelo.

İnsanın dimağında?
âlemde mi?
yoksa daha yüce
sisli bir *nerede ?*
Var, o,
orada,
eksilişi mi yoksa?
Var ve yok,
giriyor
çıkıyor arzudan,
arzunun anısından,
giriyor
çıkıyor
addan,
belki özden.
Çağlar boyu
azap
verdi onlara,
eza ve cefa verdi;
onlar ki
kopmuş ondan,
karanlığına karşın
yokluğu ve yakınlığıyla
ışıyan bir iple ona bağlanmışlar.
Neden yüzyüze bakıp
tanımaz kimse kendisinde
hepimizin durduğu hayatı?
Bakın – yakarıyor galiba. Bakın, tanıyın.

Dentro la lingua avita,
fin dove,
fino a quale primo seme
della balbuzie umana? –
Discende quei dirupi lui, si cala
in precipizi
lungo venature e fibre
vibranti alcune
altre ossificate
da disuso e tempo.
Lo attirano
nel loro religioso grembo
recessi, labirinti,
pelaghi di densa oscurità
verso le infime radici,
fino
all'ancora muto verbo,
muto ma
conclamato
già, forte, dalla sua imminenza.
Ed eccolo – oh felicità – è visibile
l'altro cielo della spera
non toccato dalla creazione,
non abitato dal pensiero
ma dalla sua potenza.
Ed è paradiso.

Ecdadın dilinde,
nereye,
insan kekemeliğinin
hangi ilk tohumuna kadar? –
Simone iner yamaçları
uçurumlara bırakır kendisini
lif, damar boyunca,
kimi canlı
kimi âtıl
kemikleşmiş zamanla.
Dindar
koynuna çeker onu
kovuk ve labirent,
ve kesif kara sular
derin köklere doğru,
henüz
suskun kelimeye kadar,
suskun
ama güçlü, yakında gelişiyle.
İşte o! – ne mutluluk – kürenin
diğer göğü görünüyor.
Canlı eli değmemiş,
henüz düşünce yok orada
yalnızca düşüncenin gizilgücü.
Cennet bu.

Chi è – improvvisamente non conosce
costui che in vece sua
e sotto sua parvenza
subentra nel creato,
fende
gioiosamente con i fianchi
l'aria, le mille rifrazioni,
l'azzurra crosticina
della nuova, della madida mattina.

Lui non fu mai rigidamente lui
ma un ceppo brulicante
di ogni vita
immaginata vissuta
futura passata... Eppure
esperto
del male e delle panacee del male
sa
che a un punto irrevocabile
del suo peregrinare lo dirà:
"inchiodami alla croce
della mia identità
così come fu fatto
per te e per la tua

Kim?– birden tanımıyor
adında
ve sûretinde
kâinata sızanı,
sevinçle
yarıyor havayı
kalçalarıyla, binlere
kırılan ziyayı, çivit kabuğunu
yeni, sırılsıklam sabahın.

O, asla kendi olmadı yalnız,
hayatlarla kaynaşan
omacaydı
düşlenmiş ve yaşanmış
gelecek ve geçmiş...Gene de
şer
ve şerre deva ustası,
keşişliğinin
geridönülmez noktasında
«canının kollarmdayken herkes
her çarmıhın

da cui prende dolore
e senso ogni crocifissione
ciascuno ai bracci della sua persona".
Sì, infine lo dirà:
"se inevitabile si compia"
Lo dirà, ne è certo, lo dirà.

anlam ve ağrı aldığı
sana ve kimliğine
yaptıkları gibi
beni de

kimliğimin çarmıhına çivile» diyecektir, bilir. Evet, "ille de olacaksa varsın tamamlansın" diyecek sonunda, bundan emin.

Quell'alone, quell'eccitato lembo,
quell'aria rilustrante
in cui balena
la ventura primavera
ancora chiusa
nel cuore dell'inverno –
Ritrova,
il senso, ritrova
tra sorpresa
e attesa quel mirifico
vacillamento,
ritrova lo stupore
del ritorno
a se stessa della vita –
da dove? non ha esilio,
non ha fuga né uscita
essa – ritrova quel portento
e il suo tremore, il suo
indicibile sperdimento,
ritrova il tempo,
ritrova se stesso
prodigiosamente il senso.

O hâle, o dipdiri
uçufuk ve perdahlı
havada
henüz kışın yüreğinde
hapis, gelecek
baharın şeraresi –
Sürpriz
ve bekleyiş arası
o güzelim
bocalamaya
kavuşur duyu, anlam,
ve hayatın
hayata
dönerken düştüğü hayrete –
nereden? sürgün
yok hayat için,
kaçarı, hem çıkarı
yok – o tansığa,
onun titreyişine, dilegelmez
sarhoşluğuna kavuşur,
zamana kavuşur,
kendisine kavuşur
duyu, anlam, mucizevî.

L'uomo – o l'ombra –
che sul far della sera
si volta
e guarda alle sue spalle il giorno
e scorge
a brani ed a lacerti
il bene
e il malefatto umano –
ma confuso
è il profilo delle opere,
alta l'erba
che le sommerge.
E lasciano
macerie, murerie, carpente
sospeso un polverio.
Si smarriscono il calcolo e il criterio.
Si disorienta il cuore.
Non può fuori distinguere
né dentro se medesimo,
si perde nell'enigma
della sua specie l'uomo
o l'ombra; l'ombra e l'uomo.
Ma
una vampa sottile li appariglia,
una sola luce li elimina.

Akşam çökerken
insan – veya gölge–
döner bakar ardında kalan güne
ve farkeder
iyiyi, lime lime,
ve
zararını ziyanını insanın–
eserin
hatları bulanıktır
yüksek
otlar altında.
Enkaz,
harap surlar ve karkas
toza boğar
havayı.
Hesap, miyar kaybolur.
Şaşkındır yürek.
Ne içeride seçebilir
kendisini, ne dışarıda,
soyunun muammasında
kaybolur insan
veya gölge, gölge ve insan.
Ama
alev, incecikten, yaklaştırır onları,
tek bir ışık: silinir ikisi de.

Mondo in ansia di nascere... Ma stretta
è la porta dell'origine,
a miriadi si accalcano al principio;
legione si contendono
lì, al minuscolo forame,
l'entrata nel recinto,
pochi sono avviati
al caldo e alla sostanza della vita.
Ma in epoca di grazia
oppure d'indulgenza
è più soffice lo sbrano,
allora
irrompono in gran numero,
restano sì e no
un attimo sul baratro
e subito pervadono
in tutte le sue parti il campo. Eccoli
scendono
l'uno
nell'altro, l'uno dall'altro, cadono
generazione entro generazione...
E noi dal gorgo
d'un oscuro tempo
li, in quello sciame –

Doğma telâşında dünya...
Kaynağın kapısı dar,
milyarlar üşüşmüş önünde
tabur tabur, itiş kakış,
orada, çitli alanın
girişinde, o küçücük delikte,
içlerinden pek azı
hayatın sıcağına ve tözüne yazgılı.
Devir ihsan,
bağış devri olunca
yırtılma daha ağrısızdır,
işte bunu bildiğinden
fırlar güruh
bir an kalır
kalmaz ağzında uçurumun
ve kaplar
hemen ortalığı. İşte onlar!
İniyorlar
biribirilerine,
biribirilerinden, düşüyor
nesiller nesile...
Ve biz, koyu zaman
girdabından düşüyoruz
oraya, kaynaşan sürüye –

fila
ciascuno il filo
luminoso
e doloroso della grande trama,
fabbrica una storia
nella storia
la sua cava eternità.

her birimiz
büyük örgünün
ışıltılı, ağrılı ipini
eğiriyor,
öyküye
öykü
dokuyor kof bengiliği.

La breccia che mi s'apre
talora
per opera non so
di quale preghiera
o di quale intercessione
nella rocca
non altera, è vero, forte
però di solitudine
che varco
è, dove porta?
Vi penetra una parte
di me, l'attira
quel pertugio
a una voragine
di morta
e d'increata
fertilità.
Mi prende
in sé quella forza,
mi lascia alla mia sorte
l'ondata.
Così conosco il filo
di crine sibillino
che congiunge
separazione e unione.

Kimbilir
hangi dua
ya şefaatin
hikmeti,
zaman zaman
kaleden bana
açılan gedik
pek öyle görkemli değil, doğru,
ama yapayalnız oluşuyla güçlü.
Bu geçit
de ne, nereye geçit verir?
Benliğimden bir parça
süzülür
o yarıktan içeri
ve çekilir
cansız
ezelî
bereket
çukuruna doğru.
O güç
içine alır beni,
yazgıma bırakır
dalga.
Böyle
tanır, öğrenirim
sırlı kıl ipliği,
ayrılığı birleşmeye
kavuşturan.

Questo ardevi
ch'io sapessi?
Forse ancora non lo so? Non abbastanza?

Bu muydu
bilmem için tutuştuğun?
Sence bilmiyor muyum hâlâ? Yeterince bilmiyor muyum?

SIMONE

Dorme il suo viaggio, lui, entra
fasciato dal suo sonno
nello spazio che lo ingoia
e nel tempo che lo attende.
Entra nel suo futuro
lui, dormiente.
Grazia
già preparata – azzurro
e oro di un granito campo –
o agguato
da sempre o imboscata dell'istante –
che c'è oltre il sipario
che gli s'apre, cielo
impercettibilmente,
penombra di caverne – o niente:
il tempo a cui, figlio, si rende,
la durata a cui si affida,
il filo inafferrabile dell'universa vita...

SIMONE

Uyuyor Simone'nin yolculuğu,
uykunun kundağında
dalıyor uzama, onu yutan
ve bekleyen zamana.
Dalıyor geleceğine,
uykuda.
İhsan
hazır da – buğdayın
mavisi ve sarısı–
pusudur hep,
kapandır zamanın kurduğu–
açılan perdenin
gerisinde duran ne?, sema
hayâl meyâl,
inlerin gölgeliği – hiçlik belki:
zaman, oğul, ressamın gittiği,
emanet olduğu süre,
evrensel hayatın elimizden sıvışan ipliği...

Per amore di chi
scrive
e convive
lui chierico vagante
queste carte
di esilio, di viaggio?
di rimpatrio, di estraneamento...
Per devozione a Giovanna
fin dagli anni d'infanzia,
per avere
in pieno incantesimi dall'arte,
o, chissà, per sortilegio
di un artista estremo
eppure non alieno
nella sua famiglia...
Entra ed esce dal racconto
stupito
d'esserne, lui, parte
al pari di ogni altro
della schiera, persona
vera, consorte, simulacro.

Kimin aşkı uğruna
ki yazar, o,
yaşar ve yazar
avare keşiş,
sürgünün, seferin
defterini?
sılaya kavuşmanın, yabancılığın...
Çocukluk yıllarından beri
Giovanna'ya hasrolma,
sanatın
büyüsüyle dolabilme uğruna,
kimbilir, belki
büyük, en büyük oluşuna karşın
ailesinde
yabancı olmayan bir sanatçının
sihriyle...
Giriyor ve çıkıyor öyküden
sırada
bekleyen herkes gibi
öykünün parçası olmaktan
şaşkın, zevc,
has insan, sûret.

VIGILIA DI SIMONE

SIMONE'NİN UYKUSUZ ARİFESİ

Calava a picco su di lui il verdetto
o incubava nel sangue, maturava
nel chiuso della mente?
aprire ali, vele, cuori, mettersi
in movimento. Verso dove? «Dove»
non ce n'era. Luogo non esisteva.
In quel punto di luce e di fusione
veniva meno il tempo
e ogni frontiera
tra perdita ed acquisto,
tra calcolo e dispendio.
Nondimeno: in movimento!
questo era, da chi mai? il comando.

Hüküm
çekül, üstüne mi çöküyordu,
kanda, sinsi oluşmayı, dimağda
kapalı, olgunluğu mu kolluyordu?
Kanat, yelken, yürek açmak, kıpırdamak,
düşmek yola. Nereye? «Nereye»
yoktu. Yoktu yer.
O ışık ve ergime noktasında
kayıp kazanç
hesap ve savurganlık arası
noksandı zaman
ve sınır.
Buna rağmen: kıpırdayın!
Buydu buyruk, kimden ola?

Fermo nell'anteluce
immane
sopra di lui quel blocco
d'attesa e di silenzio,
gradinato dal suo verso,
scalato dal suo canto.
Non ha limite. Sempre
gli si riforma intorno, cresce
a dismisura, cuba quella montagna.
Non c'è nota così alta
che tutta la sormonti.
Storia dell'uomo
scesa tutta quanta
al seme, inclusa nell'embrione
della sua doppia potenza –
Covano
male e bene
muti
in sospensione, all'incroico degli eventi –
Fermati, non spigare, non granire
non prendere corpo
nè anima – lui dice,
dice inconsultamente.
Ma eccola, lo afferra
e gli si stringe addosso
la macina del mondo. Oh, salvami.

Gün öncesi, kıpırtısız,
Simone'nin
üzerinde kocaman o bekleyiş
ve sessizlik kütlesine
ressamın sesi basamak,
şarkısı merdiven
kurmuş.
Dur durak tanımıyor. Biçimden
biçime giriyor yanında yöresinde, büyüyor
da büyüyor, çöküyor dağın üzerine, karabasan.
Hiçbir nota yoktur
ki dağı aşacak kadar ulu olsun.
İnsanın öyküsü
bütünüyle
tohuma inmiş, ikil gizilgücünün
oğulcuğuna içkin –
sinsice hazırlanıyor
kötü ve iyi
dilsiz,
boşlukta duruyor, kavşağında olayların–
Dur, başak verme, tanelenme sakın,
et kemik olma
canlanma– diyor
düşünüp taşınmadan.
Ama, işte orada, yakalıyor
onu ve basıyor bağrına
dünyanın değirmentaşı. Ah, kurtar beni.

IN ANNO DOMINI

S'inarca, non ancora
interrogato enigma, lui nel cielo
di là dalle colline,
albica, s'inazzurra,
si apre al suo futuro sibillino,
anno sopravvenuto,
oggi, dal suo niente.

Gli sta, colmo di sé,
ora, di fronte. Invaso
ripieno di potenza
esso, o di inanita.

Dopo la porta del dolore
le altre, successive,
del distacco, della spoliazione –
dov'è? – gliela nasconde
non sa se infinità
o finitudine di spazio
e tempo, ma è là,
lo attende l'inesorabile infilata.

IN ANNO DOMINI

Kavisleniyor muamma,
soru nedir, tanımamış henüz,
semada,tepelerin ötesinde
beyaza, maviye çalıyor,
açılıyor geleceğine, sırlı,
bugün, yoktan
varolan yıl, birdenbire.

Önünde, kendisiyle taşkın,
duruyor, şimdi. Gizilgüç
ve boşlukla
lebalep sarnıç.

Azap kapısından sonra
ötekiler, ardarda,
uzaklık, gasp kapısı –
kapı nerede? ondan gizleyen kim?
sonsuzluğu mu, sonluluğu mu
uzamın ve zamanın, bilemiyor,
ama orada,
onu bekliyor uçsuz bucaksız kuyruk.

Varco per cui deve, ombra umana
lui pure, opacità, passare
e passerà, n'è certo,
fino al suo dilavarsi
dalle mura della città,
dalla memoria del mondo
in un diluvio di presenza
prima del sacramento
della luce, della accecante identità.

İnsan gölgesinin,
onun da, ışıksız ve donuk,
şehrin surlarından,
dünyanın anısından,
ışık ve köredici kimlik
kutsanmadan
bir varlık tufanında
bembeyaz, aşınıncaya dek
geçmesi gereken
ve geçeceği geçit.
Simone emin.

Aderge al primo oriente
lei, prossimità dell'alba,
un suo tremore palpitante –
vittoria o resa? – non ha
esito né fine
quell'agone,
non supera
avversario
l'avversario in quel celeste affronto.
S'irraggia, irrequietudine,
quella divina insufficienza,
ne trepida, ne brucia
pianeta o astro
la stanza, la dimora.
Vi fabbrica la storia
l'uomo, la sua illusione,
vi cuoce la sua tempra.
Perché niente riposi, niente dorma.

Doğuda ilk ışık doğruluyor,
şafak sökmek üzere,
bir titreme, nabız –
yengi mi, yenilgi mi? –
sonsuz, sonuçsuz
o mücadele,
hasım
hasmı
yenemiyor o semavî diklenişte.
Tedirginlik, o kutsal
yetersizlik ışıl ışıl,
ürperiyor, yanıyor onunla
gezegen ya yıldız
ev, oda.
Orada dokuyor
öyküsünü insan ve sanrısını,
mizacı korlaşıyor.
Dinlenme olmasın maksat, olmasın uyku.

Guizzò una luce d'angelo
sotto la volta che non c'era
o era
la fabbrica
di tutta la materia
intorno alla sua invisibile architrave.
La luce, la cercava
lui da tempo
essendone già invaso
in tutti i suoi pensieri
e sensi
fin sotto le palpebre – e nel viso,
raggiava nella mattina piena
dove lui era, di transito...
Erompe dall'oscuro
del suo scrigno
di ricordi quell'attimo e quel nimbo
o è un'immaginazione del futuro? Amen.

Kemerin altında
melekten
ışık kaydı.
Belki
yoktu kemer,
maddeydi yapılanan, görünmez
ana kirişin dolayında.
Işık mı?, bütün düşüncesi
bütün duyuları
yüzü, gözkapaklarına kadar
onunla kaplıydı
kaplı olmasına,
gene de ışıktı
nicedir aradığı –
sabahın olgunluğunda ışıyordu,
sabahtaydı Simone, geçiyordu...
Hatıra sandığının
karanlığından fışkırıyor
o lâhza ve ışık, ya da
geleceğe hülya mı? Amin.

VIA DA AVIGNONE

Ritorno?
o ripiegamento,
un attimo
in più sicuri alberghi
dell'animo e del senso,
effimero rientro
in terre più salubri
al corpo e alla ragione
tramutate già in splendore
e oro dalla loro gloria?

Saprebbero
assai meglio di lui
rispondere
le fronti un po' aggrottate,
gli sguardi tesi
in lontananza di Giovanna
e dei pochi altri seguaci.
Lui esita, non sa
l'avventura che lo chiama,
non decifra l'auspicio,
sa soltanto
che è tempo, ora, di muoversi,
di valicare i monti.

AVIGNON'DAN HAREKET

Dönüyor muyduk?
avunuyor muyduk yoksa?
Bir lâhza mıydı
ruhun ve duyunun
sağlam kovuğunda?
varış mıydı, kalımsız,
gövdeye ve usumuza,
onların utkusuyla
nura ve altına dönüşen
sağlıklı topraklara?

Hafif
çatık alınlar,
uzaktaki Giovanna'nm
ve bir avuç yoldaşm
gergin bakışları
ondan iyi
bilecektir yanıtı.

Tereddüt içinde o, tanımıyor
çağrılı olduğu macerayı,
kehaneti yoramıyor,
tek bildiği
dere tepe
yola çıkma zamanı.

Ma intanto quello sgocciolio di tende,
stillicidio, a lungo,
nel controluce argento
degli alberi di pietra
e di quelli del bosco,
profusione
di tutta la materia
in unico deflusso
verso dove? L'erba là
all'orizzonte, aperta primavera.

Ma, ecco,
ě in piedi la carovana,
attende
agli ultimi ritocchi
pronta – quasi –
al cammino che riprende...
Lui rivede
– e gli altri in sintonia?
ne dubita e lo pensa –
i tre giorni di diluvio
stillanti ancora
dai tetti, ruscellanti
nei fossati presso il ricovero
dove furono – perchě inquieti?
perchě taciturni? –
Così riprendono il passo,
il varco ě prossimo
lo sanno, tuttavia pare
lungo l'approssimarsi,
lento l'ambio.

Bu arada ama, çadırların tıpırtısı,
bitmek bilmez işkence, o şıpırtı,
taş ağaçlar
ve koru
sim
ışığa karşı,
maddenin
bir oluktan
yayılışı
nereye? İlerideki çimen,
ufukta, ilkbahar kucak açmış.

Ama, işte,
toparlanmış kervan
son hazırlıklar
bekleniyor
işte tekrar hazır
yola koyulmaya..
Gözlerinin önünde
–onlar da görüyor mu?
kuşkulu, düşünüyor –
üç gün süren tufan,
hâlâ damlıyor şıpır şıpır çatılardan
mola verdikleri sığınağın
yanıbaşmdaki çukurlarda
çağıldıyor – neden huzursuz herkes,
neden suskun?

İşte böyle, yeniden başlıyor yürüyüş ,
geçit az ötede,
bilmesine biliyor da herkes,
nasıl ulaşılmaz geliyor,
eşkin nasıl ağır.

Scoscende l'alpe,
non più alpe appennino,
casolari
qua e là, camini,
umido
qualche fumacchio trascolora.
Smotta sotto gli zoccoli
l'appena rassodato suolo,
slitta il mulo sopra fango
ghiaia ciottoli,
appare, sotto,
abbagliata dalla sua baia, Genova.
O Italia ininterrotto agone,
Ininterrotta pena.

Dağları iniyoruz,
bayağı alçaldılar, dağ değiller artık,
sağa
sola dağılmış ev öbekleri, baca,
boz,
nemli tek tük duman.
Henüz yumuşak zemin
nalların altında ufalanıyor,
çamurda kayıyor katır
mıcırda çakılda,
aşağıda,
körfeziyle kamaşan Genova.
Ey İtalya, aralıksız kavga,
aralıksız cefa.

Giovanna accovacciata
nella pausa
sotto il masso, con gli occhi
al suo già lungo tempo, sembra, fissi
a un corso tortuoso
di riviera a fondovalle
o tesi ad annullarlo il tempo
e il luogo, e ogni fine possibile
e ogni possibile cominciamento.
La include, presagisce, in sé quell'attimo,
la ingemma nella mandorla
di un perpetuante mito...

Mola veriliyor.
İlerlemiş yaşma,
vadide kıvrım kıvrım
akan nehre dikili,
ya da nehri, zamanı
ve mekânı, ve olası her sonu,
olası her ilki silmek
üzre gerilmiş gözleriyle
kayanın dibinde büzülmüş duruyor
Giovanna.
Önseziyor kadını o lâhza, sarıyor
sarmalıyor, ebedî
efsanenin bademine mıhlıyor.

Genova, meraviglie
che a una a una sciorina –
festoso saliscendi,
sfolgorante mattino –
la nostra traversata
calando noi con ombre
in quella
solare cavità,
noi, luce, risalendo
precipizi
di pietre, ardesie, marmi,
fissa in basso la vampa
della fornace marina
oh posta
da chi sul mio cammino,
scala, scala continua
per cui l'inferno si approssima
o il paradiso s'avvicina.

Cenova, harikalar
serdiği birer birer –
yokuş bayır, pürneşe
sabah göz kamaştırır –
geçişimiz boydan boya,
inerken biz, gölgelerle
o güneşli çukura,
biz, ışık, taş,
mermer ve karataş
tekrar yar, uçurum tırmana
tırmana, yalazı
deniz fırınının
sabit, duruyor aşağıda
ah durak
senden kalkıp yolum üzre
basamak basamak sürer
ve yanaşır cehennem,
ya da cennet, yaklaşır.

Ancora quella ambigua
luminiscenza –
eccola
viene avanti, viene
al centro del suo campo,
aumenta in entità,
cresce in vigore
di anima e di lineamento.
Visione? sì, visione
come altro nominarla?
Ma non é essa dal cuore
né dal sogno, viene
– lo sa profondamente
lui – dal seme
di una remota antiveggenza
di padri, di sapienti. A lui
viene, perché in immagine si acclari,
perché in immagine si stampi
e rifulga il suo lavoro
e lo smaghi e lo catturi
con le sue terre, i suoi azzurri,
i suoi ori. Oh delirio
di sovrumana grazia.

Hâlâ o müphem
uçuk aydınlanma –
ilerliyor
işte, ilerliyor
kapladığı alanın merkezine,
cevheri gelişiyor,
serpiliyor
ruhunun, hatlarının kudreti.
Hayâl mi? evet, hayâl
başka ne ad vermeli?
Gönülden, rüyadan
değil, ataların ırak falının
tohumundan geliyor – Simone
derinden biliyor –. Ona
geliyor ki seçilsin
ve açılsın imgede, mühür olsun,
resminde yansın ışıl ışıl,
dağılsın esrarı;
toprağı, mavisi
ve sarısıyla kıskıvrak yakalansın.
Ah tanrı vergisi cinnet.

PETRARCA

Perché non lo lasciava
un momento con lo sguardo?
Lo seguiva in ogni istante
dell'opera, scrutava
il laborioso facimento
dei volti, dei panneggi,
aspettava trepidando
la mandorla degli occhi,
dagli occhi il loro misericordioso dardo.
«Studiava il poeta della Corte
maestro in cortesia
la mia sovranità, la mia maestria,
domandava elemosina
di luce e di pietà
alle mie storie la sua arte
che non aveva storia – divorata
dalla beltà, assetata di grazia.»

PETRARCA

Neden bir an olsun
gözünü alamazdı ondan?
Eserin her ânında
onu izler, tarardı
yüzlerin, drapenin
ağrıyla doğuşunu,
ürpertiyle beklerdi
gözlerin bademini,
ve şefkat okunu, gözlerden gelen.
«Çalışırdı saraylı şair
soylu üstad,
ululuğum benim, ustalığım,
ışık ve merhamet
dilenirdi
öyküm den
güzelliğe tutuşan,
inayete susamış öyküsüz sanatı.»

DORMITIO VIRGINIS

Primavera – piove un suo presaigio
o esala brada
caligine il suo infero. Un sentore
di future
fertilità inumidisce
il sonno in quelle giunche.
Dorme lei? S'affianca
un alto scafo,
un'altra
latitudine si assomma.
Vie
strane d'acqua, non
immaginate rotte.
Si appuntano, le sembra,
a una futura stella
tempi aspri
a venire e tempi antichi
di remoto conio,
quell'astro li congiunge.
Perché lei? Le filtra giorno
l'oblò, s'approssima una vita,
non una vita, potenza,
quella, non docile alla forma,
immane per averla.

DORMITIO VIRGINIS

İlkbahar – alâmet yağıyor bahardan,
ya da, yaban pus salgılıyor
toprak, derinlerden. Gelecek
bereketin
kokusu, sallarda
nem veriyor uykuya.
Kadın uyuyor mu? Bir tekne yanaşıyor,
yüksek,
dev
bir gemi daha.
Tuhaf
su yolları, akıl almaz
rotalar.
Israrla
istikbalde bir yıldıza
mı bakıyorlar?, sanıyor mu yoksa,
gelecek
zorlu zamanlar ve uzak
biçimiyle bütün eskil
zamanlar
yıldızda kavuşuyor.
Neden o? Ona süzüyor
günü lomboz, bir hayat
ki hayat değil, gizilgüç
kolayma biçim almaz,
kocaman, yanaşıyor almak üzre kadını.

Ma ecco, un occhio liquido
rotante
le cerca il grembo,
la espande, sostanza luminosa
nell'universo campo.
E lei dov'è,
dov'è, ora, il suo ventre,
dov'è la martoriata vulva
della sua innocenza? Dilapsa illa
in aetere. Inestinguibile favilla.

Ve işte, dönenen
sıvı bir göz
kadının kucağını arıyor,
o ışıl ışıl tözü
tüm âleme yayıyor.
O nerede peki?
nerede şu an karnı,
masumluğunun paramparça
terci nerede? Esîre
karışıyor kadın. Kıvılcım, hiç sönmeyecek.

Notturna la sua anima s'allarma.
Dove, in che vita? È tempo
quello. Tempo ancora
e non eternità
quel fuoco
d'acqua e luce
dentro lo scorticato fiume.
Perchè ferma alla riva?
perchè? quasi le neghi
una gomena l'abbrivo,
la leghi al palo la proda.
Non si scioglie da lei
il suo passato, non prende
ala la sua liberazione –
è questo il suo spavento.
L'avvolge invece
un misterioso grembo.
Il tempo ricordato
e quello dimenticato
e 'l'altro mai vissuto
da lei, eppure stato
le si stringono ai fianchi,
le scendono parimente ai sensi,
le si fondono in unità.

Endişeyle irkiliyor can gecenin dibinde.
Nerede, hangisinde hayatların? Zaman o.
Zaman henüz,
bengilik değil
derisi yüzülmüş nehirdeki
su ve ışık
ateşi.
Neden mıhlanmış kıyıya?
neden? pruva sanki
babaya bağlanmış da
palamar engelliyor
denize çıkışını.
Geçmişi çözülmüyor
candan, kanat
açmıyor kurtuluşu –
Bütün korkusu bu.
Bir kucak ama, esrarengiz,
geliyor, onu kucaklıyor.
Hatırlanan
ve unutulan zamanlar,
olmasına olmuş
da onun yaşamadığı
bir başkası
birlikte sarıyor kalçalarını,
duyularına inip bütünde
eriyorlar kadında.

Eterno è il tempo.
È tempo l'eternità – le annunciano
i suoi angeli.

Bengidir zaman.
Zamandır bengi olan – melekleri
muştuluyor.

Al centro d'una ed universa mente –
là era quel chiaro
e lui non lo ignorava. Bruma,
biancore che alonava
il ferrigno di quel monte.
Non c'è fuoco
nell'aria, c'è luce
invece e sovrannaturale pace
in tutto l'emisfero.
E il canto,
da dove era quel canto?
a chi era cantata
lì, nel mattino
quell'antica Messa?
Lumen de lumine,
a Dio da Dio medesimo
attraverso quella valle, piena d'assenza degli uomini.

Tek ve bir aklın merkezinde –
oradaydı aklık
ve ressam biliyordu. Buğulanıyor
demir rengi tepenin
üzerinde hâlelenen beyazlık.
Ateş yok
havada, nur
ve doğaüstü bir huzur
bütün yarıkürede.
Ve şarkı,
nereden geliyordu şarkı?
eskil Ayin
orada, seher vakti,
kime adanmıştı?
Lumen de Lumine,
Tanrı'dan Tanrı'ya
o vadide, bir uçtan ötekine,
insansız, hıncahınç.

Quel viso, quella face
nel tempo.
La copre
esso, la oscura
o improvvisamente la rialluma.
C'è, è nell'aria,
sface
in luce
lei la sua sostanza
però non la consuma.
Viso, il tuo, che prende
da ogni viso
umano, donna,
da ogni ramo
della folgorata pianta,
liba umori e aridità
penuria e incanto;
vi scende
da ogni scala
del dolore umano un rivo
di mortalità, ne è conscio.
E in questo vince,
in questa angoscia rifiorisce
immortale la sua fragilità.
Sii fermo, veglia sempre.

O yüz, o meşale
zamanın içinde.
Perdeliyor
yüz, meşale kararıyor,
tekrar tutuşuyor belki, birdenbire.
Var, havada,
ışıkta
çözüyor
tözünü
tüketmeden.
Yüz, senin yüzün, ey kadın,
birşeyler almıştır
her insan
yüzünden ayrı ayrı,
kavruk
bitkinin bütün dallarından
özsuyu ve kuraklık,
kıtlık ve esrime içer;
her basamağından
insan ağrısının
oraya bir ölüm
ırmağı iner, Simone bilir bunu.
Üstünlüğü buradadır,
bu bunguda yeşerir
ölümsüz kırılganlığı.
Güçlü ol, uykusuz bekle.

CAROVANA

KERVAN

Ci aspetta,
lasciata la foresta,
luminosa
caligine,
laggiù quella bassura.
Bella, ma non da ravvivare infanzia
o magia
ci viene incontro
e cangia
una terra meno erbosa,
ci invade il senso
più fiume e meno erba
più acqua e meno terra,
ci assume in sĕ, ci trasporta
a un mare sonnacchioso
essa, fatta laguna.
Che fa? Ci elimina quella opaca lama?
Ci rigenera quel limo?
O ĕ il solo
intrepido rimescolio
della vita dal suo imo, di languore
e fine con febbre di principio?
E noi
certi dell'esito,
questo nonostante, esito
noi stessi procediamo...

Bizi bekler
ova,
orman biter bitmez
aşağıda,
pus, ışıl ışıl.
Güzeldir güzel olmasına
ama geri getiremez büyüyü
ve çocukluğu,
karşılar bizi
ve değişir,
daha üryan bir toprak,
örter duyularımızı
daha çok nehir daha az ot
daha çok su daha az toprak
içine alır bizi, uykulu
bir denize taşır,
lagün olmuştur su.
Ne oluyor? Siliyor mu bizleri o donuk ayna?
Hayat mı veriyor balçık?
Yoksa yalnız
yorgunluğun, sonun
ve ilkin hummasıyla,
hayatın
derinlerde,
gözüpek sarsılışı mıdır?
Ve bizler
neticeden emin,
emin olmamıza rağmen biz, kendimiz
netice, ilerleriz..

Ci apre,
primavera-domenica diversa,
di svago e di trasferta,
senza quasi caligine
d'un tratto
la sua lattea incandescenza.
Ci schiude
la sua profondissima riserva
d'aria, d'erba,
fa ala
in lontananza
e in fuga
alla nostra
dimentica andatura
con lame
d'acqua, olmate,
boscaglie della sua bassura.
Ci attira a sé, ci dissolve
nel gorgo senza fondo
della sua verde accoglienza,
ci disfa, ci riforma
leggeri
nel suo arioso grembo,
madre-maga-dominica
elargitrice di assenza

Farklı bahar–pazar
başıboş, âvarelik,
neredeyse
pussuz,
kor süt
birden
açılır önümüzde.
Aralar
derin mi derin, hava
ve ot ambarını,
kaçar gibi
uzaklarda,
ovanın
çelik suyu,
karaağaç ve fundalık,
iki yana çekilir,
açarlar unutulmuş yolumuzu.
Kendine çeker bizi, eritir,
o neftî kavuşmanın
dipsiz girdabında,
bozar, yeniden yoğurur bizi, hafif,
yokluk bağışçısı,
ana–efsunger–hatun,
havadar kucağında

che ci rimette ogni debito,
ci cassa da ogni libro
e tutti ci cancella
dal passato e dal presente.
Per un dopo
forse, per un ricominciamento.

Borcumuzu denkleştirir,
kayıttan düşer bizi
ve hepimizi siler
geçmişten gelecekten.
Bir sonra için
belki, yeni bir başlangıç için.

SIMONE E GIOVANNA

Così si ripresenta lei profana
tra sogno e insonnia
del lungo dormiveglia,
così la riesuma la memoria
o il desiderio la balestra.
Viene, quasi gliela sospinge incontro
dal fondo delle sue verdi navate
una frusciante primavera
e lei,
dentro, perduta,
avanza
a stento e con pazienza
nel folto controvento,
però non lo raggiunge,
le si oppongono
erbe alte, le appare
insuperabile quel campo –
o invece la contrastano
invisibili avversari,
una forza millenaria
la trattiene, di controdesiderio
e disvolere, o altro strano incanto.
Né lui le muove incontro
o le facilita il cammino.
Il cuore resta colmo
della sua mancanza.
Fino a quando? fino a quando?

SIMONE VE GIOVANNA

İşte böyle, yeniden sunuyor
kendisini Giovanna, bigâne,
uzun, delik deşik uykunun
rüya ve uyanıklığı arası,
maziden böyle kazıp çıkarıyor
onu hafıza,
ya zemberekli ok, arzuyu.
Geliyor, yeşil
neflerinin dibinden
hışırtılı bir baharı
neredeyse itiyor üzerine
ve o,
içinde, kayıp,
zahmetle
sabırla ilerliyor
kesif rüzgâra karşı,
varamıyor Simone'ye,
ayağına dolanıyor
yüksek otlar, aşılmaz
görünüyor kır–
belki de
görünmez düşmanlar kesiyor yolunu,
bin yıllık bir kuvvet
bağlıyor elini kolunu, çelişen arzu,
isteksizlik, ya da başka, tuhaf bir esrime bu.
Simone de gelmiyor ona doğru
ne de yürünür kılıyor yolunu.
Kalakalıyor gönlü, öyle,
onun eksikliğiyle dolu.
Daha ne kadar sürecek bu? Ne kadar?

Si agita Giovanna.
Nel sonno,
agro rimorso, la mancata
maternità la affanna, procellosa
è la sua traversata verso l'alba.
Su questo non si inganna. Non gli mentono
le sue ore di insonnia
giaciglio presso giaciglio
nella ruvida capanna.
Ma, eccolo,
le scoppia dentro
ansioso, il tempo del risveglio. Ora
non meno di lei egli si meraviglia.
È *oggi*, lo è nitidamente
in lui, fuori di lui. Eppure
da che cielo piove questo presente?
Si afferra
la vita a se medesima,
si apprende
ad ogni briciola,
prolifera
si espande, avara e prodiga,
nello spazio che le è dato
o si crea
lei, si prende
la forza del suo fato.

Kıpır kıpır Giovanna.
Uykusunda,
kekre pişmanlığı, elinden sıvışıp
giden analığın kahrı, geceyi
katedip şafağa varış ne fırtınalı.
Bu konuda yanılmıyor. Yalan söylemiyor
kaba saba barakada
uykusuz saatler
yanyana döşeklerde.
Ama, işte
patlıyor içinde kadının,
huzursuz, uyanma zamanı. Şimdi,
en az Giovanna kadar o da şaşkın.
Bugün. Apaçık Simone'nin
içinde ve dışında. Gel gör ki
yağıyor şimdi, hangi gökten acaba?
Hayat,
sarılmış kendisine sıkı sıkı,
tutunmuş
her kırıntıya,
çoğalıyor
kadına sunulan uzamda,
nekes ve cömert, yayılıyor,
ya da kendisini
yaratıyor kadın, alıyor
avucuna yazgısının gücünü.

Vaso d'oscurità,
bacino celeste inesauribile.
Chi lo nomina, chi gli dà grazia e persona,
donna, tu sola, a questo miracolo.

Karanlığın haznesi,
tükenmez semavî havza.
Ad veren, zat, zarafet veren
yalnız sensin, ey kadın, bu tansığa.

C'è – lo sentono, lo sanno
da sempre
per ignota scienza,
loro
i nuovi nati,
un turbine nell'azzurro nembo
della loro beatitudine,
un nero in quel lapislazzulo.
Li ospita – ne sono
oscuramente consci –
un'oasi, un punto
di sovrumana quiete – lì
nell'intimo e nel fondo
della vertigine perpetua.
Così scendono e salgono verso l'avvenire,
così avviene
l'avvenire nella loro lattea mente.
Ed ecco, si condensa
la nuvola che li oscurerà,
si lascia indovinare
l'arcobaleno che li salverà.

Var. – meçhul bilim sayesinde
baştan beri
duyuyor, biliyor
onlar,
yeni doğmuş olanlar,
mutluluklarının masmavi,
bulut kümesindeki kasırga,
lapisin lâciverdindeki siyah.
Bir vaha, insanüstü
bir huzur noktası – karaltılı
bilincini taşıyorlar–
konukluyor onları –
orada, o sürekli başdönmesinin
mahrem kuyusunda.
Böyle iniyor ve çıkıyorlar geleceğe doğru,
böyle oluyor, oluşuyor
gelecek, süt zihinlerinde.
Ve işte, – koyuluyor
bulut, onları karartacak,
seziliyor
alkım, onları kurtaracak.

Stelle – periscono
e si formano, equilibri
nuovi si stanziano, lo sente,
sulla fine dei defunti.
Prati,
vigne, voragini,
là, in quelle cave
di tenebra, in quei lachi.
Li pensa,
li traguarda, lei, le entra
acido nella mente
l'impolparsi celeste di quelle uve.
Letizia, turbamento.
Sangue il suo
che un poco si raggela,
un po' si placa
con l'anima e coi sensi
a quella aperta agape,
cibo costante la trasformazione
del tutto in unica sostanza,
quale? così celata dal suo nome.

Yıldızlar ölür
ve doğar, yeni dengeler
kurulur ölülerin
sonundan, hissediyor Giovanna.
Çayır
bağ, uçurum,
orada, o zifirî
mağaralarda, lagünlerde.
Onları düşünüyor,
bekliyor, gözlüyor varış noktasında,
bir koruk tadı
saplanıyor zihnine,
üzümlerin etlenişi.
Sürur ve huzursuzluk.
Biraz
donuyor kanı
diniyor biraz
canda ve duyularda
o şölen sırasmda,
bengi ekmek,
tek bir töze
dönüşümü her şeyin,
hangi töz ki bunca gizli adında?.

Stupore d'ultramattutina luce –
da che
sonno o letargo
suo
o della specie
era,
se era, quel risveglio?
niente, non si capacita il piscante.
Deserto
gli frammischia il fiume
acqua e fuoco, gioca
col sole il suo barbaglio
ambigua la corrente.
Emerge
lui disorientato,
affonda,
diguazza
in quel baluginio
per tutta l'ansa.
C'è –
gli passa sulle scaglie un moto –
è appena percettibile ma c'è
in quelle acque impacciate
e in quella incandescenza

Dolunsabah ışığında hayret –
uyanışıysa
onun
ya da soyunun,
hangi uykudan
hangi kışuykusundan
uyanıştır?
faydasız, anlamıyor balık.
Irmak
ıssız, su ve ateş
karıyor, güneşle
oynuyor ışıltısı,
akıntı kararsız.
Yüzeye çıkıyor
şaşkın, kayıp,
dalıyor, kıvrımlı,
dolaşıyor salınarak
bulanık ışıkta
kıyı boyunca.
Var–
bir hareket gelip geçiyor pullarından –
zar zor hissediliyor ama var
o tutuk sularda
ve akkorda

un moto verso dove? Dove corre
il moto? Il moto a se medesimo,
ci avverte, pari al tempo. Tutto cambia,
Tutto è fermo nella doppiezza del suo senso.

bir hareket, nereye? Nereye koşuyor
hareket? Tıpkı zaman gibi,
uyarıyor bizi, aslında kendisine koşuyor. Her şey değişiyor.
Her şey sabit anlamının çiftliğinde.

S'aggronda, ma non piovono
ancora, non sfibrano la notte
e l'alba, non cantano sugli embrici,
non gorgogliano in docce
e vasi, non si strozzano agli imbocchi
di fossi e di cunicoli, non scendono
al seme, non conturbano
l'anno nel suo cuore,
restano
in aria, indecise, le lunghissime
diluvianti piogge e le acquate repentine
della fertilità,
le aspettano
erbe ancora grame
alberi, sempreverdi,
tronchi, rimasugli
stecchiti delle passate ramature.
Le aspettano – le aspettiamo,
morti, per la resurrezione.
Ogni anno, ogni ora, ogni momento.

Kararıyor sema, ama yağmıyor
henüz, gecenin ve seherin
dokusuna dokunmuyor, kiremitlerde
şakımıyor, oluklarda
ve çukurlarda fokurdamıyor, derelerin,
dehlizlerin ağzında daralmıyor,
düşmüyor tohuma, tedirgin
etmiyor yüreğinde yılı,
öyle
kalıyorlar havada, kararsız, uzun
sel yağmurları ve âni
bereket sağanakları,
onları bekliyor
henüz cılız otlar,
ağaç, hanımeli,
kütük, geçmiş dallanmadan
kalma kuru dallar.
Bekliyorlar – bekliyoruz,
ölüyüz, dirilmeyi.
Her yıl, her saat, her dakika.

«In giorni di nubi
e di caligine»
si oscurano
allora
nella semitenebra le fonti,
non ammutoliscono però.
Viene
da loro
come dissepolto un canto
cupo
che lentissimamente si trasmuta
in chiarore celestiale, in squilla,
ultraluminosa guglia.
Ha
una luce l'ombra,
una voce il nembo
nell'incommensurabile concento.
Lo sa, lui, perfettamente,
è cavata dalla roccia
del suo convincimento quella sapienza.

«Bulutlu ve buğulu
günlerde»,
işte o an
kararır
yarıkaranlıkta pınarlar,
susmadan.
Onlardan
doğru
yeraltından çıkıyormuş gibi
boğuk,
ağır ağır cennetsi aydınlığa,
çana,
pırıl pırıl doruğa dönüşen
bir şarkı gelir.
Anlamına
erişilmez bu konçertoda,
gölgenin
bir feri
bulutların bir sesi vardır.
Simone tamıtamına bilir bunu,
inancının kayasından
oyulmuştur bilgeliği.

S'infrasca il fiume,
si adombra
il luccichio, si abbuia,
cupo liquame,
il suo poco fluire.
Scompare tutta,
si eclissa,
ma, eccola, ne esce
solcando il nero brodo
e, dopo, il verde nero,
il verde, sbuca
più oltre in pieno sole,
lei, barca pioniera.
E ora nel diluvio
di luce,
al fuoco,
al lampeggiare delle acquose squame
è lei che erge
la sua nera materia
controluce, nell'aria
radiosa riproduce,
pugno atroce, l'ombra.
Lo ignora o è al corrente l'equipaggio?
di quel gioco eterno

Yapraklara süzülüyor nehir,
pırıltı
gölgeleniyor, kararıyor,
bulanık çamur,
ağır akı.
Tümüyle kayboluyor,
tutuluyor,
ama, orada işte, çıkıyor karaltıdan
yararak siyah suyu
ve, sonra, neftî siyah,
neftî, ileride
beliriyor pırıl pırıl güneşte
Giovanna, öncü tekne.
Ve şimdi, bu ışık
selinde,
ateşe,
ıslak pulların yanıp sönüşüne,
ve ışığa karşı
kapkara maddesiyle
dikiliyor ışıltılı havada
korkunç yumruk, üretiyor gölgesini.
Habersiz mi, haberli mi tayfa
bu ebedî oyundan

e di sé che ne fa parte?
L'oscuro, il chiaro
il loro mutuo avvicendarsi,
la storia umana, inestinguibile pedaggio.

ve kendisinden, oyundaki?
Karanlık ve aydınlık,
sırayla geliş ve gidişleri,
insanlığın tarihi, ödeşilmez bedel.

TAPPA E RICOVERO

E intanto lievemente
le monache – poche e invisibili –
preparano per gli ospiti profani,
e le aprono, un seguito di camere,
le stesse dove vissero
la regola e le vive ispirazioni
di quella plenaria solitudine
esse, e prima di esse
le altre innumerabili
che furono a quel macero
nei lunghi secoli dell'eremo

e gli ospiti serrati nelle celle
sottratte alla clausura si smarriscono
in quella vuota arnia della pura
ed infima pazienza, la riempiono
dei loro instabili pensieri
e gaudi e turbamenti...
Alcune qui si persero,
abbuiarono qui il loro cielo
in minimi puntigli, qui si accesero
alcune d'acrimonie e invidie, alcune
si spartirono in letizia
tra opera e preghiera, qui bruciarono

KONAK VE MENZİL

Bu arada rahibeler, hafif – tek tük ve görünmez –
o küllî yalnızlığın
nizamını, ruhanî ilhamını
tattıkları, ve kendilerinden
önce sayısız rahibenin
uzun nefs köreltme çağlarında
çilede kaldığı odaları
açar sıra sıra
dünyevî konuklara
hazırlar
sessiz, sedasız;

ve konuklar, inzivadan
çıkarılmış hücrelerde kilitli,
o som, mütevazı sabrın
boş kovanında yiter,
sebatsız fikirleri
ve coşkuları ve tasalarıyla
doldururlar kovanı...
Burada kayboldu kimileri,
burada karardı semaları
değmez nedenlerle, burada tutuştu
kimileri öfkeyle hasetle, kimileri
mutlu mesut, iş ve dua
bölündü, burada yaktı

altre una per una
le scorie dell'infelicità
e temprarono
lo spirito allo spirito, volarono
alto – o il paradiso era già in loro...

Così scendono e salgono
dove tutte le storie si confondono
in un effimero ed eternale accumulo
essi, la notte, fino all'alba, in quel profondo ricovero.

kimileri birer birer
mutsuzluktan artanı
ve ruhunu
ruhla bütünledi, uçtu
yükseklere – ya da: cennet zaten onlardaydı...

İşte böyle, iniyor
ve çıkıyor konuklar
öykülerin birbirine
karıştığı o fanî, ebedî birikimde
gece, sehere kadar, o derin menzilde.

ABBESSE

Mente libera – parve –
uscita dalla valva
della sua cattività,
staccatasi dal ramo
del suo albero di sensi,
mente franca, intelligenza d'angelo,
suo volo, sua calata
nell'infimo
e nel sovrumano della sfera –
chi era, non le rimordeva storia,
non le coceva identità.
Solo era
in quel punto estasi, canto.
E ora
la fulmina la luce
nuova di nuove conoscenze,
le spalanca essa più nere
profondità
di non sapere. Ma è forte,
non si smarrisce, valica
i trapassi repentini
del mutevole crinale,

BAŞRAHİBE

Özgürdü zihni –görünürde–
istiridye esirliğinin
kabuğundan çıkmış,
duyular ağacının
dalından kopmuştu,
azatlı zihin, melek zekâsı,
uçuşu, inişi
derinlere
ve kürenin insanüstü katına –
kimdi ki öyküsünü kurcalamaz,
kimliğine yanmazdı.
O noktada
vecd vardı yalnız, şarkı vardı.
Ve şu an
vurgun, vuruyor yeni ışığı
yeni tanışların,
bilmemenin kapkara
derinliğini ardına
dek açıyor. Ama güçlü o,
kaybolmuyor, aşıyor
engebeli tepenin
beklenmedik yollarını;

certa, non fosse per un grano
che le manca – lo sente
e ciò le brucia – d'umiltà,
di pace, di misericordia – troppo alta,
troppo difettiva mente...

ah, o eksik tane – hissediyor, kahroluyor –
o huzur, merhamet
ve tevazu tanesi de tamam olsa kalmayacak kuşkusu– âli
mi âli zihin, büyük özür...

L'alba rese volume
e squadra alla muraglia,
al tetto il suo rossore;
confermò il recinto.
Più tardi nell'accecata vampa
s'alzò, torre di bronzo,
quella voce d'ipogeo,
chiese silenzio, pronunziò l'accusa,
contro chi? Non era chiaro
chi, se l'uomo o la sua sorte.
Nessuno si mostrò.
Nessuno insorse
a rispondere. Rispose
una smaniosa ressa
d'ali e tube
dalla prossima boscaglia
e poi spiegato in volo
il coro vittorioso delle folaghe.
Per tutti o per sé solo?

Şafak hacim,
açı verdi surlara,
çatılara kızıllık;
çitli alan görülür oldu.
Daha sonra, doğruldu
kör sıcakta, o ses,
yeraltından yükselen bronz kule,
sessizlik istedi, ithamı açıkladı,
suçlu kim, belirsizdi
insan mı, insanın yazgısı mı?
Öne çıkan olmadı.
Kimse davranmadı
yanıtlamak üzere. Çalkantılı
bir kanat ve boru kalabalığı
bitişik fundalıktan
yanıt verdi
ve yükseldi, utkulu
sutavuğu korosu.
Bizler adına mı, kendi adına mıydı?

Dove avvallava, ora, il tetro camminamento?
Non era luogo desiderato
quello. Erano strane plaghe,
le abitava
greve e senza voce
un pensiero altro dal suo
pieno di musica e di luce.
Perché quel peso, perché quella nube?
Attraversavano un pantano
di storia planetaria
senza memoria
o una piaga del creato
non compatita dall'uomo,
non riscattata dal dolore?
Di là erano gioia e festa
o là dentro era la morte?
rispondevano alterni il suo silenzio
e il silenzio duro della coorte.

Nereye iniyordu şimdi,
kalenin tekinsiz, kuytu dehlizleri?
Düşlenen yer bu değildi.
Tuhaf, çirkin yerlerdi,
bir düşünce
yaşardı buralarda,
bantaldı, yoksundu sesten,
başkaydı, farklıydı onunkinden,
ezgi ve ışık dolu.
O yük niye, o kara bulut?
Anısız, hafızasız evren tarihinin
balçığı mıydı aştıkları?
Kâinatta yara mıydı
insanın duymadığı,
acının azade kılmadığı?
Ötede neşe şenlik,
orada, içeride ölüm mü vardı?
Sırayla yanıt veriyordu
onun ve melekler ordusunun
suskusu, kaskatı.

Acqua, notte di sotto i ponti.
E qui
sentori di cadavere, di antiche
putrefazioni e fiere
frollature di carni
e d'altre inconoscibili sostanze.
Acqua senza luce
ma acqua. Poco dopo la perfonde
il sole all'uscita dallo speco,
ne scintilla
essa, s'irradia
tramutata in luce, qui nell'aria,
riverbera, fiammata,
i lampi d'estate cittadina.
Oh fortuna
di scendere accresciuta
di vita, fedele a se medesima,
sì, ma intanto con stupore
accresciuta di altri brividi,
lei luce, aria, fuoco, pura
vibrazione del mondo, culmine
di ogni creata cosa...

Köprüler altında gecedir su
Ve burada
kadavra kokusu, bu eskil
kokuşmuşluk, zamanın
içinde beklemiş et
ve bilinmedik tözler.
Su ışıksız,
ama su gene de. Hemen sonra güneş,
mağaranın ağzında, erir gibi siniyor
ışığıyla suya, yanıyor
su ışıkla, ışıyor
dönüşerek ışığa, burada, havada,
yansıyor alev alev, şehirdeki
yazdan kalma yıldırımlar.
Ne talihtir
kendine sadık akmak
çoğalarak hayatla,
evet ama, hem şaşkın,
başka ürpertilerle gür, oluk oluk,
su ki ışık, hava, ateş, dünyanın
som sarsılışı, hilkatın
doruğudur...

PAPILLON-SOMBRE

Rìdimi – lo dice con lo sguardo
all'arcigna madre vita –
blandiscimi una volta,
una appena,
non essermi ogni giorno
ferrigna, poco amena,
niente amica...
così quasi mendica
luce, aria
o briciole
di gloria dalla festa da cui è esclusa –
pensa e non s'avvede
della furia celeste che le flagra
intorno in fioriture,
fulgori di raggere,
lampi, fiamme di vigore
e la incorona
mentre vola
in piena primavera
lei farfalla-ombra, papillon-
sombre e ne fa parte,
ardore vibratile
sua anima e sua arte.
Non fruisce di sé, non trae letizia,
artista, dalla sua opera. O equità.

PAPILLON-SOMBRE

Gül bana – diyor bakışıyla
abus hayat–anaya –
bir kez olsun gönül al
bir kez olsun
zalim olma her gün, hem keyifsiz
ve düşman...
işte böyle, neredeyse
ışık, hava dileniyor
ya da birkaç utku kırıntısı
pay almadığı panayırdan–
düşünüyor, farketmiyor
uçarken, baharın
yüreğinde kelebek–gölge, papillon–
sombre, yanında yöresinde yaprak, çiçek
ve ışık, pırıl pırıl, şimşek
ve alev alev feyizle patlayan,
başının tacı ve parçası olduğu
kudretini semanın.
Canı onun
bu titrek har, sanatıdır.
Kendinden memnun değil, haz almıyor
ressam eserinden. Hey gidi hakkaniyet!

È fermo il fiume. Sonnecchia –
amaca quelle maglie
di suoi vibratili riflessi –
adagia
il dorso e la pigrizia
in quel meridiano sfavillio
di stelle fatue, lapilli.
Ma non è lieto,
non ride,
come sembra
dai ragi e dai barbagli,
dei suoi ozi il nume.
Gli manca, fiume,
la sua fluvialità,
l'anima, la ventura.
O invece è vera pace
per lui quella pazienza
nella stasi
e nell'estasi
suprema concordanza?

Nehir durgun. Uyukluyor –
hamak, titreşen akislerin
ilmikleri –
dayıyor
sırtını, miskin, yerleşiyor,
ölü yıldız, lav taşı
kıvılcımlı öğlene.
Bu âvarelik
ve ışık ve kamaşmaya bakılırsa
mutlu olmalı ilah
ama değil işte
gülmüyor.
Nehir eksik,
canı yok, talihi yok.
Yoksa
bu sabır mıdır
onca sahici huzur
durgunlukta
ve kıpırtıda
bu ulu uyum?

Ed ecco che Giovanna, non lei, l'altra,
la sposa di Donato...
Repentina
travede lei
agghiacciata da terrori.
In silenzio,
la sentono, tortura
immagini e memorie,
in sé dilania
del pari
il vissuto ed il vivente,
ravvisa
insidie e mostri
nelle povere
monotone occorrenze,
negli usati incontri,
torcia,
ora, di demenza che deflagra
arida
in una maligna aria.
Perché, vita,
questo sfregio
che ti é fatto, ti chiedono
sgomenti. Perché

Ve işte Giovanna, o değil, diğeri,
Donato'nun karısı...
Birdenbire
seçer gibi oluyor Giovanna'yı
yılgılarla kaskatı.
Sessizce,
imgeleri, anıları
didikliyor, farkında herkes,
yaşanmışı ve yaşayanı
ayırmadan parçalıyor içinde,
tuzağı,
ucubeyi
tanıyor
alışılmış buluşmalar,
ve tekdüze, sıradan şeylerde,
kadın, şu an,
habis havada
kurak,
patlayan
bir cinnet
meşalesi.
Ey hayat,
yüzündeki bu ustura yarası ne? soruyorlar
dehşetle. Neden çöksün ki

crolli ogni riparo?
e s'infrangano
limite e misura
del dolore umano? barriere
all'umana conoscenza?
«Sia
se deve», essi pregano. «Ma passi
ad altre croci,
presto, la nostra soffeenza.»

barınaklar?
ya ağrımız?
sınırı ve miyarı?
insan bilgisine karşı duran duvar
neden yıkılıyor?
«İlle de olacaksa
varsın olsun», herkes yakarıyor. «Başka çarmıhlara geçsin ama
bir an önce azabımız.»

La luce che da lei declina
a quale altra
alba mira?
Scolta
vigilia
a quale altezza di mattina
il suo sorriso che si eclissa
la sua mente che si oscura?
Oh nell'unico presente
perenne nascita e rovina!

Kadından çekilen ışık
başka hangi şafağa
ayarlıdır?
Seher
sere serpe,
sönen gülüşü
ve kararmış zihniyle
sabahın hangi hizasına ayarlıdır?
Tanrım, tek bir şimdi'de
bitimsiz doğum ve yıkım!

Non passi il tempo, non scivoli
senz'ira
e senza riluttanza
sulle sue
nascenti rughe,
non trapassi tranquilla
e inerte nella figlia
dalle lunghe gambe e chiome
seguendo la deriva
e l'impercettibile lancetta
del desiderio del suo uomo.
Non si rassegni, preghiamo.
Ma poi che importa?
è minima la parte
di ciascuno e splendido il poema.

Geçmesin zaman, kaymasın
öfkesiz
ve redsiz
Giovanna'nın yüzünde
beliren çizgilerin üzerine,
erkeğinin arzusunun
pusulasız yolunun
ve belli belirsiz ibresinin
ardında, sakin
ve tepkisiz akmasın
Giovanna, saçları ve bacakları
upuzun kızına.
Direnşin, yalvarıyoruz.
Aslında önemi de yok.
Rollerimiz kısacık,
destan güzel mi güzel.

S'intorbida la luminosa spera,
perde azzurro, riflessi, trasparenza.
Non c'è arte nel basso, non c'è linea nĕ forma,
non c'ĕ pietas nĕ umana intelligenza, ma c'ĕ
il sangue, i suoi spaventi,
le sue furenti cupidigie.
Scende tortuosa lei, si cala
nella sua intatta animalità.

Bulanıyor aydınlık sema,
azalıyor mavi, yansı, şeffaflığı.
Aşağıda sanat yok, hat, biçim yok,
pietas yok, insanın zekâsı yok, ama
kan ve onun korkuları,
gemlenemez doymazlığı.
Kıvranarak iniyor kadın, çökeliyor
içindeki el değmemiş hayvana.

Si obnubila la mente dell'altra.
Il cammino s'interrompe. Giunge,
scagliato da quale catapulta
ignora, a lui, contro di lui l'evento.
Gli arriva come a torre
in un assedio
un infuocato dardo.
Messaggio o offesa?
Non ha senso,
ne è conscio, la sua ira,
è priva
di pietà quella sua angoscia
per l'impensabile ritardo.
Eppure,
«mio Dio, perchè mi provi
nel mio miserabile egoismo?»
Il geloso accecamento
per l'opera e per l'arte lo avvilisce.
È la vita nell'uomo, lo sa bene,
una ferita aperta,
rare volte
si addolcisce
ma non si rimargina.

Diğer kadının zihni sisli.
Duruyorlar. Ulaşıyor,
karşısına dikiliyor, hangi mancınıktan
fırladığını bilmediği hadise.
Alevden bir ok
kuşatma sırasında
kuleye nasıl varır, öyle varıyor erkeğe.
Bir bildiri mi? İncitmek mi niyeti?
Öfkenin
anlamı yok, biliyor,
hesapta
olmayan bu gecikme yüzünden
duyduğu bungu
şefkatten yoksun.
Gene de:
«Tanrım, neden zavallı
bencilliğimde sınarsın beni?»
Sanata ve resme karşı
duyduğu bu kıskanç körlük
hüzne buluyor içini.
İnsandaki hayattır;
açık yara, iyi bilir,
nadir,
diner
kaynamadan.

La povera
donna di Donato ne fa prova
nei nervi, nella carne.
Lo attesta, ce lo rammenta.

Donato'nun
biçare kadını
sinirinde, etinde sınamıştır.
Beyanıdır bunun, bize hatırlatır.

E ora lui si ammala.
Si dirama
una pazzia a lui d'intorno
in Saint-Jacques Hospitalier

Ve şimdi, hastalanır Simone.
yanı yöresi
dal budak cinnet
Saint–Jacques Hospitalier'de

Notte gli è intorno. E, sola,
la smania dei degenti.
Greve, più tardi, il suo
diurno intontimento,
quelle frane
del tempo, quei tracolli
della memoria entro di sè
e quelle braci
sepolte, non estinte.
Gli scorre sopra un fortunoso fiume
verso la foce, dice
ai suoi, verso l'anima verace.

Yanı yöresi gece. Ve, yalnız,
hastaların iniltisi.
Ardından külçe gibi
o gündüz sersemliği,
zamanın
heyelanı, hafıza
kaybı Simone'nin içinde,
ve gömülü
kor, sönmemiş.
Üzerinden fırtınalı bir nehir
ağıza doğru akıyor, der
yakınlarına, akıyor, has cana doğru.

NEL BAGAGLIO DI SIMONE

Il sangue, l'assassinio –
Chi gli aveva affidato quelle carte?
perché sue non erano. Non erano
della sua riserva
le immagini. Non lo erano
le storie.
Giovanna n'era certa,
non osava,
però, chiederlo... E se,
celata dal suo cifrato dramma,
ci fosse quella emotività,
quella tempesta? Meglio
non stringerlo, meglio...

SIMONE'NİN BAVULUNDA

Kan, cinayet –
Kim emanet etmişti ona bu kâğıtları?
Onunkiler değildi çünkü. Onda
birikenler değildi
imgeler, hikâyeler.
Emindi Giovanna,
ama
cesareti yoktu sorsun... Peki, ya
ressamın kilitli dramının gerisinde
gerçekten olduysa o Tevratsı gece, o duygusallık,
o fırtına? İyisi mi
Simone'yi zorlamamak, iyisi mi...

OLOFERNE?

Attento. Non aprire.
Chi suona
e dice al vocafono il suo nome
non è lei veramente,
non è colei che credi
e per antica tenerezza
aspetti
sempre
un poco trepidando,
balsamo,
diurna
iniezione di luce e vita
che a te
da te profusa
ritorna con più gaudio,

è una tenebrosa clitemnestra,
tiene a mala pena
celata la mannaia
che si abbatterà sulla tua nuca
schiantando testa e scheletro,
devastando in se stessa
il tuo sogno passato,
la tua fede, la tua carità.

HOLOFERNES?

Dikkat. Açma.
O kadın
değil aslında çalan
ve gizli borulara adını fısıldayan,
sandığın kadın değil o,
eskil şefkatinle
biraz titrek
ama hep
beklediğin,
reçine ve râhiya,
günsüre
ışık, hayat zerki sana
senin sunduğun,
ve daha bir neşeyle
gene sana dönen

loş bir *klytaimnestra* o,
zar zor gizliyor
boynuna inecek,
mazideki rüyanı,
imanını ve sevgini
yerlebir ederek
başını gövdenden ayıracak
baltayı.

Non aprire! non aprire!

Ora che hai aperto dissanguati,
agonizza come deve un uomo –
ma è più di quanto
la sua animalità ricordi.

Açma! açma!
Madem açtın, kana,
insana yaraşır bu cançekişme–
içindeki hayvanın hatırlayabildiklerinden
bile ağır.

Nera croce a cui era
inchiodato per man di sicario
e di proditoria amante.
Aria... dov'era
l'aria? Non ce n'era
sotto il cielo,
non vigeva, lei,
aria, in nessuna plaga.
Rientrata nelle crepe,
riassorbita dai pori
della mura e della pietra?
Non c'era l'aria, c'era
la totale mancanza
di lei e del respiro
della vita ritirata
nel buio delle viscere,
risucchiata dal gorgo
della perdita. Forse dell'origine.

Câninin
ve kancık yavuklunun
onu mıhladığı kara çarmıh.
Hava... Neredeydi
hava? Göğün
altında yoktu,
hüküm sürmüyordu, o,
hava, hiçbir yerde.
Çatlaklara mı sızmıştı,
surun ve taşın
mesamatına mı sinmişti gene?
Hava yoktu, onun
ve toprağın koynundaki
karanlığa çekilmiş,
kaybın, kimbilir, belki kaynağın
girdabında
tükenmiş hayatın
soluğunun yokluğu vardı,
topyekûn.

La donna del sicario
che qui era di casa
come amata e come figlia
involgarita nell'anima,
profanata nella carne
disarma il desiderio,
devasta fede e sogno.
Ma attento! guardati, ti prego:
essa, buio rottame,
galleggia in una broda
di mezze verità e di menzogne,
t'insidia con calcolato affetto,
conta, oh non a torto, sulla tua
creaturale carità. Guardati, guardati!

Canının kadını.
Ruhunda bayağılık,
etinde bozulmuş kutsallık,
sevgili ve kız evlat,
yerlisidir buraların,
arzu söner,
yıkılır iman, rüya.
Aman dikkat! yalvarırım dikkat et:
o kadın, karanlık enkaz,
yarım yamalak hakikat ve yalana
bulanmış suyun üzerinde durur
ve sokulur hesaplı sevgisiyle.
Bütün güvendiği, ah, haksız da değil,
sana ve yaradılmış her şeye
bağışlanan iyiliktir. Dikkat et, dikkat et!

Via, chiudere nell'involucro quei fogli,
fissarli nel fermaglio, allontanarli
da sé. Arriva il far del giorno,
a gara si alternano le aubades.
Le ascoltano tutti, unificati dal canto.

Haydi, zarfa koyalım o kâğıtları,
iğneleyip kıpırtısız kılalım, uzaklaştıralım
kendimizden. Gün doğmak üzre,
bir yarış; sırayla yükseliyor aubades.
Şarkıda birleşmiş herkes, dinlemede.

LIED-AUBADE

Ma tu dimmi, ti prego,
perchè tarda
tanto l'alba.
Dove
sono,
non li sento
ancora,
quei rari
che dichiarano:
è giorno, e ne ripetono
l'annuncio, e ne ribattono
forte
il conio da selce a selce
allegramente scarpinando...
Non li sento, non ci sono.
E gli uccelli persi
nell'universo loro, muti,
fino a quando?

LIED-AUBADE*

Sen söyle, lütfen,
neden bunca gecikti
şafak.
Neredeler?
Henüz duymuyorum
günün doğduğunu
bildiren bir avuç insanı,
haberi yineleyen, ve döven,
yine döven, var gücüyle,
sikke kalıbını,
ve sokak taşlarını
neşeyle tepen...
Duymuyorum onları, kimse yok.
Ve kuşlar, onların dünyasında
yitmiş, dilsiz,
ne zamana kadar?

PRIMO CANTORE

Primo,
unico
in tutto il circostante –
spazio,
tempo – infigge la primizia,
il canto;
in tutto il cavo
inabitato argento
lo ribatte
finchĕ esce la luce
dal suo incanto, cresce,
si diffonde
e allora sul suo esempio
alcuni,
altri per discordanza
bruciano l'armonia nascente,
sfibrano
con febbre ed ingordigia
quell'indicibile sostanza...
Ma c'ĕ,
come ignorarla? È svelata.
E come ritrovarla?
L'aspetta
il giorno, tutto il tempo della prova.

İLK ŞARKI

İlk,
biricik,
çevrede –
uzam,
zaman – bu sesle hayatın ilk notaları,
şarkı;
bütünüyle metruk
sim kovukta
yineliyor şarkısını
ve nihayet sararıyor
büyüsünden ışık, büyüyor,
yayılıyor
ve onu izleyen
bazıları,
uyumsuz başkaları
yakıyor doğan âhengi,
humma
ve hırs, parçalıyor
dilegelmeyen tözü...
Ama var töz,
Yadsıyamayız. Apaçık önümüzde.
Nasıl bulmalıyız?
Sınav
sürdüğü sürece gün onu beklemede.

Matura essa, macera, assottiglia
fino alla più luminosa
inesistenza-essenza.

Olgunlaştırıyor tözü, örseliyor,
en aydınlık
özüne, yokluğuna dek eğeliyor.

Perchè nascere ancora? –
sembra si rivolti il giorno –

a illuminare che scempio
oppure che tripudio
nell'eterna
universale alternanza?

Perchè? – quasi s'incorna,
giorno recalcitrante
alla dura norma...

Rompe la fedeltà
a quell'alto tedio –
non c'è precorrimento
di canto nella smania degli uccelli,
non c'è acume vigilante
nei pensieri degli insonni

ma sale, giorno nuovo,
giorno prima mai visto
sulla cresta del tempo
al lavoro necessario.

Doğmak ve doğmak durmadan, neden?
Gün dönüyor gibi –

aydınlatmak için mi? hangi yıkıntıyı,
hangi taşkılı neşeyi,
evrenin
hengi değişiminde?

Neden? – öfkeli gibi gün,
isyankâr, katı kural karşısında...

bozuyor ulu sıkıntıyla
bağlılık yeminini –
kuşların taşkısında
şarkıya arzu yok,
sivrilmiş bir seziş
yok uykusuz fikirlerde,

ama doğruluyor yeni gün,
daha önce hiç görmediğimiz
bir gün, zaruri işe doğru,
zamanın zirvesinden.

Alba, quanto fatichi a nascere!
Ti tiene
alcuno
stretta
al suo nero impedimento,
non vuole tu ti sciolga
la notte
dal suo buio grembo.
O sono io non pronto
ancora
al tuo miracoloso avvento...
Ti aspettano con me –
lo sento – i profili montuosi,
le cime,
i precipizi
del luogo e della mente
nella plebe degli insonni
e anche
nelle gallerie dell'anima
ed in quelle
di Siena e di Firenze
le immagini e i dipinti
ansiosi di risplendere
e le acque

Şafak, ne zor bir doğum bu!
Birileri
sımsıkı
gömmüş seni
simsiyah göğsüne,
karanlık koynundan
kopasın
istemiyor, gece.
Belki de hazır olmayan
benim henüz
mucizevî gelişine...
Benimle birlikte bekliyor –
duyuyorum – sıradağlar,
doruklar,
mekân ve akıldaki
uçurumlar,
uykusuz yığınlarda,
hem
dehlizlerinde canın
ve dehlizlerinde
Siena ve Floransa'nın
ışıma telâşındaki
imgeler, resimler,
ve sular

che aprono
il loro borbottio notturno
a un più vetrato
e cristallino canto
e gli uccelli
che smaniano e non tengono
nella gorga il loro verso,
tutti,
alba, ti aspettiamo
sapendo e non sapendo
quel che porterai con te
nella tua ripetizione antica
e nel tuo immancabile
antico mutamento...

ki gece boyu mırıldamış,
şimdi hepsi
daha camsı
daha kristal
bir şarkıya açılıyor
ve kuşlar
taşkıyla savruluyor, gemsiz
gırtlaklarındaki mısra,
hepimiz,
seni bekliyoruz, şafak,
bilsek, hem bilmesek
seninle gelecek nedir
o eskil tekrarında,
o eskil dönüşümde,
karşı konmaz...

Quel vegliardo che quasi quasi danza
e senza toccarlo lo solleva
dalla sua buia lacuna –
La notte porta quel sogno,
lo porta ripetutamente.
Con volto sempre più puntuto,
con libri sempre più segreti
lo attira in quell'abisso
della sua troppa luce,
gli apre,
lui
che pure n'è accecato
una scoscesa porta
per cui l'uomo è passato
solo prima.
Prima di esserlo.
E che *dopo*
divenuto umano
finalmente ritroverà.
Dice questo in un sussurro,
ma non quando sarà.

O ihtiyar. Dans ediyor sanırsınız,
dokunmadan kaldırıyor Simone'yi
karanlığın çukurundan –
Geceyle geliyor o rüya,
durmadan, durmadan.
Gitgide daha ezik yüzü,
gitgide daha gizli kitaplarıyla
çekiyor onu kamaşan
ışığının uçurumuna,
ve açıyor ressama
ihtiyar, kör, kamaşmış,
insanın *az önce*,
insan olmadan önce
geçtiği
yokuş kapıyı.
Ve insan
olduktan *sonra*,
nihayet bulacağı.
Böyle diyor ihtiyar, fısıltıyla,
zamanını söylemiyor.

DOPO LA MALATTIA
DELIRI, VANEGGIAMENTI, VISIONI

HASTALIĞIN ARDINDAN
CİNNET, HEZEYAN, GÖRÜMLER

Sole, lei, si leva
in cielo aperto
da molta oscurità,
da troppo
spessore di caligini.
Quale cristallo,
quale limpidezza umana
ne riflettevano il fuoco,
lo captavano dentro il loro impasto!
Così ricordava le sue estasi
in quella dei suoi supplici...
Ma, ecco, è lei che scende quella scala
e penetra ostinata
quella oscurità tapina,
ne visita le tane
di vizio e di dolore,
ne deliba
i veleni d'idiozia,
la nera
quintessenza di perfidia.
La luce non le pare luce
se non piena di tenebre,
la sua letizia non sarebbe lieta
senza la condivisa pena –

Güneş, ve kadın doğruluyor
açık semada
yoğun karanlıktan,
buğunun
yoğun kalınlığından.
Ne kristal,
ne beşerî duruluk ki
onlardan yansıyordu ateş,
tutukluydu içlerinde, topaklanmış!
Esridiği anları hatırlıyordu Giovanna
yakaranların sarhoşluğunda...
Ama işte, gene o, iniyor merdiveni,
ve süzülüyor inatla
o aciz karanlığa,
inlere,
ayıp ve ağrıya uğruyor,
tadıyor
deli zehrini karanlığın,
hıyanetin
özünü, kapkara.
Işık, ışık değil onun için
karanlık dolu olmadıkça,
sevinçli sevinç olamaz ki
paylaşılmadıkça azap –

cantano lodi antiche...
Me è
quell'infelicità che cerca, pascolo
alla sua misericordia o elemosina
che chiede?
Elemosina celeste?

eskil senalar söylüyorlar...
Ama,
o mutsuzluk mu kadının aradığı, merhamete
mera mı, yoksa sadaka mı
dilediği, yalvardığı?
Semavî sadaka mı?

Si leva, quasi un alleluia, lei
nell'alba. È ilare,
già apre, già ravvia la stanza,
scompagina coperte
e coltre – e sfodera
e sprimaccia
il guanciale del suo sonno.
Presto, prima che il sole
entri e le perquisisca il nido,
spazza
ricordi e sogni
sospesi a brani –
ricordi
o sogni? ormai
non li discerne
la mente già diurna,
nondimeno li riattizza
tutti e tutti li sfruculia...
Vita che ad altra vita
pietosamente umilia
perché il giorno nasca puro
e ignaro e pieno di sapienza –
Sorride, lo sappiamo,
di questo il suo sorriso;

Bir minnet nidası gibi kadın, kalkıyor
şafakta. Mutlu, hafif,
açmış, çeki düzen veriyor odaya,
yatağı yorganı
havalandırıyor – kılıfları değiştirip
uykusunun
yastığını silkeliyor, düzeltiyor.
Birazdan, güneş girmeden
ve el koymadan yuvasına,
havada
uçuşan anıları, rüyaları
süpürüyor –
anılar mı?
belki rüyalardır, uyanık
zihin biribirinden ayıramıyor,
gene de tutuşsunlar diye
bir bir dürtüyor korları...
Hayat ki başka bir hayata
yumuşacık, tevazuyla eğiliyor,
gün doğsun maksat, som
ve bilgisiz ve bilge mi bilge –
Gülümsüyor, biliyoruz,
bununla gülüşü,

di lei compagna o figlia
a cui siamo affidati
eternamente strapazzata ciurma
finché ci porti in salvo,
finché ci annulli.
Nel principio, nella sorgente.

onunla; kadınımız, kızımız belki,
biz, harap, bitkin tayfa
onun bengi emaneti
biz güvende olana dek
bizi yok kılana dek.
Kaynakta, pınarda.

Dov'era lui?
dietro la maschera caduta
non c'era il suo né alcun altro volto,
c'era,
anonima e indistinta,
una dura non-figura
scavata dalle ère,
modellata dagli eventi.
Non un alibi, non una
disertata faccia –
prega,
se mai una più intima colata
di umano e di divino
nell'universo plasma
che ora s'incendiava
sopra, nella luminosa volta.

Simone neredeydi?
düşen maskenin gerisinde
ne onun yüzü, ne başka bir yüz vardı,
sadece
kimliksiz ve belirsiz,
katı biçimsizlik
asırların oyduğu,
olaylardan biçim almış;
ne başka yer,
ne terkedilmiş bir yüz –
Yakarıyor Simone,
olsa olsa daha mahrem bir akı
insan ve kutsal
evrenin plazması
ki şimdi yangın, yanıyordu
yukarıda, kubbede, ışıl ışıl.

Le scende per le braccia
ai fianchi, si diffonde
in tutte le membra quella fresca
e festosa mattutinità –
Lei avanza contro sole,
s'immerge
in quella tempra,
abbrivida,
ancora duro intoppo,
le sembra,
al dilagare della luce
finhcé, ecco
le entra il mondo
nei sensi, nella conoscenza.
È lei che traversa quella nube
o è quella nuvola cangiante –
la vita – che la invade
e tutta la percorre?
chi è l'ombra?
chi è che lo decide?
Oh niente, niente, lo sai bene, le distingue,
se non la nostra allarmata insufficienza.

Kollarından kayıyor kadının
kalçalarına doğru, bütün
uzuvlarına yayılıyor o diri,
pürneşe sabahçıllık –
Güneşe karşı ilerliyor Giovanna,
dalıyor
o bünyeye,
ürperiyor,
engel halen zorlu,
sanıyor,
yayılırken ışık
ta ki, işte
giriyor dünya
duyularına, bilgisine.
O mu bulutun içinden geçen,
alaca bulut mu yoksa –
hayat – ona dolan,
boydan boya kateden?
gölge kim?
kararı kim verecek?
Ah, hiçbir şey, sen de bilirsin bunu, hiçbir şey
ayıramaz onları, kaygılı aczimizden öte.

Non ancora il radioso degli alberi
delle siepi, dei cespugli.
Non ancora, ma presto,
domani forse
nel rilucere dell'erba
un fulgore di forsizia,
l'allucciolio del fiume
torno torno
alla pigrizia delle barche.
Fedeli, ma con nuova meraviglia,
al loro appuntamento
la natura e il senso.
Domani, domani, già ora, guarda!

Ağaçlar parlamıyor henüz,
çitler ve çalı.
Henüz değil, ama yakında,
yarın belki
çimlerin ışığında
forsythia'nın alev alev patlayışı,
nehirdeki yakamoz
miskin
teknelerin çevresinde.
Doğa ve duyu
buluşma ânına sadık
yepyeni hayretler içinde.
Yarın, yarın, hayır şimdi, bak!

Ti prego, non ritornino.
Ore
di carcere in cui ero
in compagnia di me
che m'ero inviso
per nero disamore
e tu non eri e non venivi
in visita o a dimora
come immagine o come memoria
o in forma di preghiera –
ore cieche, ore nere
in cui era penuria
d'aria, più ancora di colore
e non c'era né ardore né pittura...
Più tardi, quando da evaso
di quella prigionia
mi riversai, mi espansi
in molte simiglianze, in molte
fraternità, forse mi avevi
invaso, ma io non lo sapevo
e non potevo, altri
ero, non io, quel ricongiunto
con la fulgida agonia
del mondo e delle sfere.

Yalvarırım dönmesin
zindandaki
saatler, ben bana
yoldaş,
kara sevgisizlik,
benim düşmanım ben,
yoktun sen, ne uğrardın
ne kalırdın
imge, anı,
ne dua gibi –
kör saatler, simsiyah saatlerdi
havasız, renksiz,
şevk yoktu, resim hiç...
Sonraları, kaçak
yaşadığım yıllar
yıkıldığım, yayıldığım
birçok benzerime, birçok
kardeşliğe, belki dolmuştun
bana, ama bilmiyordum,
hem bilemezdim, ben değildim ki;
dünyaların ve kürelerin
köredici cançekişmesinde kavuşan
başkasıydı.

Né tu eri la stessa
della tua mancanza,
nessuno era più niente, luce,
luce regina solamente.
Così era, così sia sempre.

Ne de sen
aynıydın eksikliğinle,
hiç kimse hiçbir şey değildi artık, ışık,
ışıktı yegâne ece.
Böyleydi, hep böyle olsa keşke.

Di che questa penuria?
di che manca
il cuore
che quasi non respira?
d'aria
e luce?
di canto?
Chiuso sotto la mole
non sa se della storia
umana o di che altro evo,
brucia, consuma
solo un poco
il tempo
della sua
interminabile contumacia.
Oh poco. Troppo poco – pensa.

Neyin yokluğuydu?
neydi
daralan yüreğimdeki
eksik?
hava
ve ışık mı?
şarkı mı?
İnsanın tarihini mi
yoksa başka bir çağı mı
vurmuştu sırtına,
yakıyor, tüketiyordu
birazını
bitimsiz
firar
zamanının.
Ah az. Çok az – düşünüyor.

Guardalo, si dona.
Non staccarlo
però dal ramo,
lascialo che penda
al sole e all'ombra
tra il fogliame e assuma l'aria
la luce, la stagione.
Piace la sua maturità
al pomo, a te la voglia
non dispiace. E bruciano in accordo.

Bak, sungu bu.
Dalından
koparma sakın,
bırak sallansın
güneşe ve gölgeye
yaprakların içinde, ve içine
hava, ışık ve mevsim alsın.
Seviyor olgunluğunu elma,
ve sen, iştahından memnunsun.
Arzu ve elma yanıyorlar, âhenkle.

In acqua e in aria
cangiando d'ora in ora
trepidò
nei suoi fulgori
la città dov'era –
Venezia? non in sogno? vera? – stette
lui abbacinato
dal tripudio
visibile
invisibile presente in ogni dove
dei riflessi, delle trasparenze
e da come lo falciavano
netto, a volo teso i colombi,
lui? o di lui una
già postuma
incandescente spera
erratica nel tempo –
ma c'era il tempo, la morte?
o c'era
l'ininterrotta danza
dell'essere che aveva ora d'intorno
in lunule e baleni
e non altro da lei
senza confini
né porte?

Suda ve havada
saat be saat alaca, yanarak
titredi
ışıltısında
şehir –
Venedik? rüya mı? gerçek mi? durdu
Simone kör, kamaşmış,
görünen
ve görünmeyen, akisleri,
ve sere serpe şeffaf
o sihirli güzelliğin önünde;
ve gergin güvercinler
nasıl keskin, orak gibi biçiyordu
sihri kanatlarıyla, baktı.
O muydu? yoksa ondan kalma,
akkor küre miydi
dönenen, zamanda?
var mıydı zaman? ya ölüm?
minik aylar,
kıvılcım–ışık, varlığın
sürekli dansı mı,
yalnız onun dansı mıydı
ressamm etrafında
sınırsız
kapısız?

S'ammassa Roma, raggruma
il vasto polpo
in un brunito corno.
E sopra e contro,
un brivido, il celeste
e il rosa dell'estremo addio del giorno.
Non si perde, lo colgo
che si figge, quell'attimo,
negli occhi, nere prugne
appena opalescenti,
di lei madre matuta
degli ininterrotti tempi
che ai piedi della mura
mi sceglie ora, m'incarta
con ritmo e con pazienza
i minimi garofani –
suo inverno – e aggiunge
con un suo sorriso
l'offerta delle mammole
raccolte in quale averno?
Ed eccolo, mi venta in volto
l'ignoto che lei sa, da sempre,
mi splende incontro l'assidua
minifabbricazione della morte
che in vita si converte. O Rom.

Birikiyor Roma, esmer
boynuzda pıhtı
dev ahtapot.
Ve yukarıda ve ona doğru
bir ürperme, günün son vedasının
pembesi, mavisi.
Kaybolmuyor o an,
surların dibinde
şimdi benim için
minik karanfiller seçen
tartımh ve sabırla saran
zaman zaman olalı
mater matuta'nın
hafif opalleşen, siyah erik
gözlerini delerken
yakalıyorum onu –
onun kışı – ve ekliyor
gülerek,
yabani menekşe sunusunu,
toplanmış ya, hangi ölü âleminden?
Ve işte, yüzümde
esiyor bilinmez, onun hep bildiği,
parlıyor karşımda fasılasız
zerre zerre imali ölümün,
ve dönüyor hayata. Yâ Rom.

Tra i monti tale e quale
quella celestiale calma.
Identica
nel ritmo quella danza
di ore, voli,
martellanti suoni.
E ancora a Macerata,
in Osimo la rapinosa ruota,
l'infuriante
saliscendi
di rondini
attorno ai campanili
sopra i tetti
le cupole
le altane.
Oh tempo che a te stesso ti parifichi
e ti arrendi alla tua
imperante eternità,
non dimenticarti degli uomini,
non li gettare ai tuoi margini.

Tepelerde, tam böyle
o semavî sükûn.
Saatin,
uçuşun, çekiç seslerin
dansı,
ritm hep aynı.
Ve Macerata'da hâlâ,
Osimo'da denetimsiz tekerlek,
kırlangıçların
girdaplı
dalış çıkışları
çan kulelerinin çevresinde,
damlar,
kubbe,
taraçalar üzerinde.
Ey zaman, ki seni sana eşit kılmadasın
ve teslim olmadasın
başat bâkîliğine,
unutma,
dışlama insanları.

Tentavano l'aria,
stormivano fogliando
esse, mani di donna
al vento del futuro incontro...
Non era per diletto,
andavano
ciascuna ad una prova,
tutte al mondo,
a intesserne la trama,
a riammagliarne
i logorati fili,
io stame in quella tela
il tempo loro
e il mio a fatica interpretando...
Come sorte? Come sorte e come grazia...

Sınıyorlardı havayı,
yaprak yaprak hışırtıydı
onlar, kadınların elleri
gelecek buluşmanın rüzgârında...
Eğlenmek değildi niyetleri,
her biri
bir sınava yürüyordu,
hepsi dünyaya,
örgüyü dokumaya,
aşınmış iplikleri
tutturmaya,
ben, bezdeki atkı,
zar zor yorumlarken
onların
ve benim zamanımı...
Kader gibi? Kader gibi, ihsan gibi...

E gli aromi?
d'aromi unico il tuo
dolcissimo e furente,
estate che ora nasci
nel gelsomino e nel tiglio
e cresci forte,
dilani
la primavera
ai suoi ultimi ritardi
con la mischia
ormai senza quartiere
di effluvi e di sentori –
celeste
e nauseabonda
su cui delirano le rondini
e anche la mia insonnia...
Eh che importa il malaticcio
che intanto le opaca l'incarnato
e le riduce i bei capelli in pania?
Che importa? È vivo quell'aroma
in noi come lo fu quel giorno
... quale? La memoria è vana.

Ya râhiyalar?
hepsinin içinde seninki,
en tatlı, ve saldırgandır,
ey yaz, yaseminde, ıhlamurda doğuyor,
şu an,
ve güçlü, büyüyorsun,
ilkbahar,
gecikmiş hamlesinde,
artık
yer yurt tanımaz
ıtır, burcu
harmanıyla unufak –
gökçül
ve bulantılı,
ki cinnetli, üzerinde dönenir
kırlangıçlar ve benim uykusuzluğum...
Bu arada sönmüşmüş teni,
güzelim saçları yapışmış
marazla, ne önemi var?
Ne önemi var? Capcanlı içimizde
o râhiya, tıpkı o günkü gibi,
...hangi gündü? Beyhude hafıza.

Non ha senso l'istante. Ne ha il tempo,
ne ha la misteriosa
continuità di esso – pensa.
È ora, o quando?
è sempre.
Nella via
del ritorno
si diradano i paesi,
terre, nuvole, montagne...
la stretta al cuore
li strugge
tutti, l'uno nell'altro
i suoi settembri,
la loro mutevole agonia
di luce, d'aria,
di origini e memorie,
memorie nel ricordo, memorie
perse al ricordo... O caos celestiale.

Lâhzanın anlamı yok. Zaman farklı.
Esrarlı, sürüyor
kendisinde – düşünüyor.
Şimdi mi? Ya ne zaman?
Daima.
Dönüş yolu
üzerinde
seyreliyor köyler,
boş alanlar, bulut, dağlar...
yüreklerdeki burgu
eritir, birini diğerinde,
eylüllerini,
onların kararsız cançekişmelerini
ışıkla, havayla,
kaynakla ve hatıralarla,
anıda kalmış hatıralar, hatıralar,
anılara karışmış..Ey semavî kaos!

SIMONE E IL SUO VIAGGIO

SIMONE VE YOLCULUĞU

Vibrò,
etere fuso
nella trasparenza
dell'aria
di luglio
la mattina, esplose
nell'azzurro fuoco
e subito fluì
nel mediocielo il trillo.
Si aprì a quel richiamo
il cuore, sì,
e lo patì, stilo di lutto
e d'ansia.
Ma entrava nella stanza
e nell'infermo
che ero gioia e spasimo
del ricominciamento
di sé da sé del mondo
e della fonte, macula
io e impurità,
di quel travaglio parte,
di esso accidentale
o previsto messaggero.
Luce s'illuminò da luce,
fu ogni oscurità, la mia non meno,
abbagliata fino a quando... oh verità...

Sıvı esîr,
Temmuz
havasının
şeffaflığında
titredi sabah,
patladı
ateşin mavisinde
ve hemen aktı tril
yarıgöğe.
O çağrıya açıldı
yürek, evet,
ve ağrıdı onunla, yas,
tasa hançeri.
Odama
ve sayrıma giriyordu
dünyanın
ve kaynağın
kendisinden, kendisiyle
doğuşunun
sevinci ve kasılışı, leke
ben ve kirlenmişlik,
o azabın parçası,
rastgele,
belki seçilmiş ulağı.
Işıktan ışık yandı,
her karanlık, benimki de
kamaştı, tâ ki...Ey hakikat...

Forte. Forte la luce
e già penetrata in ogni dove
nel più folto del fogliame.
Non ci fu vento né boria.
L'unisono s'infranse
si tritò
in briciole
di minima vetriglia
prima l'infima
poi la superna
cristalleria del canto.
Sgomento.
Poi cantò da solo il giorno
nel suo fulgore dilagante.
Cantò nell'ima mente
nel sangue e nelle vertebre
degli uomini al lavoro
fin dall'alba. Cantò
se stesso e in sé tutta la storia
senza parti, senza memoria.

Güçlü. Güçlü ışık
sindi bile heryere,
yaprakların dibine.
Ne rüzgâr vardı, ne kibir.
Yekpâre ses kırıldı
ufalandı
sırçadan
minik kırıntılara,
önce en alçak
sonra en yüksek perdeden
kristali şarkmın.
Dehşet.
Gün, tek başına söyledi
sonra şarkıyı,
taşan, yayılan ışığında.
Dimağın derininde,
kanda, ve şafaktan beri
çalışan insanların omurunda
sürdürdü şarkısını. Kendisini
söyledi ve kendisinde tarihi, yekpâre,
rolsüz, hafızasız.

Le prode verdi, il flusso d'acqua e luce,
gli alberi trepidanti sulla mia
solitaria sgambatura...
E voi tutti presenti,
miei cari, tanto da dimenticarvi.
Talora «è questo il paradiso» penso
nella mia traboccante gratitudine –
«o un suo irrefrenabile lampeggiamento.»
(Suo, della sua eternità o del suo attimo)

Neftî kıyılar, su ve ışık akısı,
endişeyle titreşen ağaçlar
yalnız telâşım üzerinde...
Ve sizler, yakınlarım,
hepiniz orada, unutmak üzre, hazır.
An gelir «cennet bu», diye düşünürüm,
kabına sığmaz minnetimle –
«belki, önlenemez yanıp sönüşüdür.»
(Onun, belki bengiliğinin, belki bir ânının)

Leone.
Nell'aria quel nerore.
Muto
alle vigne sdirupa l'incasato.
Sonno o grevità
di sangue e di pensieri
li attanaglia
questi,
questa tribù
dura, acquattata
che la calura cuoce
nelle tane, nelle mura,
uomini
pure, ciascuno
con mire e desideri.
Dove errano,
dove puntano
i desideri, i loro?
E quegli che laggiù
da sotto quegli embrici la mira...
Gli legge nello sguardo
le sue truci voglie.
Che parte torba,
che misera porzione
del fuoco e della danza

Aslan güneşi.
Havadaki bu karaltı.
Bağlara
akıyor suskun evler.
Uyku, ya kanın
ve düşüncenin kurşun ağırlığı
kavrıyor
ressamı.
Öğle sıcağının
inlerde ve surlarda
kavurduğu
bu kaskatı,
kuytudaki kabile;
insan
hepsi, her birinin
bir amacı, bir isteği var.
Nerede dolaşırlar başıboş,
neyi hedef alır
arzuları?
Ve o adam, aşağıda,
kiremitler altından kadına bakar..
Korku salan arzular
okur o bakışta kadın.
Danstan ve alazdan
aldığı pay

a lui tocca – dice
calmo il viso di Giovanna. E prega.

ne bulanık,
ne yoksul – der
sakin yüzü Giovanna'nın. Ve dua eder.

Durissimo silenzio
tra noi uomini e il cielo,
arido
per aridità di mente

o scomparsa degli angeli
rientrati nel Verbo, muti,
alla sorgente,
afasia, anche,
o morte dei profeti,
ma colmato
da nuvole, da pietre,
da alberi, animali,
da quel loro
ininterrotto afflato,
tutto, creaturalmente.

O anima del mondo,
da tutto ferita,
da tutto risarcita,
non piangere, non piangere mai –
dice nel sonno
la sua amorosa lungimiranza.

Sükût, kaskatı
insanla sema arasında,
ve kurak
zihnin kuraklığında,

belki meleklerin yokluğunda.
Ketum, Kelâm'a geri dönmüş hepsi,
kaynağa,
üstelik sözyitimi,
ya da, ölümü nebilerin,
ama
bulutla, taşla,
ağaçla, hayvanla tıkabasa,
onların
kesilmez nefesiyle,
onlarla, canlılarla.
Ey acunun ruhu,
her şeyden yaralanmış,
kabuk tutmuş,
ağlama, ağlama asla –
diyor, divâne sezgisi
uykusunda.

Ira
dura, sgomento. L'essere
tra il sì e il no
nel mediodie s'infranse.
In bilico tremò la persistenza.
Soffri,
storia dell'uomo,
delle specie, delle stirpi,
genia cieca
colpita nel midollo,
offesa nel seme, nelle vertebre.
Soffrì
senza pedaggio
di storia e di sudario
dalle sue perdute origini
e agonie il cosmo
esposto a quel ludibrio,
inalzato a quel silenzio
di pece, di lapidario.
Così lo preparava
lui in angoscia – ne sfaceva
già il pigmento
in animo, in potenza –

Gazap
çetin, dehşet. Evet
ve hayır arasında varlık,
gün yarıdayken, kırıldı,
sebatla titredi, sallandı.
Azapla kıvrandı,
Âdem'in tarihi,
türlerin ve soyların,
iliğinden vurulmuş
kör batın,
tohumu, incinmiş omurları.
Azapla kıvrandı
bedel ödemeden
tarihe ve kefene
kayıp köklerinden
ve cançekişmelerinden kozmos,
o kahkahaya maruz
o katran, o taş sessizliğe
varmış.
Böyle hazırlıyordu resmi
bunguyla – ruhunda,
gizilgüçte çözüyordu
boyasını

il terribile dipinto
del dolore, della vittoria,
lui uomo dalla croce
della umana continuità.

ağrının, utkunun
korkunç tablosunu
o, beşerî sürüşün
çarmıhtan insanı.

SAN SEBASTIANO

Frecce.
Sentiva lui malgrado
quel male acuto del costato,
frecce
ronzare ancora, spingersi
l'una dopo l'altra
vibrando sul bersaglio
e il bersaglio era il suo fianco.
Nella sua prosimità
sviava
ecco qualcuna,
sviavano
in molte, l'una dopo l'atra
verso quale altro destino...
Lui è al centro
della sofferenza, è posto
ivi, onfalo
lui medesimo del male,
della tortura.
Perchè io, perchè
questa acrimonia
del nemico
contro le mie carni?
Monotono demonio.

AZİZ SEBASTIANO

Oklar.
İstemese de duyuyordu
kaburgalarında o keskin ağrıyı,
sürüyordu
okların uğultusu, ardarda

fırlayışları
ve titreyişleri hedefe saplandıkta.

Hedef onun böğrüydü.
Kılpayında
hedefi
şaşıyordu bazıları, ardarda,
kimbilir hangi kadere doğru..
Aziz, acının
merkezinde, duruyor
orada, o, kendisi,
kötünün, işkencenin
göbeğinde.
Neden ben, neden
düşmanın kini
etime kemiğime?
Tekdüze iblis.

Ma formicola si avvede –
il mondo di patimenti,
il suo supplizio non è suo,
è della specie che si agita
e sciaguatta
dentro la luminescente vasca.
Oh non lo mortifica,
anzi lo riconforta
la promiscua comunanza.
Quasi non ha più strazio
né gloria
il dardo ultimo che lo trapassa.

Birden farkediyor – eziyetle
hıncahınç dünya,
bu azap onun değil.
Işıl ışıl havzada,
bata çıka
çırpınan
insanın azabı.
Ah, kördüğüm ortaklık.
Üzülmüyor,
aksine, gönlü rahat.
Öyle ki, ne acı
ne utku
delip geçen son çubuk.

Si approssima Firenze.
Si aggrega la città.
S'addensano i suoi prima
rari sparpagliati borghi.
S'infittiscono
gli orti e i monasteri.
Lo attrae nel suo gomitolo,
ma è incerto
se sfidarne il labirinto
o tenersi alla proda, non varcare il ponte.
Il seguito è sfinito. Il sonno e il caldo
ne annientano il respiro.
È là, lei, la Gran Villa
che brulica e formicola.
Di là dal fiume. Lo tenta
e lo respinge,
ostica, non sa
bene in che cosa, ma ostica
eppure seducente,
vivida. In molti lo conoscono,
alcuni tra i Maestri
pregiano la sua arte,
ma lui teme la loro,
evita il paragone,
non desidera il confronto.

Yaklaşıyor Floransa.
Birikiyor şehir.
Daha kesif şimdi
dağınık civar köyler.
Koyuluyor
bostan ve manastır.
Çekiyor ressamı yumak kendisine,
kararsız Simone,
kafa tutmalı mı labirente,
sınırda mı durmalı, köprüyü aşmamalı?
Yolcular bitkin. Uykuyla, sıcakla
kesilmiş solukları.
İşte orada, o, Gran Villa
kaynıyor, kıpır kıpır.
Nehrin ötesinde. Sınıyor
hem itiyor,
düşman, nasıl
neden bilemiyor, ama düşman
ve cazip,
cıvıl cıvıl. Çoğu tanıyor ressamı,
ustalardan bazıları
övüyor sanatını,
ama onlarınki korkutuyor;
mukayese: kaçınıyor,
kıyas: istemiyor.

Lo soppiantano – si dice –
Avverte il mutamento. Subentrano
più rudi,
più solidi e corposi
e prossimi ai mercanti,
è vero, i nuovi artisti.
Irridono la sua sublimità
e quella dei maggiori.
A lui piace e non piace quel vigore
dei corpi, quella forte
passione delle forme.
Non è alto cifrato quello stigma.
Ma questo è ora il secolo, si lascia
alle spalle non lui forse
ma gli umili compagni
nella inarrivabile officina, i "candidi
e celesti fabbricanti
d'immagini" – li chiamano questi
fieri del loro nuovo stile.
Ah Firenze, Firenze. Sonnecchiano
intonititi i viagigiatori nella sosta.
Meglio rimettersi in cammino,
prendere la via di Siena, immantinente.

Yerini alanlar varmış – öyle diyorlar –
Değişimin farkında. Doğru,
daha kaba,
daha sağlam ve kütlevî
yeniler geliyor.
İstihzayla bakıyorlar onun
ve yaşlı ustaların tüy gibi yüceliğine.
Beğeniyor, hem beğenmiyor
gövdelerin kuvvetini, güçlü
tutkusunu biçimlerin.
Derin mühürle kilitli değil o iz.
Zaman böyle şimdi; ulaşılmaz atölyede
geri kalıyorlar,
belki o değil ama,
daha mütevazı dostları;
«duru ve semavî imge ustaları» –
böyle derlermiş onlar için,
yeni üsluplarının gururuyla.
Ah Floransa, Floransa. Uyukluyor
sersemlemiş yolcular molada.
En iyisi yola çıkmak
bir an önce, Siena'ya.

Perché ti crucci?
indovina
la sua malinconia
– lo sente – il mutismo di Giovanna
e l'uggia nel volto del fratello
la rispecchia,
ripercossa
gli si aggrava nel sangue,
gli annebbia la mente.
Eh noi artisti...
siamo soggetti noi artisti a molte umiliazioni,
ci toccano durezze,
arbitri di potenti, ottusità della gente.
Ci viene data con l'arte anche quella pazienza.
L'umiltà del mestiere non ha mai lasciato Ambrogio
o Duccio e nemmeno Cimabue né Giotto.
Perché oggi mi sgomento?
perché la bruta forza
del tempo è inesorabile? per questo?
Non è un errore né un torto,
è una legge, non è perdonata né perdona –
sentenziano con la loro ombra
gli occhi lontani di Giovanna e quelli
accidiosi di Donato.

Neden küskünsün?
Tahmin ediyor
karaduygusunu
– hissediyor– suskunluğunu Giovanna'nın
ve kardeşinin yüzündeki sıkıntıyı
yansıtıyor kendisinde,
katediyor,
çöküyor kurşun gibi kanma,
zihni bulanıyor.
Evet biz, sanatla uğraşanlar...
durmadan aşağılanırız, biz sanatçılar,
zorluklara katlanmak bize vergi,
güçlülerin keyfiliği, insanların bönlüğü.
Sabrını sanat verir.
Mesleğin tevazuunu hep taşıdı Ambrogio
ya da Duccio, hem Cimabue ve Giotto.
Neden dehşet duyuyorum ki bugün?
neden durdurulmaz
zamanın kaba gücü? nedeni bu mu?
Hata değil, ne haksızlık,
yasa bu, bağışlanmaz, ne bağışlar –
uzak gözleri Giovanna'nın
ve Donato'nun gözleri, miskin,
gölgeleriyle
hüküm veriyorlar.

L'INCUBO, IL RIVALE

M'incalza egli alle spalle, mi tampina.
La sua ombra entra nella mia,
progressivamente la sovrasta,
la ingloba, se l'appropria –
massa
d'oscurità che insieme produciamo
percorrendo quel lembo
di città, in quel momento,
sotto quella obliqua vampa –
nembo che poi si sbiocca,
si sfilaccia, si dissolve
entrando noi ciascuno dentro la propria notte
nella sua agonia, nella sua grazia
verso lo stesso termine, l'alba.
Oh quante vie per una sola meta.
Quanti virgulti per una sola fiamma.

KÂBUS, RAKİP

Peşimi bırakmıyor, adım adım izliyor beni.
Gölgeme süzülüyor gölgesi,
ağır ağır örtüyor,
yutuyor, kendisinin kılıyor –
birlikte ürettiğimiz
karanlık kütlesi
katederken o ucunu
şehrin, o dakika,
o verev alev altında –
daha sonra çözülen bulut,
dağılan, eriyen
dalarken biz, her birimiz kendi gecesine,
kendi cançekişmesinde, kendi bağışında
aynı durağa doğru, şafağa.
Ah, ne çok hayat tek bir amaç için.
Bir meşale için ne çok fidan.

Nel ricordo o nel presente?
Entra, sera di sole,
sera estrema di solstizio
nel costato di Firenze,
ne infila obliquamente
i tagli, le fenditure,
ne infiamma le ferite,
le croste, le cicatrici,
ne infervora le croci,
le insanguina copiosamente.
Lui controcorrente
si trascina la sua ombra
verso quella sorgente.
In fronte gli si scheggiano le linee,
gli si disfanno le moli,
gli si frantumano i tetti
sopra una polverizzata gente.
Risale lo sfacelo,
scarisa quelle macerie
di una ancora
non cancellata
e non assolta storia,
voglioso di primizia,
avido di semenze.
Non empio, non ingordo,
servo della vita – e basta.

Anılar mı? Bu an mı yoksa?
Sokuluyor güneşin akşamı,
son akşamı gündönümünün
Floransa'nın yinine,
verevine dalıyor onunla birlikte
kesik, çatlak,
yaralar tutuşuyor,
kabuk, iz,
galeyana getiriyor haçları,
oluk oluk kanıyor.
Akıntıya karşı ressam
sürüklüyor gölgesini
o kaynağa doğru.
Alnında hatlar kıymık kıymık,
kütleler çözülüyor,
çatılar paramparça
zerreleşen insanların üstünde.
Yıkıntıya tırmanıyor ressam,
henüz silinmemiş,
aklanmamış
bir tarihin
enkazından sakınarak,
yeniye ve ilke tutkulu,
açgözlü tohuma.
İnsafsız değil, obur değil,
hayatın hizmetinde – hepsi bu.

Discese su Firenze una triste sera.
Oppure trasalì delle sue pietre,
entrò dalle sue porte?
Non conobbe
la mente
e neppure il profondo cuore seppe
il perché di quella pena,
si smarrì
nella penombra
di quel non rassegnato dopomorte –
oscuro controcanto
di che gioiosa epoca? o rimorso
per il suo interminabile
rodio di purgatorio.

Hüzünlü bir akşam indi Floransa üzerine
ya da titredi taşlarından doğru,
kapularından mı girdi yoksa?
Bilemiyordu
zihni
ne gönlü, derininde,
o azabın nedenini,
yitti
yarıgölgeliğinde
teslim olmaz ölüm sonrasının;
o zıt, karanlık şarkıydı,
hangi neşe çağından geliyordu? Arafın
pişmanlığı mıydı yoksa
içini bitimsiz kemiren?

Pietre, aria, il chiaro rudimento,
la tenera balbuzie
di un eloquio – quale eloquio
fermo
al purissimo alfabeto
non ancora umano,
nell'intonso libro,
nel celestiale orizzonte...
Su quello
come nuvole
sarebbero
con le loro ombre
passati gli uomini –
più avanti accovacciata
o stesa nei ripari,
altrove abbarbicata
al sole e alla frescura,
stanziata alla sorgente,
al seguito o in corteggio
quella
moltitudine animale,
altra in transito
stupefatta
fino a che punto sia

Taş, hava, belirlenmiş esaslar,
sevilesi kekeleyişi
dilin – o dil ki
henüz
beşerin değil,
bâkir kitapta,
gökçül ufkun
som alfabesinde
kalakalmış...
O ufuktan
insanlar
geçecekti
gölgeleriyle,
bulut gibi–
daha ilerde büzüşmüş
ya uzanmış kuytuda,
başka yerde kök salmış
güneşte ya serinde,
yerleşmiş kaynağa,
mabad, belki maiyet gibi
o
hayvan kalabalığı
ve bir başkası, kalmadan geçiyor,
günün

entrato nella selva il giorno...

L'avrebbero poi lasciata
vergine dietro sé,
intatta,
fiato, vento, respiro
della natura...
Ma chi
viene che si radica,
s'impianta con tutta la sua forza
e scende al sottosuolo
e penetra la zolla
sanguificando
il pianeta
d'umanità
e di dolore?
Chi è
non lo sappiamo
se non da insanabile rimorso –
così tutti lo siamo,
tutti universalmente
quel corpo disseminato,
profuso, ricomposto
in compagine-unità
dalla sola sofferenza...
Ma ora obnubilati
ora usciti dal nembo
quasi sfolgoranti soli
andiamo su e giù
nel tempo, tempo noi stessi
nell'immateriale acquario
dimentichi del sangue,

koruya ne kadar sokulduğuna şaşmış...

Sonra arkalarında kalacak koru
bâkir,
el değmemiş,
soluğu, rüzgârı, nefesi
doğanın...
Ama kimdir
ki kök salar,
ve eker kendisini tüm gücüyle
ve iner yeraltına
ve keseğe siner,
ve insan
ve ağrı kanı zerkeder âleme?
Kimdir,
bilmiyoruz,
tek bildiğimiz onanmaz vicdan azabımız–
ve böylece hepimiz,
hep birlikte hepimiz
o saçılmış, dağılmış bedeniz biz,
ve yeniden, sadece acıda bütünlenmiş,
yekpâre bedeniz...
Ama bir dem
bulutlu, bir dem açık
parlak güneşler gibi
zamanda biz, biz kendimiz zaman
bir yukarı bir aşağı
gidip geliyoruz
özdeksiz akvaryumda.
Kan bağımız yok,

dimentichi d'alleanza e amalgama
alla cieca, per abbaglio
ponendo nel futuro
i segni d'un'antica prova, i semi
d'avvenire nella defunta epoca...
Oppure non ha tempo il tempo,
non ha tempo la mente
umana e la sua brace.

ne ittifak ve alaşım,
kör misali, hatalı ve kamaşmış,
çentikler atıyoruz
eskil sınavdan geleceğe,
merhum çağa
ekiyoruz gelecekten tohumları...
Belki zamansızdır zaman,
zamansızdır insan zihni,
ve insanın közü.

Ma ora s'ammanta
di tutto l'azzurro
lei, fanciulla. S'introna,
s'inaugusta
di limpida maestà.
Subito
a lei si affronta
ma da più alto luogo,
alata, una figura.
È l'angelo, è l'annunzio.
S'incendia l'aria, il visibile.
Giovanna nella calura si assopisce.
Oh lui dipingerà: dopo, nel tempo giusto.

Ama şimdi, çividî
bir örtü kapanıyor
üzerine kızın. Taç giyiyor,
lekesiz ululuğunda
ece.
    Hemen,
beliriyor karşısında,
ama daha yükseklerden,
bir figür, kanatlı.
Melek bu, müjde.
Tutuşuyor hava, görünen her şey
                Uyuşmuş, uyukluyor öğle sıcağında Giovanna.
Ah, resim: daha sonra, zamanı gelince.

Non chiederle altro –
sia lei quella che è,
mattina di luglio,
mattina fulgida
ancora un po' aquitante,
già prossima al cristallo
gioioso in cui s'invitria
sì, ma solo quel tanto... Mattina
effimera, eppure unica al mondo,
universo spazio, universo tempo...
Demorde ora il rimorso
la sua imprendibile sostanza,
tutto ciò che eternamente manca
traversa il mare della sua mancanza,
viene, colma l'assenza.
Si ricompone il mondo, si unisce
per compiermi oppure per trafiggermi? –
ancora lui rapito
puerile, puerile si domanda.

Başka şey sorma Giovanna'ya –
bırak, nasılsa öyle kalsın,
Temmuzda bir sabah,
sabah ışıl ışıl
henüz biraz şebnemli,
içinde camlaştığı, keyifle
parlayan kristale yakın artık,
evet, ama o kadar işte...Fanî
sabah, gene de eşi benzeri yok âlemde,
yekpâre uzam, yekpâre zaman...
Ele gelmez tözünü
terkediyor şimdi pişmanlık,
ezelden beri eksik olan ne varsa,
katediyor eksikliğinin denizini,
geliyor, lebalep dolduruyor yokluğu .
Yeniden kuruyor dünya kendisini, birleşiyor:
maksadı tamamlamak mı beni, yaralamak mı? –
Simone hâlâ esrik, kapılmış
çocuksu, çocuksu soruyor kendisine.

Esce dalle riserve,
entra nella sua giornata il male,
entrano nella loro
il buono ed il benefico
del mono, della vita.
Camminano
egualmente verso il cuore
delle loro ore prossime il nascente
ed il morente,
aumentano
ad ogni nuovo istante
il passato di passato
ed il futuro
di futuro tempo –
ribatte se medesimo,
pensiero antico
o suo brano, un
petulante accento
mentre viene
una nell'alba
sonoramente ticchettando
fin sotto la sua stanza
e passa oltre, si estingue,
misura di che perpetua danza...

Çıkıyor kuytudan şer
giriyor gününe,
günlerine giriyorlar
iyi ve hayır,
âlemdeki, hayattaki.
Yürüyorlar
yaklaşan saatlerinin
yüreğine doğru, doğan
ve ölen, birlikte,
çoğalıyor
her yeni anda, geçmiş
geçmişle
ve gelecek
gelecekle –
varlığını duyuruyor
yaşh düşünce,
ya da parçalarından biri, mızmız,
ısrarcı bir vurgu,
gelirken
saatin biri şafak vakti
tik tak topuklarıyla
odasının dibine kadar,
geçiyor ve sönüyor,
hangi sonsuz dansın ölçüsüdür.....

Squillò, luce
di luglio, si disfece
dei suoi velami il monte
dinanzi a lui che cavalcando il muro
sovrastò tutta la conca,
ebbe sotto quell'azzurro
e quella flagranza.
Niente lo richiamò
al suo presente
o gli ribatté lo spazio,
il tempo,
la storia
fino a lui accaduta
e in lui, parve, perenta.
Nessuno lo trattenne
nella sua galoppata
verso dove? l'interno
quasi di un infinito grembo
intentato dalla vita,
eterno, di cui era
lui stesso una indivisa parte
e gli fu beatitudine quel vento
fino alla ricaduta in sé, al tormento.
Prole dell'uomo che mi trafiggi il fianco.

Çınladı Temmuz
ışığı, indirdi
peçesini dağ
Simone'nin önünde, o ki, aşarken
duvarı, kapladı çukuru yekpâre,
hakimdi altındaki maviye
ve ışık kütlesine.
Çağıran olmadı
onu şimdisine,
itiraz etmedi uzam,
zaman
ve ona kadar gelen,
onda battal görünen
tarih.
Gemleyen çıkmadı mı
nereye
dörtnala koşusunu? uçsuz bucaksız
bir kucağın cidarı gibiydi o yer,
bengiydi, sınamamıştı hayat.
Ayrılmaz parçasıydı Simone
ve saadetti ona rüzgâr,
tâ ki kendisine, cefaya gömülene kadar.
İnsan soyu, canımı yakarsın sen.

Pasceva noi, tutto di noi brucava,
sole senza riparo.
Dov'era? – l'anima, intendeva:
sparita nella clandestinità,
perduta? o invece scesa
nell'intima sostanza
dell' ora e delle cose, onnipresente
nel minuzioso agone
sicché non dava nuove
di sé, parlava, muta, da ogni dove
in tutte le ferie,
in tutte le prove? Questo era.
E questo aveva
inconsapevolmente
messo da sempre nelle sue bandiere,
issato nei suoi trepidi vessilli
come segno di vittoria.
Fosse conquista o resa – o cielo
questo che argomento era?

Çayır çimen bizdik, bizimle beslenirdi
barınaksız güneş.
Neredeydi? soruyordu can:
firar, kaçak mıydı biryerlerde,
kayıp mıydı? huysuz, titiz,
cenk meydanında heryerde,
saatin ve şeylerin
mahrem tözüne mi inmişti
ki haber gelmiyordu
ondan, konuşurdu, dilsiz, heryerden,
gün be gün,
hayatın her sınavmda? Durum buydu.
Buydu
farkında olmaksızın,
zafer işareti gibi
bayrağına işlediği daima,
sancağında dalga dalga uçuşan.
İster zapt, ister ricat – ey sema,
anlamı neydi bunun?

L'universo, i morti. Ne immagina
nell'etere gli opachi
o cristallini insediamenti. *Loro*
dove stanno? – intende i suoi più cari.
Ne fissa per un attimo quel vago
sfavillio di firmamento,
si sposta
lui, si sposta il desiderio
col suo ago
da stella a stella
in tutto il mirifico quadrante,
e qualcuno ne ravvisa
o crede «ma è un'insidia
del rimpianto, quella» il senso
si ravvede. Con esso gioca a volte,
nelle sue perenni ondate
l'incessante
loro e nostro mutamento.
È vero, è vero
ma persiste il cuore,
l'umano non si arrende.

Kâinat ve ölüler. Onları esîrde
düşlüyor Simone: puslu, donuk,
belki kristal meskenlerini. Nerede
onlar ? – Yakınlarını kastediyor.
O uçuk asuman
pırıltısına takılıyor gözleri bir an,
kayıyor
Simone, kayıyor arzu,
ibresiyle
bir yıldızdan ötekine
o güzelim kadranın üzerinde
ve tanıyor birilerini içlerinde,
sanıyor belki: «esefin
bir tuzağı bu». Doğruyu
buluyor sezgi. Onunla oynuyor kimi zaman
ebedî dalgalanışlarında,
bizim
ve onların bitimsiz değişimimiz.
Doğru, doğru bu,
ama diretiyor gönül,
teslim olmuyor insan.

Prima la grazia, poi la forza,
dopo la fioritura, ecco, il rigoglio,
la maturità, la festa –
e già, dentro, il rimorso,
già in crescita l'angustia
che costringe
prima il midollo, poi la scorza.
In breve tempo. Per un nuovo tempo.

Önce ihsan, sonra kuvvet,
ardından çiçeklenme, işte, gür, kudret,
olgunluk, şenlik –
ve çoktan, içten içe, pişmanlık,
çoktan büyüyor bungu
ki zorluyor
iliği önce, sonra kabuğu.
Kısacık bir zamanda. Yeni zamana doğru.

Di quel flusso di vita
l'opera appena tratteneva il segno.
Perdeva senso l'opera, certezza
il mio essere stato.
Su quel nulla di fatto scese l'ombra.
Si fece notte. Rifulse
essa, calvaria
dilavata di me
e con me d'ogni
impurità e ogni scoria
di febbre, di turbamento.
Notte vuota, notte plenaria.
Non ero io nel niente,
però. Ero
più ancora nell'essente.
Mi pensai
salma spolpata
da piranha celestiali,
osso pulito
dall'aridità dei venti –
di rimorso
di purificazione –
sotto quella luminaria,
quando,
quando, Dante,
la rivestita carne alleluiando?

Hayâl meyâl bir iz
koruyordu hayatın akısından işi.
Anlamını yitirmişti resim, olmuş
olduğumun kesinliğini.
O hiçin üzerine indi gölge.
Gece oldu. Parladı
kafatası,
yıkandı, arındı benden
ve benimle, bütün
kiri ve pisliği
hummanın, tasanın.
Kof gece, dolungece.
Hiçteki ben değildim,
gene de. Hiç olmadığım
kadar bendim varlığın içinde.
Kendimi
düşündüm: gökçül piranaların
somurduğu kadavra,
kurak
rüzgârların,
pişmanlığın,
arınmanın
sıyırdığı kemik –
onca yıldız altında,
ne zaman
ne zaman, ey Dante
giydiğin etin minnetiyle?

LUI, LA SUA ARTE

SIMONE VE SANATI

Dove mi porti, mia arte?
in che remoto
deserto territorio
a un tratto mi sbalestri?

In che paradiso di salute,
di luce e libertà,
arte, per incantesimo mi scorti?

Mia? non è mia questa arte,
la pratico, la affino,
le apro le riserve
umane di dolore,
divine me ne appresta
lei di ardore
e di contemplazione
nei cieli in cui m'inoltro...

Oh mia indecifrabile conditio,
mia insostenibile incarnazione!

Ey sanat, nereye taşırsın beni?
hangi ırak,
ıssız diyara
savurursun birdenbire?

Hangi cennet ki halastır,
ışık ve hürriyet
ey sanat, tılsımınla götürdüğün?

Benim mi? benim değil bu sanat,
işim bu, bilerim, yalın,
biriken ağrısını
akıtırım insanın
ve biriken kutsalı
hazırlar bana resim, harlı şevkini onun
ve temaşanın,
seferî, seyrettiğim semalarda...

Ah çetrefil halim,
dayanılmaz sindiğim et ve kemik!

Terra ancora lontana, terra arida
graffiata dalla tramontana –
le raspa il mulo
con lo zoccolo l'indurita crosta.
Passano
su di lei da borgo a borgo,
ricorda, i mercanti in carovana
e i pellegrini verso Roma.
Passano
talora da castello
a castello in solitudine
sulle loro bardate
cavalcature i capitani
con la mente a Siena
e al suo difficile governo.
Potrò, forse potrò
fissarne il più romito...
e anche lui sarà passato
senza traccia – oh grazia
equanime – su quelle luminose lande,
avendo molto provato e molto dato,
essendo e quasi non essendo stato.

Toprak uzak hâlâ, kurak toprak
tırmık tırmık poyrazla –
sertleşmiş kabuğunu
eşeliyor katır nallarıyla.
Bu topraktan
geçiyorlar, köy köy,
tacir kervanları ve seyyahlar
Roma'ya doğru, hatırlıyor.
Kimi zaman
şato şato,
tam tekmil rahtlarıyla
yapayalnız süvariler geçiyor,
akılları Siena'ya
hükmetmenin güçlüğüne takılı.
Seçebilirim, belki de seçerim
içlerinde en ıssız, en yalnız olanını...
ve o, o da geçecek
iz bırakmadan – ah adil
ihsan – o aydınlık sahrada,
nice çekmiş, nice vermiş,
olmuş, hem olmamış olmak.

Mi guarda Siena,
mi guarda sempre
dalla sua lontana altura
o da quella del ricordo –
come naufrago? –
come transfuga?
mi lancia incontro
la corsa
delle sue colline,
mi sferra in petto quel vento,
lo incrocia con il tempo –
il mio dirottamente
che le si avventa ai fianchi
dal profondo dell'infanzia
e quello dei miei morti
e l'altro d'ogni appena
memorabile esistenza...
Siamo ancora
io e lei, lei e io
soli, deserti.
Per un più estremo amore? Certo.

Siena bakıyor bana,
hep bana bakar
uzak yüksekliğinden
anıların yüksekliğidir belki –
kazazede gibi? –
firarî gibi?
fırlatır önüme
koşusunu
tepelerinin,
bağrıma salar rüzgârını,
kesişir rüzgâr ve zaman –
ve benimki, dönüp de
durmadan şehrin böğrüne vuran
çocukluğumun derinliğinden,
ve ölüleriminki
ve bir diğeri, zar zor
anımsanan her hayatınki...
Hâlâ biz,
ben ve o, o ve ben
yalnızız, kimsesiziz.
Son bir sevgi için mi? Evet, kesin.

INFRAPENSIERI LA NOTTE

Il sonno, il nero fiume –
v'immerge la sua tempra
per il fuoco dell'aurora
che lo avvamperà, lo spera,
l'indomani –
Sono oscuri
il turchese ed il carminio
nei vasi e nelle ciotole,
li prende
la notte nel suo grembo,
li accomuna a tutta la materia.
Saranno – il pensiero lo tortura
un attimo, lo allarma –
pronti alla chiamata
quando ai vetri si presenta
in avanscoperta l'alba e, dopo,
quando irrompe
e sfolgora sotto la navata
il pieno giorno –
hanno
incerta come lui la sortre
i colori o il risveglio
per loro non è in forse,
la luce non li inganna,

GECE VAKTİ DÜŞÜNCELER

Uyku, kara nehir –
gömüyor mizacım
seher ateşine doğru,
umutlu Simone, yanacak
kavrulacak, yarın –
Kararmış
türkuvaz ve kırmızı,
kavanoz ve kaplarda,
koynuna
alıyor gece
onları, ortak kılıyor tüm maddeye.
Hazır bekliyor hepsi – bu düşünceyle
eziyetli içi, telâşlı –
çağrıyı, camlarda belirdiğinde
keşif kolu şafak, ve ardından,
patladığında dolungün
yandığında dibinde nefin –
renkler
ve o, belirsiz mi yazgıları, ya
uyanış, kuşkusuz gelecek mi
kanmadan, ışığa

non li tradisce? E stanno
nella materia
o sono
nell'anima i colori? –
divaga
o entra nel vivo
la sua mente
nella pausa
della notte che comincia –
smarrisce
e ritrova i filamenti
dell'arte, della giornata...
Esce
insieme ai lapislazzuli
l'oro dal suo forziere, sì,
ma incerto
il miracolo ritarda
la sua trasmutazione
in luce, in radiosità
gli sarà data piena? Avrà
lui grazia sufficiente
a quella spiritualissima alchimia?
Si addorme,
s'inabissa,
è sciocco,
lo sente,
quel pensiero, è perfida quell'ansia.
Chi è lui? Tutto gioca con tutto
nella universale danza.

aldanmadan? Ve sonra,
maddede mi,
ya canda mı
duruyor renkler? –
başlayan
gecedeki
molada
dağılıyor
zihni,
belki iniyor çekirdeğe –
yitiyor
Simone ve buluyor günün
ve sanatın elyafını ...
Çıkıyor

lapisle birlikte, kutusundan
yaldız, evet,
o kararsız ama,
gecikiyor mucize,
ışığa ve ışıltıya
dönüşümü
olacak mı bütünüyle? Yetecek mi
ressama bağışlanan ihsan
o manevî simyaya?
Dahyor,
uykunun kuyusuna...
saçmalık bu,
farkında,
bu düşünce, vefasız bu bungu, hain.
Ve o kim? Her şey
her şeyle oyunda bu evrensel dansta.

Arte, cosa m'illumina il tuo sguardo?
la vita o la memoria
della vita? i suoi lampi,
la sua continuità?
del sempiterno fiume l'alveo o il flusso?
Giovanna - la ricordo
in quella lunga sosta
al riparo del carro
stesa supina su un erboso drappo.
Ma che mai riflettevano quegli occhi
incantati dal meriggio: le nuvole?
migranti desideri?
perduti tempi?
oppure la costanza
dell'essere, lassù,
immobile nell'azzurro campo?
Che cosa rispecchiavano del mondo:
il mutare o il permanere,
l'effimero o il durevole
quelle lucenti spere?
Ma sciocco era distinguere,
variavano le parti,
operavano due diverse guise
di un'unica vivente fedeltà
e lei n'era l'immagine,
acqua ed agata, olio e sangue. Amen

Ey sanat, bakışın neyi aydınlatır bana?
hayat mıdır,
hayatın hafızası mı? yanıp sönüşü müdür,
sürüşü mü?
yatağı mı, akısı mıdır bâkî nehrin?
Giovanna, – dün gibi hatırlarım,
o uzun mola sırasında,
arabanın gölgesine
sırtüstü uzanmıştı
çayırdan çarşafa.
Öğle vakti, büyülenmiş
gözlerinden yansıyan neydi öyle: bulutlar mı?
göçebe arzular?
kayıp zamanlar mı?
inatla sürüşü müydü
acaba varlığın orada, yukarıda,
hareketsiz, o lâcivert tarlada?
Dünyadan akseden neydi:
değişme ya kalıcılık
fanîlik ya da sürme
o parlayan kürelerde?
Aslında budalalık ayırdetmek,
değişiyordu roller,
canlı bir tek sadakatin
farklı iki tarzıydı işleyen,
ve kadın, bunun imgesiydi:
su ve akik, yağ ve kan. Amin.

Risveglio inquieto, angelica
demonica la ridda
attorno ai suoi pensieri,
no, dentro di essi...
Pensiero suo...
facendosi
disfa la sua face
nella troppa incandescenza
Brucia,
dove lo conduce? È prossima
la vista, ne presente
l'estremo accecamento,
di che ultima fornace –
di tenebra? di lievitante luce?
Ma lei, volto fiorito
sulla grazia dello stelo,
tutto domina, ovale
appena appena
granito poporino,
tutto in sé contiene,
seduta sul suo trono
di pace e di vertigine.

Huzursuz uyanış, meleksi
şeytansı rond
fikirleri çevresinde,
hayır, içlerinde...
Düşüncesi...
kurarken kendisini
alevi söndürüyor
bembeyaz korluğunda.
Yakıyor,
nereye götürüyor ressamı? Yakında
gözükecek, şimdiden hissediyor,
karanlığın, yükselen ışığın
kimbilir, hangi son fırınından
gelecek son kamaşmayı?
Ama kadın, çiçek açmış
yüzüyle zarif sap üzerinde
hakimdir her şeye, biraz
oval,
granit erguvan
her şey ona içre,
başdönmesi ve huzurdan
taht kurmuş kendisine.

Stasi – morta l'immagine,
a picco, in se medesima. A piombo
caduta la visione,
decomposta in brani,
esatta l'insolazione.
Occhio verde del fiume –
è luglio – tra il fogliame;
vetro pigro-fluente,
verde, verde liquame.
Canne, erba, muschio, fiume,
verderame, verde quasi bitume.
Specchio di chiari cieli,
dov'è radura, di nubi.
Delizia nello stare,
pigrizia nell'andare
dell'acqua, delle creature.
Oh estate, oh minima stazione
d'immensa verità. Nume.

Sabit – ölü imge,
şakulî, kendi kendisinde. Kurşun
gibi düştü görüm, çekül,
paramparça ayrıştı,
tam bir güneş çarpması.
Nehrin gözleri neftî –
Temmuzdayız – yapraklarda;
uyuşuk akıyor cam,
neftî, neftî bulanık.
Kamış, ot, yosun, nehir,
neftîbakır, neftî ki katran.
Açık semaların aynası,
kel bölgeler, bulutların.
Su ve canlı:
kalmanın tadı
gitmenin âtıllığı.
Ah yaz, ah kocaman hakikatte
küçücük duraksın. Numen.

Pittura, mi mancavi. Infine, eccolo,
è forte, è nell'aria,
lo captano a uno a uno
i miei sensi magati
il desidero
umano e non umano
dei palmizi e delle dune,
dei cieli e delle rocce,
delle cose,
tutte, di natura e d'arte
che accompagnano l'uomo,
ne commentano la sorte –
anelano, è il momento,
a entrare nella spera
della loro vera forma, esse,
ciascuna nella propria
come stelle nel loro firmamento,
ciascuna a dimora nella gemma
del suo colore vero
da materia e essenza.
lo l'accendo. Tutti noi attendiamo
l'avvento della luce
che ci unifica e ci assolve.

Ne özlemişim resmi, işte geldi sonunda,
güçlü, duruyor havada,
birer birer kapıyor
sarhoş duyularım
insanın
ve insan olmayanın
hurmaya ve kumluğa,
semaya ve kayaya
arzusunu,
şeylere,
her şeye, doğada ve sanatta,
insana yazgısını
anlatan yoldaş onlar –
vaktidir,
madde ve töz olarak
kendi göğünde duran
yıldızlar gibi
hakiki renginin
mücevherinde kalıp
her biri kendi
hakiki biçiminin
küresine girmek üzre
yanar tutuşurlar.
Ben yakıyorum onu. Işığın zuhrunu
bekliyoruz hepimiz,
bizi özgür , biribirine bağlayan.

Stelle alla prima apparizione
esse, le immagini,
non meno le parole.
Sbocciano
all'orlo in luce dell'estremo niente
appena sopra il baratro
della non conoscenza.
Ne granisce però
nei secoli, vita dopo vita,
forte il senso – oro
di che magnificenza
di frumento, messe di che celeste campo.
Ne crescono altre poi, caotiche,
ordinate in firmamento
a vincere l'incipiente
opacità di quelle, di quelle l'insignificanza.
Fa' che s'apra a ricevere la mente
con gioia e con sgomento
– però senza avarizia
o scemo orgoglio – quell'abbondanza...
Così forse fu sempre
l'arte.
L'arte meravigliava i suoi maestri.
Non toglietemi mai
da quella vertiginosa danza.

Yıldızlar, ilk belirdiğinde,
ve onlar, imgeler,
bir o kadar kelimeler.
Tomurcuklar
sınırda, som hiçliğin ışığında açıyor,
bilmemenin girdabının
hemen üzerinde.
Ama güçlü tohum verir
yıldızların anlamları,
çağ be çağ, hayattan
hayata – altın ki
hangi buğdayda
ihtişam,
hasattır semavî tarlada?
Başkaları doğar sonra, karmakarışık,
önceki yıldızların
ilk donukluğunu,
solukluğunu yenmek üzre
kubbede düzenle sıralanır.
Öyle yap ki
sevinçle ve dehşetle
açılsın zihin
– budalaca gururlu
ve hasis olmaksızın – o bolluğa
kucak açmak üzere...
Hep buydu sanat
belki.
Hayretiydi ustaların.
Asla almayın benden
o başdöndürücü dansı.

E ora lo conduce la vacanza
al cuore antico della sua città
stralunata dalla feria.
E lui si perde
– sono io ancora? –
dall'una all'altra
in quelle stupefatte vie
attirato in una rete
d'immaginate e vere sofferenze,
evoca – alcuni ne rivede
con il fiato sospeso
tra memoria e senso –
coloro che accesero con lui
di vita quelle alte case
e vi portarono morte,
misero eternità in quelle stanze.
Il tempo, lo sente nella carne,
pieno e vuoto di loro
in sé tutto equipara,
però non li elimina,
di tutta
quella caducità si gloria,
e umilmente la glorifica. Città. Torri.

Ve şimdi, âvarelik,
iş güçle faltaşı
şehrinin yüreğine taşır onu.
Şaşkın
sokaklarda,
biri
öteki derken
– ben ben miyim hâlâ? –
sahici,
hayalî acıların
ağına çekilir,
hatırlar – görür birkaçını,
tutulmuş nefesiyle
anı, duyu arası – onlar ki
onunla birlikte o yüksek evleri
hayatla tutuşturmuş
ve ölüm,
ve bâkîlik sunmuştu odalara.
Etinde duyar zamanı,
zaman ki onlarla dolu, onlarla boştur,
aynı
kılar her şeyi,
kimseyi unutmadan.
Ve bütün
bu beyhudelik: övünür
ve över tevazuyla. Şehir. Kuleler.

Nuovi luminosi incanti,
nuove
celestiali incandescenze
di senso e desiderio,
nuove
a quell'altezza
insospettate concretezze
di uomini e d'eventi –
così un'epoca
d'ardore e d'acrimonia
prodigava i propri istanti
e alcuni s'addensavano
in forme,
altri infuocavano
l'azzurro
e la terra di Siena dei dipinti,
altri erano santi –
di anno in anno
esistenza in esistenza
si frangevano i tempi
tra quelle terse
durature immagini...
questo imparavano gli infanti,
di questo tacevano sgomenti.

Yeni tılsım, aydınlık,
yeni
korlar, gökçül ve ak,
duyuda, arzuda,
yeni
kuşku götürmez
somutluğu insanın, ve olayların
o hizada –
böylece,
bir şevk ve sertlik çağı
saçıyordu anlarını
ve bunların bazıları
yoğunlaşıyordu
biçimlerde,
diğerleri alazla
giriyordu lâciverde
ve toprağına, resmedilen Siena'nın,
diğerleri ermişti –
yıldan yıla
varoluştan varoluşa
ufalanıyordu zamanlar
o tertemiz
kalıcı imgelerde...
bunu öğrenirdi çocuklar
bunu susarlardı, yılgıyla.

SIBILLA

A che vi lascio, miei posteri?
Che ridere, mi chiamano
strega alcuni, altri
invece matriarca –
interroga,
s'avvede
e n'è meravigliata lei medesima,
che cosa? non già dentro di sé,
buia cisterna
il deposito del sapere umano,
la riposta antiveggenza
né caos né caso
né ordine o teoria
di prefigurati eventi
ma l'essere – risponda
lui, risponda
da tutto il suo creato grembo
ombra e luce generante,
il vivido
che nessun futuro infrange
e distorna dal suo polo – quale?
è forse scritto in noi,
sciame ignaro vorticante...
Ed eccola,

KÂHİN

Gelecek kuşaklar, nelere bırakırım sizi?
Gülünç şey! cadı diyor
bana kimileri, kimileri
ana erk –
sorguluyor Giovanna,
anlıyor,
kendi bile şaşıyor buna,
neye? içre değil kadına henüz,
loş sarnıç,
insan bilisinin küpü,
gizli kehanet,
ne kaos ne rastlantı,
ne düzeni ne kuramı
olması beklenen olayların
ama varlık– gelsin de o cevaplasın,
cevaplasın
doğurgan kucağından
gölge ve ışık,
ve hiçbir
geleceğin kıramadığı
ve kutbundan koparamadığı
canlı – hangisi?
belki bizde yazılıdır,
biz, dönenen cahil sürü...
Ve işte o, Giovanna,

s'imbianca
di tutta la sua età,
la spolpa

l'uso
immemorabile del mondo.
Eccola, non ha sangue,
ha luce nelle vene
iniettata dall'aurora
diffusa dal mezzogiorno.
È diafana, inesistente.

aklaşıyor
bütün yıllarıyla,
boşalıyor içi
acunun uzak,
uçuk gailesiyle.
İşte o, kansız,
şafağın zerkettiği,
öğlenin neşrettiği
ışık var damarlarında.
Şeffaf, yok gibi.

Si ritira da me lei, mia città,
e io da lei. Finito il tempo dato,
l'amalgama perduto
oppure fondono
vissuto e non vissuto
in quel celeste sovrumano tedio
sempre atteso, sempre in agguato...

Çekiliyor benden şehrim,
ben de ondan. Biçilen zaman bitmiş,
alaşım yitip gitmiş,
ya da
yaşanmış ve yaşanmamış, birlikte eriyorlar
hep beklenen, hep pusuda
o insanüstü, semavî bezginlikte.

Un attimo
di universa compresenza,
di totale evidenza –
entrano le cose
nel pensiero che le pensa, entrano
nel nome che le nomina,
sfolgora la miracolosa coincidenza.
In quell'attimo
– oro e lapislazzulo –
aiutami, Maria, t'inciderò
per la tua gloria,
per la gloria del cielo. Così sia.

Cihanda birliktelik,
açıklığı, tam ve bütün, her şeyin
ve bunlardan bir lâhza –
giriyor şeyler
kendilerini düşünen düşünceye, giriyorlar
kendilerine isim veren isme,
patlıyor mucizevî kesişme.
O anda
–altın ve lâpis–
yardım et, Maria, kazıyacağım seni,
sena için sana
sena için semaya. Böyle olsun.

Rimani dove sei, ti prego,
così come ti vedo.
Non ritirarti de quella tua immagine,
non involarti ai fermi
lineamenti che ti ho dato
io, solo per obbedienza.
Non lasciare deserti i miei giardini
d'azzurro, di turchese,
d'oro, di variopinte lacche
dove ti sei insediata
e offerta alla pittura
e all'adorazione,
non farne una derelitta plaga,
primavera da cui manchi,
mancando così l'anima,
il fuoco, lo spirito del mondo.
Non fare che la mia opera
ricada su se medesima,
diventi vaniloquio, colpa.

Olduğun yerde kal, lütfen,
seni gördüğüm gibi.
O imgeden çekilme.
Sade bir itaatle
sana verdiğim
o kararlı hatları terketme.
Yerleştiğin
ve kendini
resme ve mabedliğe sunduğun,
lâcivert ve türkuvaz,
yaldız
ve alaca lakalı
bahçemi ıssız bırakma,
bozkır kılma resmi, kimsesiz,
baharda sen eksiksen,
baharda can
ve od, acunun ruhu yoktur.
Sen önle, tıkanıp kalmasın
resmim kendi içinde,
taşımasın kusur, boşa konuşmasın.

Era paradiso, già?
Pregava lei, pregava
ed era
pregata intanto dalla sua preghiera.
Così, fiore crescente,
le si apriva in nuovi sensi,
così le straripava in incrementi
di forza la divinità – era il mondo
sia passato, sia atteso,
sia presente da sempre
a sempre nella sua nativitá.
Ecco riconosceva dette
e scritte
dovunque in trasparenza
verità
credute mute –
lo erano per l'uomo
e il suo buio intendimento.
ma ora? dilagavano
senza riparo di menzogna,
di ottusità. Magnificabo.
Magnificabo te.

Şimdiden cennet miydi?
Dua ediyordu kadın, dua ediyordu,
ve duası
bu arada, dua ediyordu ona.
İşte böyle, fışkıran çiçek,
içindeki kutsallık
yeni duyumlara açıyordu Giovanna'yı,
böylece, büyüyen güç,
taşıyordu Giovanna. Dünyaydı.
kâh geçmiş, kâh beklenmiş,
kâh vardı, ezelden
ebede, onun doğuşunda.
Tanıyordu işte, heryerde,
söylenmiş ve yazılmış,
dilsiz sandığımız
billur şeffaf,
hakikati –
dilsizdi insana
ve loş zekâsına.
ama şimdi? yalanın
ve bönlüğün setlerinden
kurtulmuş, yatağından
taşıyordu. Methiyeler,
methiyeler düzeceğim sana.

Scritto, sì, ma in quale
impercettibile scrittura
era quell'alfabeto?
ne scriveva
lui per luci
ed immagini una parte,
ne magnificava in oro, azzurro,
carminio l'umiltà, il fulgore,
è vero, ma non ne decifrava
punto il senso, intatto traversava
la sua opera il mistero. Arte, oh arte!

Evet, yazılı da,
hayâl meyâl
o alfabe
hangi yazıdaydı?
ışıkla,
imgelerle yazıyordu
Simone bir kısmını,
altınla, lâcivert
ve kırmızıyla
tevazuunu, şaşaasmı,
bu doğru da, çözmüyordu
şifresini anlamın,
bozmadan, dokunmadan
katediyordu esrarı. Ah sanat, sanat!

Punto estremo.
Nessun punto più alto,
né
di più aspra
e diamantina tempra.
Non può,
oltre, andare
né da esso
recedere la mente.
O così ti pare.
E intanto muta
tutto – e anche tu –
in se stesso: e mutuamente.

Son nokta.
Daha yükseği yok,
ne
daha kekresi,
daha elmas mizaçlısı.
Ne
ötesine geçebilir zihin,
ne
çekilebilir ondan.
Ya da, sen öyle sanıyorsun.
Ve bu arada dönüşür
her şey –sen de–
kendisinin içinde, karşılıklı.

In quale punto
la separazione è posta?
in quale freme?
di me dai miei colori,
dell'arte che fu mia
da me, dai miei problemi?
Gioiosa libertà che aspetti
di là dalle regole osservate
noi artisti, e anche la nostra opera.
Freschissima ritorna in mente Dei
essa, noi nel vago.

Hangi noktaya
yuvalanmış ayrılık?
hangisinde titriyor
benimle, renklerimle,
sanatla, vaktiyle benim olmuş,
ve benden, dertlerimden doğmuş?
Uyduğumuz, alışılmış kuralların
ötesinde, bizi, sanatkârı,
ve eserini bekleyen neşeli gemsizlik.
Tanrının dimağına
dönüyor, taptaze, ve biz, belirsizliğe.

Ti perdo, ti rintraccio,
ti perdo ancora, mio luogo;
non arrivo a te.
Vanisce
nel celeste
della sua distanza
Siena, si ritira nel suo nome,
s'interna nell'idea di sé, si brucia
nella propria essenza
e io con lei in equità,
perduto
alla sua e alla mia stroia...
Oh unica
suprema purità... Oh beatitudo.

Kaybederim seni ve bulurum izini,
bir daha, bir daha kaybederim, durduğum yer,
varamadığım.
Uçup gider
uzaklığının
maviliğinde
Siena, adına çekilir,
kapanır onu yaratan fikre, yakar
kendisini, kendisinin tözünde,
ve ben, yanarım onun gibi, onunla birlikte,
kaybolurum
onun, ve benim tarihimde...Ah, yüce
ve biricik safiyet. Ah, bahtiyarlık...

Estrema sua vecchiezza
o un'incipiente
divina gratuità lo invade
vena dopo vena
fino alla sua cima?
Si lanciano come da una torre
al largo i desideri. Svagano
gioiosamente nell'aperto
essi, non lo cercano
il termine, l'approdo,
il nido. Si diffondono
vibranti del vigore loro
in tutto il luminoso spazio
umano ed extraumano
liberi da causa, forse,
perchĕ tutto ĕ causa e insondabile il principio.

Hayatın son demi mi,
yoksa
içinde yeni doğan,
kutsal bir minnet mi
damar damar,
doruğuna kadar
Simone'ye akan?
Engine fırlıyor
arzular, kuleden atılmış gibi. Başıboş
uçuyorlar gökyüzünde neşeyle. İhsan değil
onlar için tamıtamına
gerçek olmak. Nitekim,
istemiyor hiçbiri, sonu
aramıyor, varacağı kıyıyı,
ne yuvayı. Kendi kudretiyle
titrek ve nedenden kopuk,
dağılmışlar, aydınlık
uzamına insanın
ve insan olmayanm.
Belki bütün neden,
her şeyin zaten neden, ve menşei
kaç kulaç, bilinmez olmasıdır.

INTERMEZZO

ARA

SEME

Minuscolo.
Minuscolo e invisibile
lui seme
che affonda
calcato da zoccoli
e da ruspe,
gli slitta
intorno
sguisciando la fanghiglia
e lui
cala fin dove
quel limo si rapprende.
È lì la sua dimora,
eppure
al sicuro non si sente,
occultandosi
difende
da chi?
la sua minuzia
e la sua incalcolabile potenza.
Infila spesso
il merlo invernale
il becco nella crosta,
la disfa, taluno ne scoperchia,
taluno ne piglia,

TOHUM

Minicik.
Minicik ve görünmez
o, tohum
ki dibe kayar
ezilip nallarla
ve sabanla,
sıvandığı
balçıkla, itile itile,
vıcık bulamacın
sertleştiği noktaya kadar
iner.
Mekânı orasıdır,
gene de
güvenmez,
gizlenerek
korur
–kimden? –
minicik varlığını,
akıl havsala almaz gizilgücünü.

Kış bülbülü
kurcalar gagasıyla sık sık
kabuğunu,
parçalar, kimini kazar bırakır,
kimini alır,

e spesso si avvicinano nel buio
roditori sotterranei.
No, non c'è pace
d'inverno e di letargo
in quella dimora,
la insidiano la fame
gioiosa e rabbiosa
degli uccelli
e l'ingordigia dei topi –
vorrebbe soddisfarli
lui ma deve
custodire la promessa del domani.
Deve, lo sa, scoppiare,
marcire e trasalire
nel rigoglio.
– Qual è la mano
che ha gettato la sementa?
e lui è dentro il solco
o caduto casualmente
e sperso? – non c'è differenza,
comanda la necessità,
morire e dar nascimento.

È umile, trattiene
quasi timoroso il fiato
l'anno nel suo cominciamento,
sta sospeso, esita
sopra se stesso il mondo,
vige un intimo
raccoglimento di tutte le sue forze
tra le palta e l'acqua,
l'acqua e gli astri.

ve karanlıkta sık sık dadanır
yeraltı kemirgeni.
Hayır, kışın
ve kışuykusunun huzuru yoktur
o yerde,
kuşların
neşeli ve öfkeli
açlığı
ve farelerin oburluğunun
tehdidine maruz –
Hepsini doyurmak ister
tohum,
ama yarına vaadini
tutmalıdır.
Bilir, çatlamalı,
çürümeli ve filizinde
titremeli.
Tohumları eken el
hangisidir?
Yarığın içinde midir,
rastgele
düşmüş, yitmiş midir? – fark yoktur aslında,
sözü geçen burada, gereklilik;
ölmek ve doğuma fırsat vermek.

Mütevazı, doğarken yıl
tutmuş gibi
soluğunu,
boşlukta durur, bocalar
dünya, kendi üzerinde,
ve bütün güçlerinin
içten içe birikimi,
balçık ve su,
su ve yıldız arası
hüküm sürmededir.

Lui ne è al centro,
all'apogeo della sua umiltà,
al sommo del suo servizio,
già prossimo, già pronto
al fato che gli impende,
niente glielo nasconde
il suo prescritto sacrificio, niente –
Ci pensa
e già sente
spigare
da sè il prossimo frumento,
il campo oro-meriggio,
oh dolore, oh felicità.
Chi vive questo? chi pensa?
È mente umana
o universa vigilanza
quella che lo accompagna
nella sua agonia
o una più vasta
scienza? – ne è,
corpuscolo, una parte
lui e tutto l'altro ugualmente
nella sua esuberanza –
da dove si spicca questo canto
pari a se medesimo
in cui muore la metafora,
muore infinitamente.
Chi ordina? chi parla?
Non ha importanza chi sia
l'autore della vita,
la vita è anche il proprio autore.
La vita è.

Merkezde durur tohum,
tevazuun doruğunda,
hizmetin zirvesinde,
kendisini bekleyen kadere
çoktan yakın, çoktan hazır,
hiçbir şey,
hiçbir şey gizlemez ondan,
yazgılı olduğu özveriyi.
Bunları düşünürken
hisseder
kendisinden başaklanan buğdayı,
öğlenin altın tarlasını,
ah ağrı, ah mutluluk.
Bunu yaşayan kim? ya düşünen?
İnsanın zihni mi,
evrensel nöbet mi
o cançekişirken
yoldaşı?
daha geniş
bir bilim mi? o minik gövde,
parçasıdır bunların,
ve her şey, ardakalan,
tohumun bereketinde –
kendisine tıpatıp benzeyen,
metaforun
sonsuzca ve sınırsızca
öldüğü bu şarkı
nereden kopmuş?
Emri veren kim? ya konuşan?
Hayatın yazarı kimmiş,
önemsiz bu.
Kendisini de yazar hayat.
Hayat vardır.

Ed ecco, gli viene meno
il suo vigore, lo lascia
un indeciso
accumularsi
di materia viva, lo svuota
della sua, prende a radicarsi
al suolo, cresce, si erge
già tubero, già bulbo,
già stelo primissimogemmante.
Lo aspettano, lo sente,
le stagioni, non può mancare,
è scritto
nel calcolo dei giorni
avvenire il suo tributo.
Leggibile, esso, come vita
e parimente come morte:
pari
incrociano
in lui la loro croce
le due, le sole: vita e morte, morte e vita.

Oh gloria, oh dura oscurità
del gran lavoro fatto.

Ve işte, azalır
gücü, canlı maddenin
kararsız
birikimi terkeder tohumu,
özmaddesini
boşaltır, toprağa
kök salmaya başlar, büyür,
şimdiden yumru kök, şimdiden soğan,
ince sap, ilkfiliz.
Onu bekler mevsimler,
hisseder tohum, kaçamaz görevinden,
gelecek
günlerin hesabına
yazılıdır borcu.
Hayat gibi
ölüm gibi
okunaklıdır tohum.
İkisi de
haçlarını
çatar onda,
yalnızca ikisi: hayat ve ölüm, ölüm ve hayat.

Ah sevinç, ah zorlu karanlığı
zahmetle tamamlanan büyük işin.

ESTUDIANT (II)
PEREGRINAZIONI, MEMORIE

ESTUDIANT (II)
SEFERÎLİK, HATIRALAR

Notte, notte dalmatica
trasalita in brividi.
Notte viva, notte emula...
di che? forse del suo medesimo
astrale facimento.
Pullula di tutte le sue luci,
sfavilla sormontando
se stessa vetta sopra vetta
l'infaticabile torrita.
Poi s'abbuia
lei o il suo ricordo...
e allunga l'infuocato polpo
le sue branchie, distende
nella nera cavità
del cielo il glome
le sue ariste, s'avventa
dalla nera
plaga la tigre dei colori
contro noi,
ci gioca,
bambini senza tempo,
si estingue nella rappresentazione
la mirifica commedia.

Gece, Dalmaçya gecesi sanki
ürpertili ve titrek.
Canlı gece, rakip gece..
kimin? belki de kendi
yıldızlı doğasınm rakibidir.
Mangaldır, ferli köz,
parlar ve zirveden
zirveye, yorulmadan
aşar kendisini, kuleleri.
Kararır sonra
gece ve hatırası...
ve ateşten ahtapot
uzatır kollarım, serer
semanın kara çukuruna
kütle, kılçıklarını, fırlar
kara
alandan renk kaplanı
bize doğru,
oynar bizle,
biz, zamansız çocuklar,
ve söner temsilinde
güzelim komedya.

Non tutto, molto
        però, anima, materia,
                si riprende
il tempo nella sua fucina, a nuove
                necessitudini lo lima.
Qualcosa nondimeno
rimane a se medesimo,
non muore, non declina...
sì eppure a quale fine – anela
il grande anelito –
se in altro non tracima?
                Oh lo farà
niente, solo l'inferno
è al bando del mutamento,
murato nell'immobilità.
Niente, questo la sa.

Hepsi değilse de,
çoğu; can ve madde,
bilincine kavuşur
haddehanesinde zaman, yeni
gereklere eğeler ressamı.
Gene de birşey,
kendisine kalır,
ölmez, batmaz..
– yanar,
tutuşur büyük arzu –
başka şeye, başka şeyde
taşmayacaksa nedir amaç?
Ah, bunu yapacak
Simone, dönüşür
her şey, tıkanan
duvarda kaskatı,
hareketsiz duran
cehennemdir yalnız.
Simone bilir.

Chiara
di luce azzurra
circea
quella ultima vacanza.
Si ara, si pettina,
si struscia
contro sé
stesso il mare
pizzicato dall'aria,
mordicchiato
dal vento nella verde-azzurra pelle.
Dura e felice prigionia
dell'uomo nell'umanità,
tu quanto
gli somigli – ronfa
fatto marino
lui in quel fuoco,
lui in quel letargo...
e già
gli ride in mente l'assempro,
gli scoppia in petto il tripudio
di quella
universa parità
del mondo, del suo cosmo.

Aydınlık lâcivertle
berrak,
büyülü bir Kirke
son tatil.
Yarılır, taranır,
sürçer
kendi kendisine
deniz,
yeşil–mavi derisine
batar hava, diken diken,
ve rüzgâr, ısırır hafifçe.
İnsanın insanlıkta
zorlu ve mutlu esareti,
ve sen,
ne çok benzersin ona – der, hırıldarken,
denizleşmiş
bu ateşte, o,
bu uykuda, derin...
ve gülümser
çoktan zihninde misal,
patlar yininde gemsiz neşesi
dünyanın,
kozmosun
bu evrensel eşitliği.

Ne spiccia,
ne deliba
la troppo
incandescente ilarità. O grazia!

Fışkırtır
ve içer, yudum yudum
kocaman
akkor sevinci. Ey ihsan!

È il lampo,
inaspettato
il tuono. E dopo
allunga verso noi
l'inane
delle sue smaglianti chele,
si approssima, ci afferra
quasi; ma, ecco, si frantuma
in una spiovente gemmeria
l'artiglio d'aria
d'incanto e di paura
della festa, della sera.
È questo nel tuo sguardo –
o era?
O ancora si rifiuta
in te qualcosa
a quale sfavillo?
Sfugge a quale tenaglia,
si ruba a quale morsa
d'insidia, di meraviglia?
Ma tutto si consuma
in sé, materia
e arte, materia e fede
in questa trasmutante spera.

Yıldırım bu,
gürleme,
beklenmedik. Ve sonra
uzatır bize doğru,
rengârenk kıskaçlarının
kofluğunu,
yanaşır, tutar bizi
nerdeyse; ama, işte, paramparça,
ayrışır bir mücevher yağmuruna,
şenliğin, akşamın
– hava, sihir,
korku – pençesi.
Bakışında bu var –
ya da vardı...
Ya da, birşey vardı sende
seni reddeden,
hangi kıvılcımlı pırıltıda?
hangi kerpetenden sıvışır,
tuzağın, hayretin
hangi dişlerinden kurtulurdu?
Ama her şey tükeniyor
kendisinde, madde
ve sanat, madde ve iman,
bu dönüşen kürede.

Riappare – e non è né passato
né presente –
l'argento
d'una indimenticata pioggia
laggiù dove l'Italia
affonda nel mare la sua punta
sottile come un'unghia
e poi scompare,
caligine marina
nient'altro, all'orizzonte.
Perché, anima,
ti sposi, ora,
tutta con le cose
e non sottilizzi
e non discerni
tra vero ed apparenza
come usavi
per solo tuo difetto
nel comprendere,
per duro accanimento
d'intelletto
e sue quisquilie
e non conosci tempo
futuro né passato

Yeniden belirir – üstelik ne geçmiş,
ne de şimdi –
unutulmaz
bir yağmurun gümüşü,
İtalya'nın,
o incecik ucunu bir tırnak gibi
denize gömdüğü,
ve ardından,
denizin buğusu,
yalnız buğu, orada, aşağıda, ufukta kaybolduğu.
Neden, ey can,
şu an, yekpâre,
birleşirsin şeylerle
ve iyice düşünmeden,
yanlış
kavradığından mı,
aklının
katı saplantısı, aklmdaki
önemsiz şeyler yüzünden mi,
alıştığın üzre,
görünüşle hakikatı
biribirinden ayırmaz,
ve, ne gelecek, ne geçmiş,

ma unico e indiviso
in cui stanno le potenze
ed avvengono gli eventi?
Chi ti ha chiamato a questo? Io forse,
non io, la mia esperienza?

bir bütün ki bölünmez,
gizilgüçle dolu,
olaylara gebe
zamanı tanımazsın?
Bunu senden isteyen kim? Benim belki,
hayır, ben değil, benim tecrübem mi?

S'aggronda l'appennino
in tutte le sue forre.
Lei chiude casa,
s'avvia verso il cancello,
nel bosco le sguiscia sotto i piedi
il mare marcio delle foglie.
Addio estate,
eppure non si scioglie
da lei quel lungo tempo
di luce e di sgomento;
non muore, non declina,
è vero, lo trasforma
il desiderio
nella sua fucina...
Così disorientata la rifrange
uno specchio frantumato
di memoria repentina. Oh spirito
che ci agiti
e dovunque
nei tempi e nei louoghi ci sbalestri.

Bütün boğazlarında
yağmura birikiyor dağlar.
Evi kapatıyor Giovanna,
bahçe kapısına ilerliyor,
ormanda yapraklar, çürük bir deniz gibi
kayıyor ayaklarının dibinde.
Elveda yaz,
gene de çözülmüyor
kadından, o upuzun,
ışık ve dehşet zamanı;
ölmüyor, batmıyor,
bu doğru, arzu
değiştiriyor
potasında onu...
Apansız bir hatıranın
tuzbuz aynası böyle kayıp
yansıtıyor Giovanna'yı. Ey ruh,
seninle çalkantılı
ve her yerde
zamanda ve uzamda
seninle savruluruz.

Non ha mente a niente,
è debole, è demente
lo scaltro che in tempi altri
e lontani dominò la scena
rusticana, governò le cacce,
preparò i falconi
eppure, eccolo, segue
con l'occhio il nibbio e la poiana
e altri uccelli alti nell'aria,
ne asseconda con moti
del capo il colpo d'ala
e il colpo di mannaia
del ritmo, ne bilancia
il tempo, il volo, lui creatura
celeste nella sua idiozia,
fatto corda vibratile,
numero, armonia.

Aklını veremiyor hiçbir şeye,
başka,
uzak zamanlarda şahin yetiştirip
avlar düzenleyen kurnaz,
köyün tek hakimiyken
şimdi güçsüz ve divâne;
ama olsun, işte o, çaylağı,
atmacayı, havadaki diğer
ulu kuşları izliyor gözleriyle,
başıyla uyuyor kanadın
ve baltanın
ve ritmin vuruşuna, zamanını
dengeliyor, ve uçuşunu,
o, semavî yaratık, budala,
o ki, bir titrek urgan
ve sayı
ve âhenk olup çıkmış.

PILATO, SECONDO SIMONE

Una pozza di sangue chiuse il conto
del giorno e dell' «affaire». Non arrivavano
da oltre i monti più precisi indizi.
Di che era l'epilogo? perché
epilogo lo era, di che era
occidente quel crepuscolo?
si stampò nell'aria, si posò
al suolo gravemente
come un cerbero, come un «hic sunt leones»
quel fulgore porporino.
Sicuro era lo strappo di una perdita,
incerto ma invincibile
lo strazio di una travolgente nascita.

SIMONE'YE GÖRE PILATUS

Kan çukuruyla kapandı
«iş» ve günün hesabı.
Daha kesin işaretler
gelmiyordu tepelerin gerisinden.
Neye aitti kapanış ? neden
kapanıştı, neyin
batışıydı bu alacakaranlık?
Nakşoldu havaya, toprağa
oturdu, ağır külçe,
kerberos, «hic sunt leones» gibi
erguvan fer.
Kuşku yok, yırtılmaydı kayıp.
bilinmez, hem yenilmez
azaptı muhteşem doğum.

Scivola giù, sfrascando
lei furtivamente,
foglia moribonda,
si congeda dalle altre.
Un poco ne patiscono il distacco,
un poco si ritemprano
nel verde e nel vigore, esse,
battute dai contrari sensi
del mondo, soggiogate
dal suo inesauribile tormento.

Hırsız gibi kayar
dalların arasından
ölmek üzre yaprak,
ayrılır yapraklardan.
Biraz üzülür ötekiler ayrılığa,
biraz alışırlar
yeşilde ve görkemde, onlar,
çaresiz, acunun
çelişen anlamları
önünde, tükenmez eziyetin
boyunduruğuna vurulmuş.

ISPEZIONE CELESTE

SEMAVÎ TEFTİŞ

Dinanzi eccole a un tratto
rupi che si disfanno
d'aria e d'oro.
Le crolla
il giorno,
l'impero.
Ne aveva,
– lo ricorda
il sangue, ma appena –
nel luminoso caos
disceso
all'alba
e risalito
i seni,
trafitto con un grido
l'opaco e il trasparente
delle aeree valli
poi le era
tutto il mattino
divampato
intorno
luce sopra luce,
radioso, più radioso
e, dopo, il mezzogiorno

Önünde, işte birden
unufak, kopuyor kayalar
havayla, altınla.
Yıkılıyor
gün,
saltanat.
Giovanna,
– zar zor, ama hatırlıyor
kanı, –
ışık dolu kaosta,
şafak vakti
inmiş,
ve çıkmıştı gene
derin yarıkları,
bir çığlıkla delinmişti
havadar vadilerin
opaklığı, şeffaflığı,
ve sonra,
bütün sabah
alev alev tutuşmuştu
etrafında
ışık ışık üstüne,
parlak, ve daha parlak
ve ardından, öğlen,

le bruciò
dentro le penne
sangue, nervi,
le ammolì
tendini
e acume di pupille
finché si fu incrinata
nell'aria quella tempra
e di nuovo
si sciolse in libertà
la vita in lei,
la foga
la riprese
nel suo celeste gorgo
a lungo
mentre sempre più un umore
fresco scese
– un vento – alle midolla
sue e del giorno
divenuta sera
come ora
che si cala al suolo
senza pena
e le arriva
meno vetrosa la cicala.
Così la notte sale,
splendore
adesso
e fine del reame
o la chiama
lo sfacelo
a sé,

tüylerine sinip
kanını, sinirini
yaktı,
gevşetti
kaslarını
ve gözbebeklerinin keskinliğini,
o mizaç
havada kırılıncaya kadar,
ve yeniden
hür, çözüldü
içinde hayat,
taşkı
sardı içini
semavî girdabında,
uzun uzun,
artarak, serin
bir sıvı indi
–bir rüzgâr– iliklerine
ve günün iliğine,
gün ki akşamdır artık,
bu
anki gibi, ağrısız
çöker toprağa,
ağustos böceği
daha az camsı varır kulağına.
Böyle yükselir gece,
harikadır
şimdi
ve hükümranlığın sonu
ya da enkaz
çağırır kadını
kendisine,

a un ultimo
e futuro tripudio
la deflagra –
o non vale lei
ma il mutamento
in cui vive sovrana
a cui tutta si consacra,
tutta, fino al suo nulla.
La consuma esso
eppure non la sperde.
Non la cancella.

ve fırlatır
gelecek ve son
bir coşkuya –
o değil,
değişimdir belki değer,
ecedir Giovanna, değişimde yaşar,
ona adar kendini, varıyla yoğuyla
varıyla yoğuyla, hiçliğe kadar.
Tükenir orada
yitmeden.
Silinmeden.

Riemerge in lontane chiarità
dalle sue latebre azzurre
e grigie, si sveglia,
terra orciana,
alla nostra prima smania
fino elle ultime pendici
ed apre
nebulosa
ancora, opalescente
la sua oasi
a questa pausa
della nostra traversata.
Pausa?
o non lenta
illuminazione
del torbo e dell'oscuro
del cuore –
e intanto ascesa
del fragore
chioccio e sordo
degli uccelli verso il canto,
il silenzio,
il canto ancora
e il grido di felicità

Uzak duruluklarda dirilir
yeniden, lâcivert ve gri
kıvrımlarından, uyanır
son sırtlarına kadar
Orcia'nın toprağı
ilk arzumuza,
ve açar
hâlâ
sisli, opal
vahasını
molamıza,
yolculuğumuzda.
Mola mı?
yoksa,
gönüldeki bulanıklık
ve karanlığın ağır,
ağarması mı? –
yükselir, bu arada,
kuşların
boğuk ve sağır gürültüsü
şarkıya,
suskuya,
ve gene şarkıya
ve mutluluk çığlığına doğru,

nel colmo
del giorno...
e questo passa
specchiato dalla valle...
è lungo
in opere artigiane,
in mugli
lontani di motori
sparsi
in arature,
in ozi
di vegliardi
e greggi
È lungo, eppure
su di lei passa,
finisce
se ne va
il giorno umano
e non umano,
le sfugge dall'incavo
dei suoi piccoli monti,
si eclissa tra le pieghe
dei suoi aridi dossi,
se ne va il giorno
e l'uomo
e la vita ch'è in loro,
se ne va
avendo e non avendo
sputo qual è stata la sua parte...
ma è stata – lei lo sa – È stata
e questo la fa piangere
talora di grazia e di letizia.

zirvesinde
günün...
ve geçer bütün bunlar
yansıyarak vadiden...
uzundur gün
zanaat işlerinde,
toprağı
sürmek üzre dağılmış
sabanların uzak
uğultusunda
kocamış insanların
ve sürülerin
başıboş tembelliğinde.
Uzundur, ama geçer
gene de kadının üzerinden,
tükenir,
çeker gider
insanın
ve insan olmayanın günü,
ufak tepelerinin
oyuklarında tutamaz onu,
kurak sırtlarının
katlarında batar,
gün gider
ve insan
ve içlerindeki hayat
gider,
rolü neydi
bilerek, bilmeyerek...
ama vardı – Giovanna bilir bunu – Bir rolü vardı,
ve buna ağlar
zaman zaman, mutlulukla, minnetle.

Pasqua, ora, nuovamente,
festosa pigolante
negli alberi del mondo,
fredda,
ruvido-erbata
qui, ma erompe
in chiarità,
tempra in azzurro
ed ametista
la lontananza delle sue colline.
Non è fuga quella
laggiù all'orizzonte
e neppure inseguimento. S'apre
a sé risorta
la terra dopo il gelo
e dopo il travaglio,
si corre incontro, da sé
a sé, si estende in un abbraccio
avido alla sua infinità
o corre in quelle linee
l'onda
leggera e travolgente
della resurrezione, si propaga,
trabocca la sua vinta angoscia,
e la riconsacrata sua potenza?

Paskalya, şimdi ve yeniden,
neşeli, cıvıl cıvıl
dünyanın ağaçlarında,
soğuk,
kaba saba–ot kaplı
burada, ama patlıyor,
berraklığı,
lâciverde
mor yakuta
boyuyor tepelerin uzaklığını.
Orada, ufukta olan biten
kaçış değil,
ne de takip. Canlanıp
kendisine açılıyor
toprak
buzdan ve ağrıdan sonra,
koşuyor kendisine doğru
kendisinden, yayılıyor
sonsuzluğuna, aç bir sarılışla.
Dirilişin
hafif ve şiddetli dalgası mı
yoksa o hatlarda koşan, dağılan,
ve yengin bungusunu,
kutsanmış kuvvetini aşan?

Brani di tempo e storia –
abdica, tempo stato
per un attimo il presente,
lascia
al tempo successivo
le sue spoglie
e sono cibo
esse, sostanziosissimo alimento,
oppure rimasugli,
muffite obsolescenze,
non hanno in sé potenza
alcuna di rigenerazione...
E devono
con pena
i posteri sgombrarne
il suolo, pulire l'orizzonte –
ma restano,
restiamo
noi semi a dimora
a lungo inoperosi
nell'infimo letargo,
celata
eppure forte
cova la nostra persistenza
nell'anno, nel terreno.

Zamandan ve tarihten parçalar –
geçmiş zaman, bir an için
vazgeçiyor şimdiden,
ve bırakıyor
üstünü başını
gelecek zamanlara;
gıdadır
bıraktığı, tözlü mü tözlü besin,
ya da artık,
küflü, eski şeyler,
gizilgüç yoktur içlerinde
yeni canlara gebe...
Ve sonraki kuşaklar
ağrıyla
boşaltmalı
ortalığı, arıtmalı onlardan ufku –
kalırlar ama,
kalırız
biz tohumlar yerimizde
uzun zaman, âtıl,
aciz uykumuzda,
örtük
ama güçlü
içten içe kozalanır sürüşümüz
yılda, toprakta.

E quando il principio ricomincia
e s'avviano germoglio e sfacimento,
ecco i tempi si ricongiungono,
colano tutti in una linfa,
svettano in una sola
spigata moltitudine,
che a te corre ventosa, uomo,
a te calda si offre.
Oh grazia,
o gratitudine!
uomo l'accoglierò,
uomo mi sfamerò
di questa
e di tutte le mie fami –
dice l'impercettibile bisbiglio.

Ne zaman ki tekrar başlar başlangıç
ve koyulur filiz ve çürüme,
işte, kavuşur tüm zamanlar,
hepsi tek bir özsuya akar,
yükselirler başaklı,
tek bir çoğullukta;
o ki, ey insan, rüzgârlı, sana koşar,
sana sunar kendisini, sıcacık.
Ah ihsan,
ah minnet!
insanım, kucaklarım,
insanım doyarım
bununla
bütün açlıklarımla –
der, hayâl meyâl fısıltı.

Tutto è angustia intorno, tutto
la brutta, la denigra –
mentre s'alza
nei primi goffi balzi
e tenta i suoi svolazzi
sopra la pesticciata landa.
Disarmonica è la macchina –
lo accusa. C'è pena,
ahi, c'è pesantezza,
anchilosi
nel mutuo
interagire d'ali, zampe,
tendini, del petto
e della schiena.
Il moto è desiderio.
Desiderio e sofferenza.
Ma questo non la frena,
si ostina lei nel suo conato
infine lancia
la sua spennata massa
nella dritta verticale,
ed ecco ritrova il suo cammino,
risale a ruote ed a volute
un fiume d'aria e d'etere
non sa quando disceso
non sa da chi,

Her şey endişe etrafında, iftira
her şey, kirletir onu –
doğrulurken
acemi bacaklarında,
ezilmiş toprakta
denerken ilk kanat çırpışları.
Âhenksiz makina –
onu suçlar. Azap var,
heyhat, ağırlık var,
ve felç
karşılıklı
hareketinde kanatların, pençe
ve tendonların, göğsün
ve sırtın.
Hareket arzudur.
Arzu ve eziyet.
Ama bu durdurmaz onu,
inatla sürdürür çabasını
ve fırlatır nihayet
tüysüz kütlesini
dik yokuşa
ve işte, bulur yolunu,
ve halka halka çıkar tekrar,
ne zaman,
ve kimden,

da lei forse
in astrale
o da altri del suo nido
perduto nella roccia
tra i picchi e i ghiacciai...
ma ora capovolge
l'ascesa
i suoi orizzonti
la spirale
del suo giro
inverte l'alto
e il basso dei suoi campi,
cala verso l'altura,
scala
la profondità
e si cela
a ogni richiamo
nel gorgo azzurro del suo volo. È quella
la sua meta, fine e gioia
del suo moto
quel moto, lo assapora
in tutte le sue piume...

E solo per questo era preghiera
preghiera vera
non la sua metafora,
per quella sua incertezza
di sé e del suo fine,
per quella felicità, quel bene –
la mente che la abita, la osserva,
la segue, è la medesima,
presente – orante in ogni dove.

belki onun
ruhundan,
belki kayalarda,
doruklar ve buzullar arasında kaybolmuş
yuvasındaki ötekilerden mi gelmiş, bilmediği
hava, esîr nehrini...
ama şimdi, tırmanış,
ve alabora ufku,
çizdiği dairenin spirali,
ve uzamı tepetaklak,
iner yüksekliğe doğru,
aşar
derinleri
ve mavi girdabında uçuşunun
her çağrıdan
saklanır. Budur onun amacı,
bütün tüylerinde
uzun uzun tattığı
hareketin
sonucu ve sevinci budur.

Yalnız bunun içindi dua,
metafor değil,
hakiki dua,
kendisine ve amacına
duyduğu o tereddüt içindi,
o mutluluk için, o iyilik için –
Zihin ki onda yaşar, gözler
ve izler onu, odur zihin,
hazır nazır – her yerde duadadır.

Non girasoli, frumento.
Frumento raso, asportato
in tutta la distesa
di quel seminario,
in tutto il fuoco
di quella tebaide.
Brucia, estate, il suolo
spoglia giro giro
di alberi, di ombre:
poche sparse paglie
se no fulvo cuoiame,
cenere, farina
avara di gramigne.
Brucia, essa, l'aria
e quelle latitudini,
divora l'azzurro
della sua trasparenza.

Siamo qui noi.
Le siamo dentro il cuore.
Ci abita questa ora,
ci colma della sua durata
minuto per minuto
forte, non certo ignara.

Günebakan değil, buğday.
Biçilmiş buğday, koparılmış,
ekili tarlamn
bütün toprağında,
o manastırın
bütün yalazmda.
Yakıyor yaz, çepeçevre
ağaç, gölge
çıplağı tabanı:
etrafa dağılmış biraz saman,
kızıl meşin,
kül, un,
azbuçuk yaban ot.
Yakıyor yaz havayı
ve o enlemleri,
yutuyor
şeffaflığının mavisini.

Buradayız biz.
Onun yüreğinde.
Bu saat bizim içimizde,
sürüşüyle dolduruyor bizi
dakika dakika
güçlü, ve tabii, bilincinde.

E l'abitiamo noi precisi
come il guscio la mandorla.

Cuoce seme, senno,
cuoce il suo pensiero
nella nostra mente
lei estate piena, estate data.

Poi la notte cala
cerchiata dai monili
di sperdute luminarie,
infine è tutta nella
forza delle sue stelle,
si chiama e si risponde
dall'uno all'altro
dei suoi rari cani.
Poi brucia in se medesima,
per domani? per l'eternità.

Ve biz, tamıtamına onun içindeyiz
kabuğuna sığmuş badem gibi.

Yanıyor tohum, ve akıl,
yanıyor düşüncesi
zihnimizde
o, dolunyaz, yaz, bize vergi.

Sonra akşam çöküyor
bilezikle bezeli,
sürgün fenerlerle,
özetle, yıldızların
gücündedir yaz,
seslenir kendisine,
yanıtlar kendisini
seyrek köpeklerinin
birinden ötekine.
Sonra, kendi kendisinde yanar,
yarın için mi? bâkî kalma uğruna.

Dove ci sorprende il giorno?
che terre nottetempo
noi acque
del fiume appena limaccioso
abbiamo attraversato – e ora dove
andiamo, dove
illusoriamente stiamo?
Non è Rodano o Arno
questo incendio
d'aria e vento
sopra il flusso aperto,
non è santo
per fulgore d'immagini
o rovello
di pensiero e canto
il lume di questa ansa
eppure scende
con noi lo stesso lume
con lo stesso sfarzo,
scintilla in queste lande
tra queste solitarie
nude argille
lo stesso fondo e celestiale sangue.

Nerede yakalar bizi gün?
biz ki, suyuz
az çamurlu nehirde,
ne topraklar
katettik geceleri – ve şimdi,
nereye gitmedeyiz, nerede
durmadayız, hayalî?
Rhône değil, Arno değil
bu hava ve rüzgâr
yangını
açık akı üzerinde,
kutsal değil
nurlu imgeleri de olsa,
düşünce
ve şarkının eziyeti değil
bu kavisin ışığı,
gene de, akar
bizimle aynı ışık,
aynı debdebeyle,
yanar söner bu ıssız topraklarda
aynı dip ve semavî kan,
bu yalnız,
çıplak kilde.

S'accorge il tempo
della sua furtività, tradisce
un soprassalto l'uomo.
Tempo, l'uomo,
che s'alarma
dentro il tempo fermo
insediato nella sua durata,
immobile nel suo trascorrimento.
Tempo dell'uomo
nel paragone con il tempo –
leva esso il suo
pugno d'istanti, d'illusorie
perennità – persi quelli
e queste rapite in quel certame...
ma eccolo, s'infiamma
in cima alla collina,
lo sfiora
il vento nuovo,
lui salpa,
nell'azzurro
e nell'oro si sfarina,
tempo dolente
nella carne, nella storia.

Hızının farkındadır
zaman, sıçrar,
ve aldatır insanı.
Zaman, insan,
ki korkar,
sürüşüyle kuşatılmış,
akışında donmuş,
sabit zaman içinde.
İnsanın zamanı
zamanla kıyastadır –
anların, hayalî
bengiliğin yumruğunu
kaldırır zaman – onlar yitmiş,
bunlar yitirilmiş, o kavgada...
ama işte, tutuşur
tepenin doruğunda,
usulca dokunur
ona yeni rüzgâr,
o açılır engine,
lâcivertte,
yaldızda ayrışır zerre zerre
ağrılı zaman
etimizde, tarihte.

S'accovaccia, s'allunga
oltre la riva,
serpente di rossore.
Nondimeno
sollevano la lenza,
scagliano
in acqua l'amo
ancora essi,
ostinati pescatori.
Lui, toro mansueto,
le sente, non le cura
nella sua pelle lucente
quelle minime trafitture.
Va
lui, dimentico della sua andatura,
perduto nelle sue creature
al cuore chiaro del sapere oscuro.

Kıvrılır, uzanır
kıyının ötesine
kızıl yılan.
Gene de
kaldırırlar oltayı,
atarlar
iğneyi suya
hâlâ onlar,
inatçı balıkçılar.
O, uysal boğa,
hisseder, aldırmaz
parlak cildindeki
minicik yaralara.
Gider
o, gidişini unutmuş,
yaratıklarında kaybolmuş,
karanlık bilginin aydınlık yüreğine gider.

È, l'essere. È.
Intero,
inconsumato,
pari a sè.
Come è
diviene.
Senza fine,
infinitamente è
e diviene,
diviene
se stesso
altro da sè.
Come è
appare.
Niente
di ciò che è nascosto
lo nasconde.
Nessuna
cattività di simbolo
lo tiene
o altra guaina lo presidia.
O vampa!
Tutto senza ombra flagra.
È essenza, avvento, apparenza,

Vardır varlık. Vardır.
Bozulmamış,
tükenmemiş,
kendisiyle aynı.
Nasılsa
öyle olur.
Sonsuz
ve sınırsızca vardır
ve olur,
kendi olur
kendisinden farklı.
Nasılsa
öyle görünür.
Gizli
olan şeylerden hiçbiri
gizlemez onu.
Tutmaz
hiçbir
simge esareti,
ne de korur bir başka kın.
Ey alev!
Yekpâre yanar, gölgesiz.
Özdür, belirme, görünüş,

tutto trasparentissima sostanza.
È forse il paradiso
questo? oppure, luminosa insidia,
un nostro oscuro
ab origine, mai vinto sorriso?

yekpâre tözdür, alabildiğine şeffaf.
Cennet mi acaba? yoksa, aydınlık tuzak mı,
karanlık, ezelden beridir
eksilmemiş gülüşümüz?

Mario Luzi, 20. yüzyıl İtalyan şiirinin Ungaretti, Montale ve Quasimodo'dan sonraki döneminde üne kavuşan en önemli temsilcisidir. Luzi, ilk şiir kitabı olan *La barca*'dan (1935) başlayarak parça'dan bütüne varmanın sancısını, modern dünyanın önerdiği çoğulluğu ve varsayımlar ormanını bütüne, birliğe ulaştırma kaygısını taşımıştır hep.

Luzi'nin en yeni kitabı (İtalya'da 1994 yılında yayımlandı) **Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu**'nu, İtalyan dilinden ve Luzi'den ustaca çeviriler yapmış olan Işıl Saatçıoğlu çevirdi.

Simone'nin Yolculuğu, Evrenin ve zamanın, dilin ve biçimin doğuşunu anlatır. Tekvin'in biçimsel utkusu kitabın uzamında yankılanan ezgidir. İnsandan sabırlı bir alçakgönüllülük, çocuksu bir hayret, esrime, bungu ve ışıl ışıl bir bakış talep eder.

Yapı Kredi Yayınları **Simone Martini'nin Dünyevî ve Semavî Yolculuğu**'nu İtalyanca metniyle birlikte sunuyor okurlarına.

TEMA
TÜRKİYE ÇÖL OLMASIN!
(0212) 281 10 27

ISBN 975-363-653-9

9 789753 636537